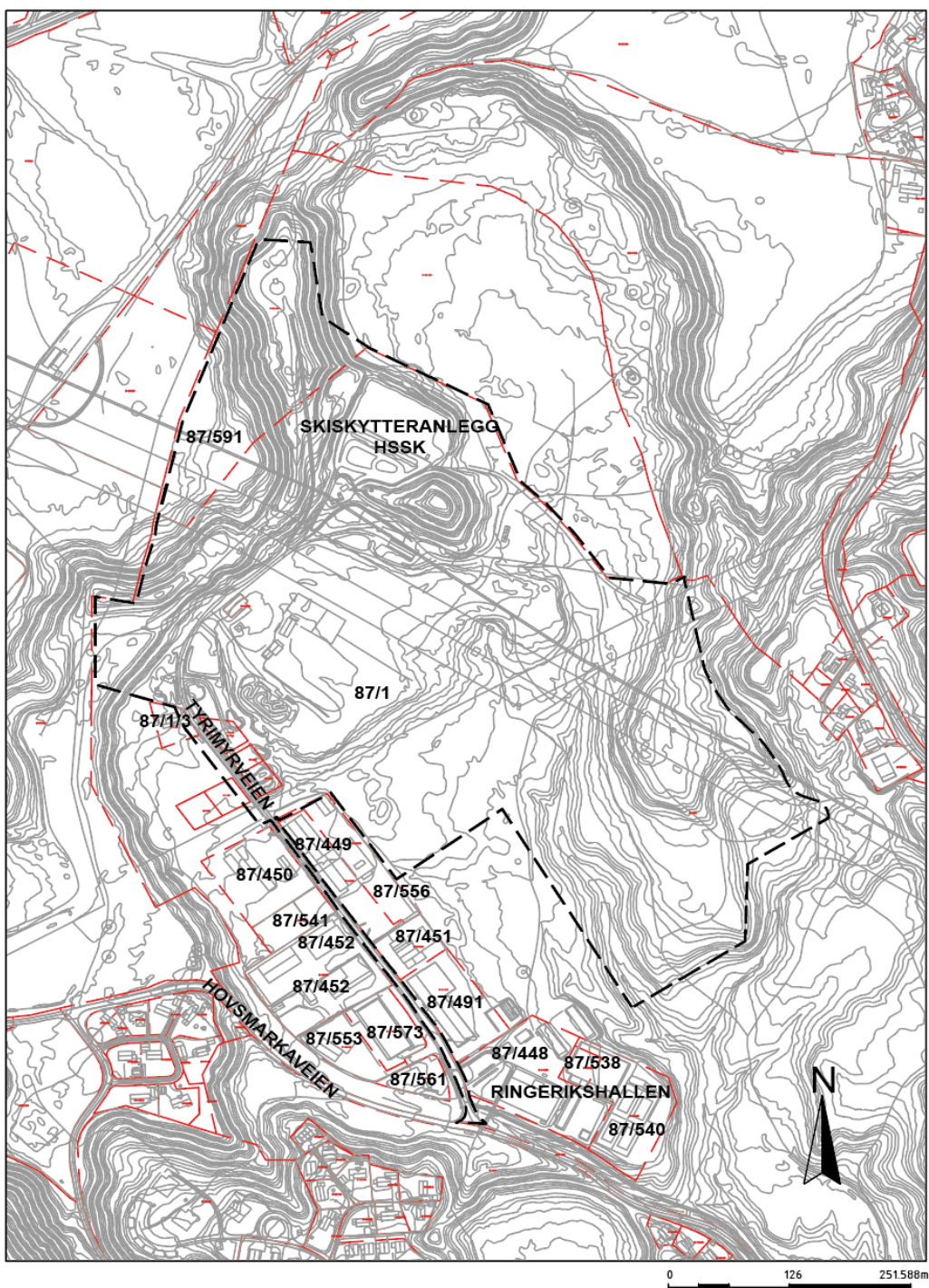

PLANBESKRIVELSE PlanID 514 Detaljregulering for HOVSMARKA SKILØYPER

Utarbeidet av COWI, juli 2025
Vedtatt i kommunestyret **DATO**, sak **BHNR**

1. Sammendrag

Hensikten med planen er å legge til rette for friluftsbuk og etablering av et fullverdig konkurranseanlegg for rulleski og skiskyting. Anlegget skal benyttes til konkurranser på junior- og kretsniå. Bakgrunnen for reguleringen av Hovsmarka skiløyper må ses i sammenheng med rekkefølgebestemmelse § 7 i områdereguleringen for Treklyngen.

Det er gjort en vurdering av behovet for konsekvensutredning jf. plan- og bygningslovens § 4-2 og forskrift om konsekvensutredninger §§ 6-8 med tilhørende Vedlegg I og II. Det vurderes at planen ikke er KU-pliktig.

Planområdet er lokalisert nord for Hønefoss sentrum, i Hovsmarka. Vest for planområdet går Hovmarkveien og i øst går E16. Tyrimyrveien går gjennom planområdet, fra sørvest til nord.

Det er som del av planarbeidet gjennomført workshop som er benyttet som grunnlag for planleggingen av sløyfene.

Planområdet er på ca. 330 dekar totalt. Størsteparten av planområdet reguleres til friområde. Resterende areal reguleres til industri, skianlegg, skiløypetrasé, øvrige kommunaltekniske anlegg, kjøreveg og parkering.

2. Bakgrunn

2.1 Hensikten med planen

Hensikten med planen er å legge til rette for friluftsbruk og etablering av et fullverdig konkurranseanlegg for rulleski og skiskyting. Anlegget skal benyttes til konkurranser på junior- og krets nivå. Bakgrunnen for reguleringen av Hovsmarka skiløyper må ses i sammenheng med rekkefølgebestemmelse § 7 i områdereguleringen for Treklyngen. Det fremkommer av rekkefølgebestemmelsen at det skal utarbeides en plan som søker å erstatte eksisterende løyper, anlegg og friluftsbruk som blir berørt av næringsutviklingen områdeplanen for Treklyngen åpner for.

Dersom annet ikke er oppgitt, er kart og bilder fra utarbeidet og tatt av COWI.

2.2 Forslagstiller, plankonsulent, eierforhold

Forslagstiller er Treklyngen Industripark AS. Fagkyndig plankonsulent er COWI AS.

Det er tre eiendommer som inngår i planområdet med følgende gårds- og bruksnummer: 87/1, 87/591 og 87/545, samt deler av eiendommen av 87/1/3. Eiendommen 87/1 er eid av Ringerike kommune. For eiendom 87/545 har Ringerike kommune eiendomsrett, og Hønefoss Skiklubb og Ringerike Helsesportslag har hjemmel til festerett. Eiendom 87/591 eies av Treklyngen Industripark AS.

2.3 Tidligere vedtak i saken

- Workshop før formell planprosess med lokalidretten i området har blitt gjennomført.
- Oppstartsmøte ble avholdt 16. april 2024.
- Varsel om planoppstart ble kunngjort 11.juni 2024 i Ringerikes Blad. Det har blitt sendt varslingsbrev til berørte offentlige aktører og private personer 05. juni 2024.
- Informasjonsmøte om planen ble holdt 19. juni 2024 på Bylab i Hønefoss.
- Workshop med lokalidretten i området ble gjennomført 25. september 2024.

2.4 Krav om konsekvensutredning

Det er gjort en vurdering av behovet for konsekvensutredning jf. plan- og bygningslovens § 4-2 og forskrift om konsekvensutredninger §§ 6-8 med tilhørende Vedlegg I og II. Det vurderes at planen ikke er KU-pliktig. Planens egenskaper, lokalisering og virkning på omgivelsene vurderes å ikke være av en slik karakter som vil gi vesentlige virkninger for miljø og samfunn, jf. plan- og bygningsloven § 4-2 og § 8 jf, forskrift om konsekvensutredninger.

Forskrift om konsekvensutredninger skiller mellom planer som *skal* konsekvensutredes (Vedlegg I) og planer som *kan* pålegges krav om konsekvensutredning (Vedlegg II). Planens formål, størrelse og omfang omfatter ikke formålstypene som er nevnt i Vedlegg I, og vurderes ikke omfattet av § 6 i forskrift om konsekvensutredninger. Tiltaket er ikke omfattet av § 7 i forskriften, som omhandler planer og tiltak etter andre lover som alltid skal konsekvensutredes, men ikke ha melding.

Skianlegg er underlagt tiltak som kan pålegges krav om konsekvensutredning i Vedlegg II, under punkt 12 bokstav a. En KU-prosess kan være både tids- og kostnadskrevende, hvilket taler for at konsekvensutredninger forbeholdes planer med et visst utbyggingsomfang og konfliktpotensial. Planens utbyggingsomfang begrenses ved at eksisterende løypetraséer vil bli oppgraderes, fremfor å etablere alle sju løypene på nye steder. Store deler av planområdet brukes i dag til rulle- og langrennsski. Tiltaket innebærer med andre ord ikke etablering av helt nytt anlegg. På bakgrunn av dette vurderes planen å ha lav kompleksitet, god forutsigbarhet og langt mindre utbyggingsomfang enn et skianlegg til vanlig ville hatt.

3. Planprosessen

3.1 Medvirkningsprosess og varsel om oppstart

3.1.1 Dialog med Hønefoss Skiskytterklubb (HSSK) før formell planprosess

Forslagsstiller har hatt dialog med Hønefoss Skiskytterklubb (HSSK) før formell planprosess ble i igangsatt. I dialog med HSSK ble det avklart hvilken standard løypene skal ha, og hvor mange sløyfer det skal legges til rette for i planforslaget. Denne dialogen er bakgrunnen for skissen av sløyfenettet som ble vedlagt i planinitiativet, vist i Figur 3-1.

Figur 3-1: Skissen viser utkast til sløyfenett.

3.1.2 Kunngjøring og varsel om oppstart av planarbeidet

Oppstart av detaljreguleringsplan for 514 Hovsmarka skiløyper ble kunngjort 11. juni 2024 i Ringerikes Blad, og på Ringerike kommunes nettside. Frist for å komme med skriftlig innspill var 07. august 2024. Ved varsel om oppstart kom det åtte innspill.

3.1.3 Åpent informasjonsmøte ble holdt juni 2024

I varslingsdokumentene ble det opplyst om at det skulle holdes et åpent informasjonsmøte. Informasjonsmøtet ble avholdt 19. juni 2024 på ByLab i Hønefoss sentrum. Ringerike kommune varslet også i sine sosiale medier og hjemmesider om at det skulle bli holdt informasjonsmøte. Informasjonsmøtet ble holdt av Ringerike kommune og COWI i samarbeid.

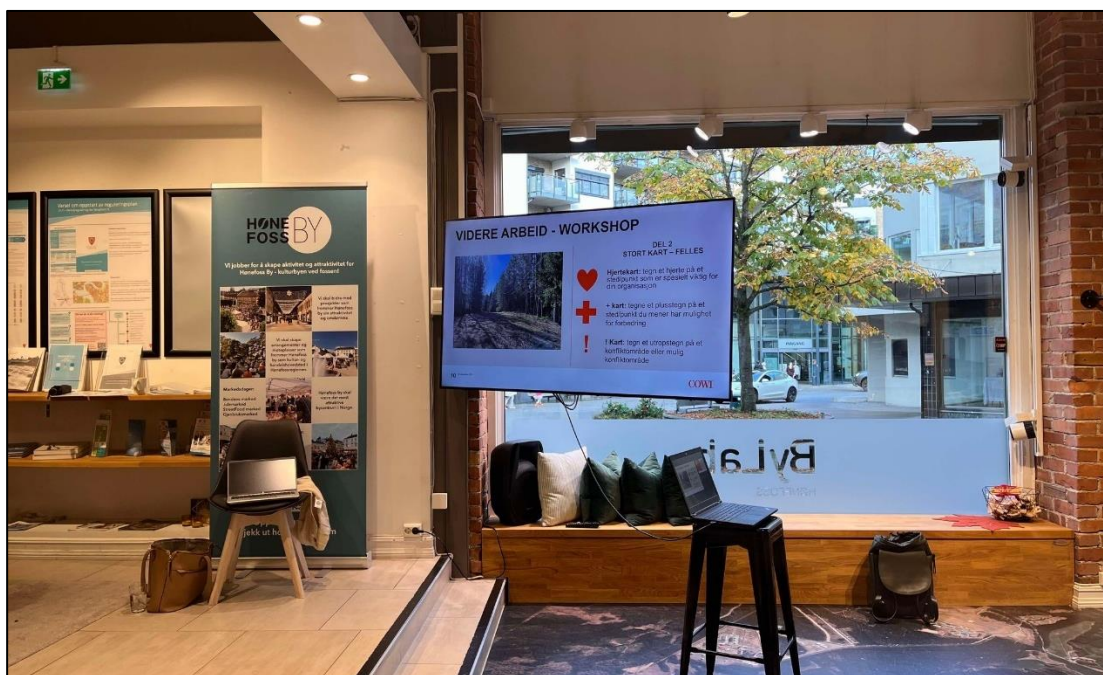
3.1.4 Workshop høsten 2024

Høsten 2024 ble det avholdt workshop med HSSK. Tanken var at workshopen skulle benyttes som grunnlag for videre utarbeidelse av sløyfene, og skulle gi plankonsulent mulighet til å innhente lokal kunnskap, behov og ønsker for utviklingen i området. I samråd med Ringerike kommune ble det besluttet å gjennomføre en todelt workshop, for å legge til rette for en bred medvirkning. Begge workshopene ble gjennomført 25. september 2024, og ble avholdt på ByLab. Både COWI og Ringerike kommune var til stede under workshopene, men COWI hadde ansvar for gjennomføringen.

WORKSHOP 1

Den første workshopen var med klubber/organisasjoner i området. Workshopen hadde fokus på sambruk av friluftslivsområde Hovsmarka, og mer «generelle» innspill til planarbeidet ble tatt opp. Hensikten med workshopen var å få frem viktig informasjon om bruken av området for nettopp de ulike organisasjonene/klubbene som benytter Hovsmarka i dag.

Med hjelp fra Ringerike idretts- og aktivitetsråd (RIAR) ble det sendt ut invitasjon til alle medlemmer av rådet (50) i tillegg til representanter i RIAR sitt styre. Det var sju deltakere i workshopen.

Innspill og tilbakemeldinger fra workshopen oppsummert:

- Det etterspørres mer konkrete opplysninger og informasjon om hva som i fremtiden vil være «Hovsmarka». Det er mye aktivitet, det er utfordrende å ha oversikt over hva som ligger hvor. Det hadde vært fint om det ble lagd et komplett kart over Hovsmarka, aktiviteter, interesser i områder, med mer. Det bør komme tydelig frem hvilke interesser som blir berørt, hva som blir bevart, og lettere oversiktighet.
- Det er ok at denne reguleringsplanen ikke er en plan for hele Hovsmarka, men den bør se på koblingspunkter til arealene og bruken utenfor planområdet. Det vises til at det sør i Hovsmarka (utenfor planområdet) er viktige kvaliteter slik som gapahuk, frisbee-golf, hoppbakke, tennisbane m.m.
- Flere spiller inn at det er viktig å tenke helhetlig, og se nye rulleskiløyper opp mot f.eks. Ringerikshallen. Det bør legges opp til å knytte på eksisterende løyper, trasser, stier, med mer, for fremtiden.
- RIAR spør om hvordan denne planen ses i forhold til mulighetsstudiet som RIAR har jobbet opp med kommunen om fremtidig bruk av arealene rundt Ringerikshallen. Kommunen svarer at de har hatt dialog med relevante kollegaer i Kultur og Idrett i starten av planen, hvor det ble avklart at arealene som det er sett på i mulighetsstudiet ikke tas med i denne reguleringsplanen. Hovedårsaken til dette er at kommunestyret har vedtatt at kommunen skal først fullføre idrettsanlegget i Schjongslunden (pågående reguleringsplan) før det tas fatt på å planlegge nye idrettsarenaer i Hovsmarka.
- Det blir spurt om eksisterende lysløype fra Hov Ungdomsskole skal opprustes som en del av planen. COWI svarer at kun arealene innenfor planavgrensningen skal opprustes som en del av rekkefølgekravet.
- Noen av deltakerne hadde spørsmål om parkering, blant annet hvor mye parkering planforslaget skal legge opp til, samt hvor p-plassene vil ligge. COWI svarte at trafikkforhold, herunder også parkering, vil utredes i planarbeidet. I forbindelse med trafikkutredningen vil det ses nærmere på hva planforslaget kan generere av trafikk og parkering i en fremtidig situasjon.
- Det etterspørres om traséene som skal etableres også vil bli tilgjengelige for paraidrett. COWI informerer om at sløyfene skal være av en slikstandard at de kan benyttes av alle brukergrupper definert i veilederen for rulleskiløyper, hvilket omfatter mennesker med nedsatt funksjonsevne.
- Det tas opp at det er positivt med sentrumsnært tur- og treningsområde som er tilrettelagt med rulleskiløyper og skiløyper. Tur- og treningsområdet vil være lettere tilgjengelig for folk flest, og særlig, barn, paraidrett og de som bor i nærheten.
- Det snakkes om finansiering av videre utvikling og vedlikehold. Skal det være regionanlegg? Dette vil kunne frigi mer midler i fremtiden opp mot Fylkeskommunen. Det nevnes at det kan hende Samferdselsdepartementet har en pott for trafikksikre anlegg. Det snakkes om samarbeid med idrettsrådet, friidretten, paraidretten, syklistene, skiskytterne, i fremtiden for ytterligere midler og utvikling. Hvis det er flere eiere/interessenter så er det flere til å håndtere kostnadene. Kommunen informerer om at eierskap og ansvar for vedlikehold anses som privatrettslig og ligger utenfor reguleringsplanen.

WORKSHOP 2

Den andre workshopen var med Hønefoss Skiskytterklubb (HSSK). Hovedhensikten med workshopen var for plankonsulent, særlig for prosjekterende veiingeniør som deltok, å innhente informasjon om hva som er viktig for HSSK i utformingen av løypene. Under workshopen med HSSK ble det snakket om blant annet følgende punkter:

- Brukergrupper for løypetraséene, og de ulike gruppenes behov for stigning, utforming og lengde. Brukergrupper ble grovt delt inn i barn/paraidrett og junior/senior.
- Krav til stigning og lengde for å arrangere konkurranser.
- Muligheter for traséevalg. Utfordrende punkter ble tatt opp og løsninger diskutert. Eksempler på dette er hvordan stigning bak skytterbanen og veien til vanntårnet kan løses.

3.1.5 Innspill fra rådene i Ringerike kommune

Nedenfor er innspill til planarbeidet som kom fra rådene i kommunen da de hadde saken til politisk behandling.

- **Ungdomsrådet:**
Ungdomsrådet støtter opp under reguleringsplanen, men ønsker at områdene rundt blir opprettholdt - gjelder både skytteranlegget, grøntarealer og Hønefoss brukshundklubb.
- **Rådet for personer med nedsatt funksjonsevne:**
Rådet for personer med nedsatt funksjonsevne gir sin tilslutning til kommuneoverlegens anbefalinger. Rådet for personer med nedsatt funksjonsevne synes det er flott at området blir regulert etter universell utforming.
- **Integreringsutvalget:**
Integreringsutvalget er positive til ny trasé. Viktig at dette blir gjennomført og at brukerne ikke får redusert sitt tilbud. Også positivt at dette blir et anlegg for alle brukergrupper.
- **Eldrerådet:**
Eldrerådet gir sin tilslutning til kommuneoverlegens anbefalinger. Eldrerådet synes det er flott at området blir regulert etter universell utforming.

3.1.6 Pågående dialog med Hønefoss Skiskytterklubb

Det har undervis i planprosessen vært løpende dialog med HSSK om utforming av geometrien for sløyfenettet, samt ved utkast til plankart- og bestemmelser. Dialog med HSSK undervis i bearbeidelsen av geometrien har gitt god sparring og muligheten for forslagsstiller å tilpasse sløyfenettet etter klubbens ønsker og innspill.

4. Planstatus og rammebetingelser (med vekt på avvik fra overordna plan)

4.1 Fylkeskommunale planer

4.1.1 Forventningsbrev 2025 – Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus har utarbeidet et forventningsbrev til kommunene for 2025, hvor det settes søkelys på prioriterte kommunale oppgaver som regjeringen har klare forventninger til. For kommunenes arbeid med arealplanlegging er blant annet følgende saksområder vektlagt:

- **En utvikling mot et bærekraftig samfunn:**
Vi må kutte utslippene og forberede oss på klimaendringene. Vi må ta vare på miljø og naturmangfold, sikre naturressurser og sørge for en utvikling som er sosial og økonomisk bærekraftig. Noen prinsipper å følge, i prioritert rekkefølge, er unngå, flytte og forbedre.
- **Reduksjon av klimagassutslipp og kompakt by- og stedsutvikling:**
Vi har en klar forventning til kommunene om å avgrense byggesonen og å utvikle kompakte byer og tettsteder. For at dagens og fremtidens transport i størst mulig grad skal kunne skje med gange, sykkel og kollektivtrafikk, og for å ta vare på jordbruksarealer og natur, må utbyggingen konsentreres.
- **Folkehelse og boligosiale hensyn:**
Det må sikres helsefremmende tiltak i arealplaner, der det legges vekt på bokvalitet, trygghet, sosiale møteplasser og tilgang til vann og grønne områder for fysisk aktivitet, lek og rekreasjon.
- **Samfunnssikkerhet:**
Gjennom god kommunal arealplanlegging kan risikoen og kommunens sårbarhet for uønskede hendelser forebygges og reduseres.
- **Klimatilpasning og naturbaserte løsninger:**
Planlegging skal bidra til at samfunnet forberedes på og tilpasses klimaendringene. Lokale, åpne og naturbaserte løsninger bør benyttes når eksempelvis overvann skal håndteres. Vi vil be kommunen være spesielt oppmerksom på dette i sin planlegging, og sikre mest mulig sammenhengende grønne naturområder og åpne vannveier.
- **Jordvern og økt matproduksjon:**
Kommunen har et særlig ansvar for å unngå tap av dyrka og dyrkbar jord og bidra til økt bærekraftig matproduksjon. Det er mål om økt bærekraftig matproduksjon og bevaring av kulturlandskap.
- **Arealbruk og mobilitet:**
Utbyggingsmønster og transportsystem må samordnes for å oppnå løsninger som er arealeffektive, begrenser transportbehovet og legger til rette for kollektivtransport, sykkel og gange og fortetting rundt knutepunkter.
- **Masseforvaltning:**
Håndtering av masser, inkludert endelig disponering, må komme inn i startfasen av planprosessen for å legge til rette for gode løsninger av masseforvaltningen.

4.1.2 Regional planstrategi for Buskerud 2024-2027

Planstrategien for Buskerud ble vedtatt oktober 2024, og peker på de viktigste utfordringene og mulighetene Buskerud står ovenfor de neste årene. Planstrategien gir innsikt om vesentlige utviklingstrekk for regionen, fastsetter utviklingsmål og regionale samfunnsoppdrag, og bestemmer hvilke regionale planer som skal prioriteres i valgperioden. I planstrategien er følgende tre samfunnsutfordringer vektlagt:

- Mer innenforskap
- Omstilling
- Natur- og kulturverdier

For planarbeidet videre med Hovsmarka skiløyper vurderes samfunnsutfordringen natur- og kulturverdier å være av relevans. Her påpekes det at det å ta vare på viktige natur- og friluftsverdier er et regionalt samfunnsoppdrag, og det må rettes mer fokus på opplevd tilgang til natur- og friluftsområder (Buskerud fylkeskommune, 2024).

4.1.3 Regional plan for areal og transport i Buskerud 2018-2035

Regional plan skal bidra til samordna løsninger som kommer hele regionen til gode, bidra som et verktøy for planlegging knyttet til attraktivitet i byer og distriktene, effektiv arealbruk og transport for å møte klimautfordringer og utfordringer knyttet til befolkningsvekst og arealbruk i fylket (Buskerud fylkeskommune, 2018).

Planen fremmer helse og trivsel ved å prioritere økt sykkel og gange, og tilgang til friluft- og grøntarealer. Det er særlig ett innsatsområde i planen som anses å være relevante for planarbeidet videre. Dette er innsatsområdet *grønnstruktur i og ved byer og tettsteder*, hvor viktigheten av lett tilgang til natur og grønne lunger understrekes.

4.1.4 Regional plan for vannforvaltning for Innlandet og Viken 2022-2027

Hensikten med planen er å synliggjøre hvordan vannregionen samarbeider og forplikter seg for at målet om en helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannressursene skal nås i perioden 2022-2027. Målet er å ta vare på og sikre vannmiljøet for fremtiden. Planen skal sikre trygt drikkevann, god badevannskvalitet, attraktive boområder, gode rekreasjonsområder, god folkehelse, biologisk mangfold m.m. Vannforvaltningsplanen skal først og fremst ligge til grunn for offentlige myndigheters planlegging og virksomhet i vannregionen. Planen gir føringer for kommunenes arealforvaltning og skal bidra til å samordne og styrke arealbruken på tvers av kommune- og fylkesgrenser. Det er egne retningslinjer for arealplanlegging, etter plan- og bygningsloven.

4.1.5 Universell utforming i kommunal planlegging (2023)

Rapporten *Universell utforming i kommunal planlegging* er utarbeidet av Universell Utforming AS på oppdrag fra Viken fylkeskommune. I rapporten pekes det på føringer, utfordringer og prinsipper for universell utforming i forbindelse med kommunal planlegging. Kapittel 9 omhandler universell utforming i reguleringsplaner, og anses å være relevant for planarbeidet videre. I kapittelet påpekes det hvilke temaer og hensyn som kan være aktuelle å ivareta og undersøke i forbindelse med utarbeidelse av en reguleringsplan (Universell Utforming AS, 2023).

4.2 Overordna planer

4.2.1 Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel 2021-2030 med arealstrategi

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede styringsdokument, og styrer både samfunnsutviklingen og kommunens tjenesteutvikling. Gjeldende samfunnsdel ble vedtatt av kommunestyret i september 2021, og gjelder frem til 2030. Kommuneplanens samfunnsdel tar utgangspunkt i FNs bærekraftsmål, hvor ni bærekraftsmål er valgt ut som satsningsområder for Ringerike kommune.

Av de ni utvalgte bærekraftsmålene vurderes bærekraftsmål 9 "*bærekraftige byer og lokalsamfunn*", 10 "*mindre ulikhet*", og 17 "*samarbeid for å nå målene*" å være særlig relevante for dette planarbeidet. Planforslaget vil være i tråd med hovedmål 2.2. i samfunnsdelen, hvor det står at:

 10 MINDRE ULIKHET	HOVEDMÅL 2.2. I Ringerike opplever innbyggerne mestring, og alle har mulighet til å delta i kultur-, idretts- og andre fritidsaktiviteter.
--	---

For å oppnå hovedmålet ovenfor, skal Ringerike kommune tilrettelegge for fritidsaktiviteter i byen og tettstedene, samt stimulere til mer bredde ved behov. Videre skal kommunen tilrettelegge for arenaer og møteplasser for variert uorganisert aktivitet hele året, og som spesielt favner barn og unge.

Planforslaget bygger også opp under hovedmål 3.3. i samfunnsdelen, hvor det står at:

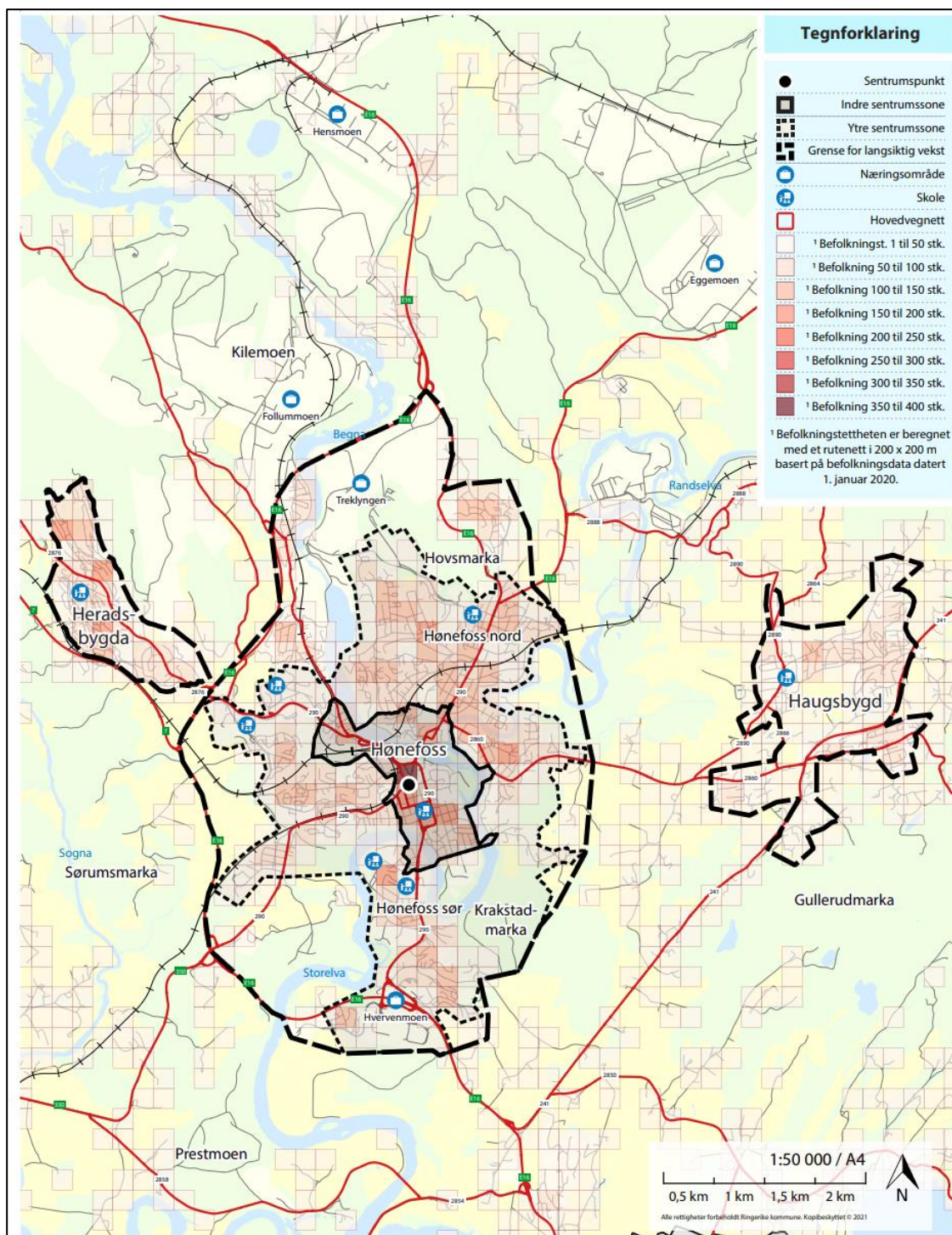

HOVEDMÅL 3.3.

I Ringerike har alle tilgang til grøntområder, vann og vassdrag for lek og rekreasjon.

Ringerike kommune vil ha tilgjengelige områder for nærturer og friluftsliv der folk bor. For å oppnå dette skal kommunen ivareta og sikre tilgangen til vann, vassdrag og grøntområder som er viktige for innbyggerne, herunder bade- og fiskeplasser, parker, lekearealer, blågrønne strukturer og andre friområder.

Kommuneplanens samfunnsdel inneholder også en arealstrategi. Arealstrategien gir føringer for arealutviklingen i kommunen, og kan ses på som en kobling mellom kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel. I arealstrategien fremkommer det at kommunen i sin arealplanlegging skal legge til rette for en kompakt by- og tettstedsutvikling. Formålet er å redusere press for å bygge ut naturområder og dyrka mark, redusere transportbehov, gjøre at flere kan ha en aktiv hverdag hvor de går og sykler, bidra til levende by- og tettstedssentre og lokalsamfunn m.m. Planområdet ligger innenfor grensen for langsikt vekst som kommunen har fastsatt.

Formålet omfatter kommunetekniske anlegg, og gjelder for et vanntårn som ligger innenfor planområdet.

Store deler av planområdet er omfattet av hensynssone H410 krav vedrørende infrastruktur. To høyspentlinjer krysser planområdet, en i sørøst til nordvest og en i vest til øst. I tilknytning til høyspentlinjene er det angitt faresone H370 høyspenningsanlegg (inkl. høyspentkabler).

Figur 4-2: Utsnitt fra kommuneplanens arealdel med planområdet markert i gul stiple linje. Kilde: kart hentet fra ringerike.kommune.no, bearbeidet av COWI.

I bestemmelse § 9, Grønnstruktur og friområder, som gjelder for alle areal avsatt til grønnstruktur og friområde i arealdelen, står det at: *I områder avsatt til grønnstruktur tillates kun bygge- og anleggstiltak som bygger opp under formålet. Eksisterende grønnstruktur bør bevares. Ved ny utvikling i områder bør det etterstrebtes å tilrettelegge for sammenhengende grønnstruktur som naturområder, parker, turdrag og friområder. Friluftsområder skal utformes så de tilrettelegges for alle. De skal ha en hensiktsmessig beliggenhet, og skal ha kvaliteter som sikrer rekreasjon og lek. Det kan oppføres bygninger som er i tråd med formål og som er tilrettelagt til bruk for allmennheten.*

I tillegg er planområdet omfattet av en rekke generelle planbestemmelser, herunder blant annet § 5.1 Kulturminner, § 5.2 Støy, § 5.6 Overvann og § 5.9 Tilgjengelighet og universell utforming m.m.

4.2.3 Pågående rullering av kommuneplanens arealdel

Ringerike kommune er i gang med å endre kommuneplanens arealdel, og den var sist på høring sommer/høst 2025. Planområdet er i hovedsak avsatt til de samme formålene som tidligere, friområde, næringsbebyggelse og andre typer nærmere angitt bebyggelse og anlegg. Deler av planområdet i nordvest som i gjeldende arealdel er avsatt til friområde er forslått avsatt til grønnstruktur med underformålet naturområde. Dette arealet er i planforslaget til denne reguleringsplanen foreslått regulert til friområde fordi det anses å være mer i tråd med bruken av område

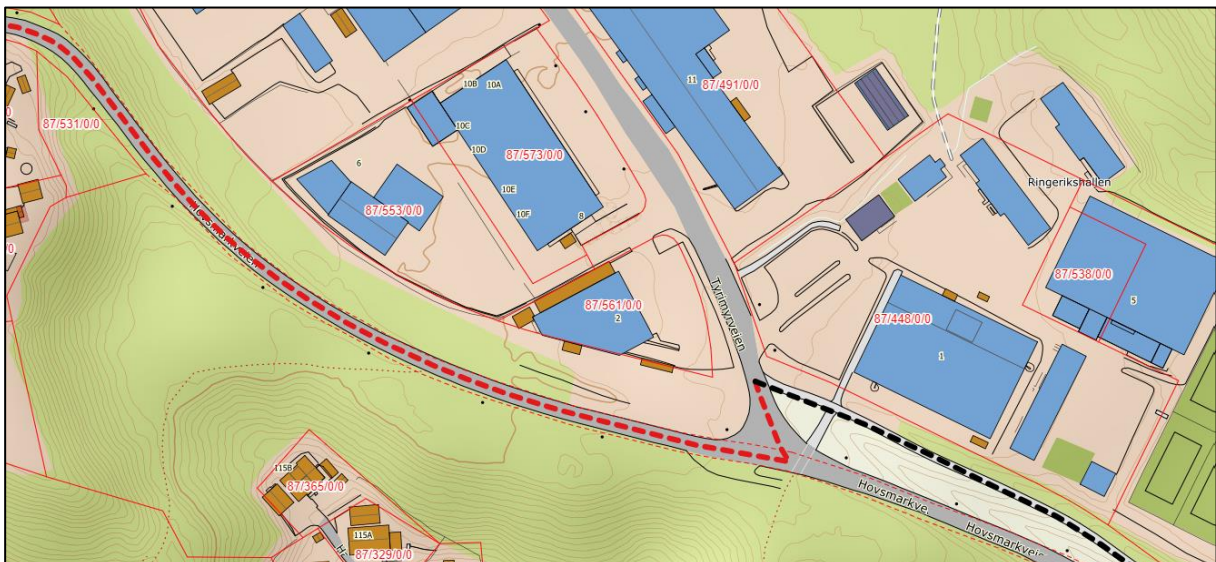
I bestemmelse 9, Grønnstruktur, står det at: *I områder avsatt til grønnstruktur skal sammenhengende, vegetasjonspregede områder bevares. Mindre tiltak kan tillates dersom de er forenelig med formålets intensjon, som er å sikre allmenhetens tilgang til grøntområder, rekreasjon og lek og bevaring av*

viktige landskapselementer, naturmangfold, blågrønn overvannshåndtering og godt lokalklima (pbl. § 11-10 pkt. 1).

Det er i tillegg hjemlet bestemmelser for Underformål «naturområder» og «turdrag, friområde og parker».

For underformålet «turdrag, friområder og parker» er det følgende bestemmelse i nr 9.2: *Mindre tiltak som er i tråd med grønnstrukturformålet og som styrker området som sosial møteplass og allmenn bruk som lek og fysisk aktivitet, kan tillates. Hensyn til friluftsliv, idrett og annen rekreasjon skal vektlegges, og grønne opplevelseskvaliteter langs eksisterende og planlagte stier skal skjermes i størst mulig grad.*

Til revidert arealdel følger også noen temakart, herunder temakart for type bebyggelse, for brygger og for gående og syklende. Planområdet inngår ikke de to førstnevnte temakartene, men grenser inntil og er overlappende med det som er definert som eksisterende og fremtidig lokalsykkelvegnett i temakartet for gående og syklende ved veikrysset Tyrimyrvæien x Hovsmarkveien sør i planområdet.

Figur 4-3: Utsnitt fra temakart for gående og syklende. Svart linje viser eksisterende hovedsykkelvegnett, mens rød linje viser fremtidig hovedsykkelvegnett. Kilde: Ringerike kommune.

4.2.4 Kommunedelplan

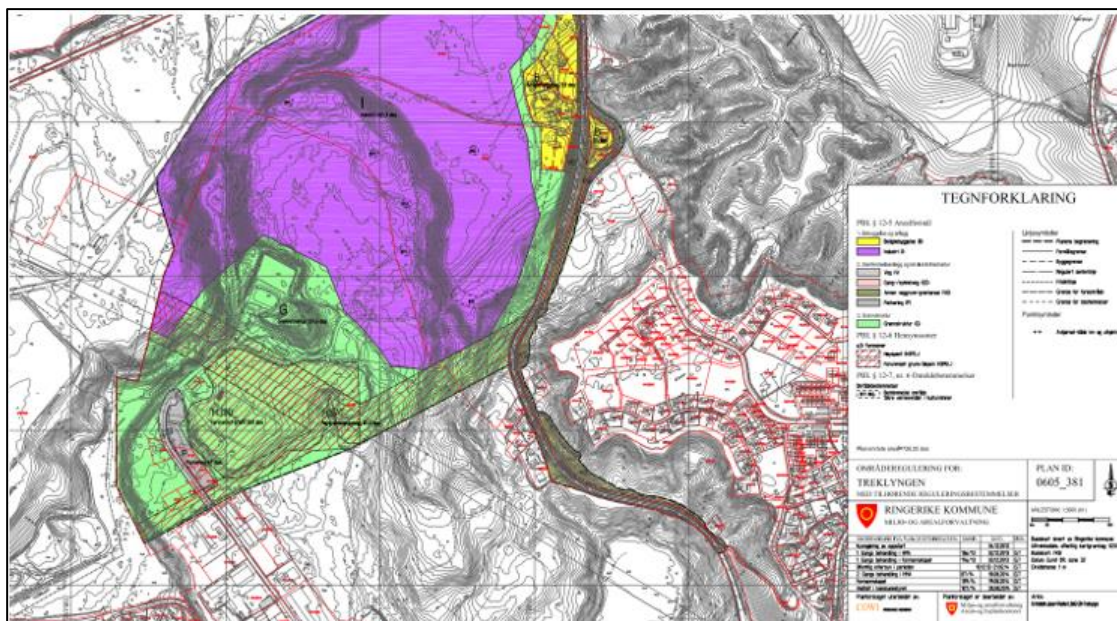
Planområdet er ikke omfattet av en kommunedelplan.

4.3 Gjeldende reguleringsplaner

Innenfor planområdet er det i dag to gjeldende reguleringsplaner. Søndre del av planområdet er i dag ikke regulert, verken i en område- eller detaljregulering.

4.3.1 Områderegulering for Treklyngen

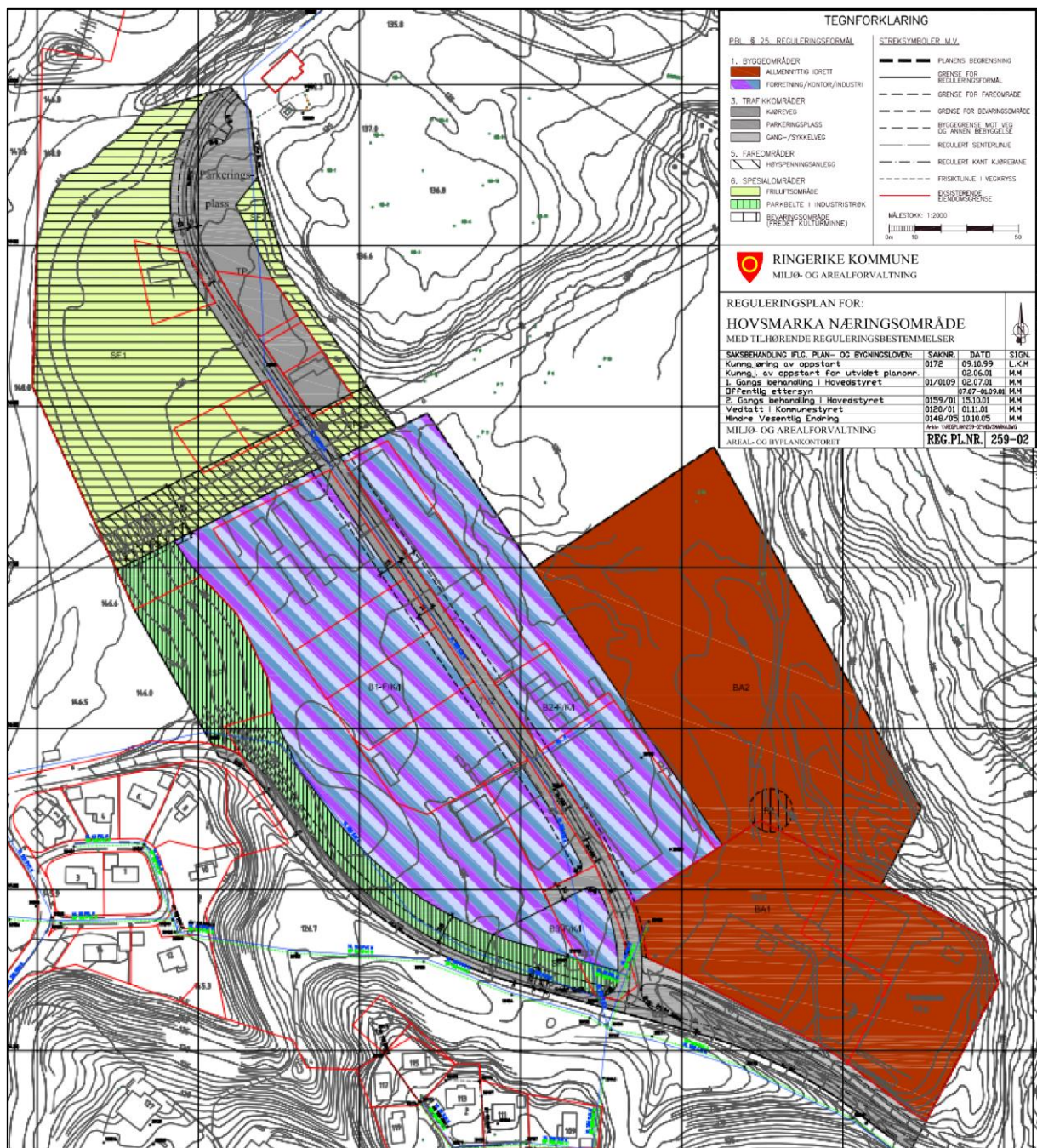
Nordre del av planområdet er omfattet av områderegulering for Treklyngen (planID 381) med tilhørende rekkefølgebestemmelser, vedtatt i kommunestyret 28.08.2014. I områdereguleringen for Treklyngen er nordre del av planområdet regulert til grønnstruktur, kjøreveg og parkering. Deler av planområdet er omfattet av faresonene H370 høyspent og H390 forurenset grunn. Kartet nedenfor viser utsnitt fra plankartet.

Figur 4-4: Utsnitt av plankartet for områderegulering for Treklyngen. Hentet fra: kart.ringerike.kommune.no

4.3.2 Reguleringsplan for Hovsmarka næringsområde

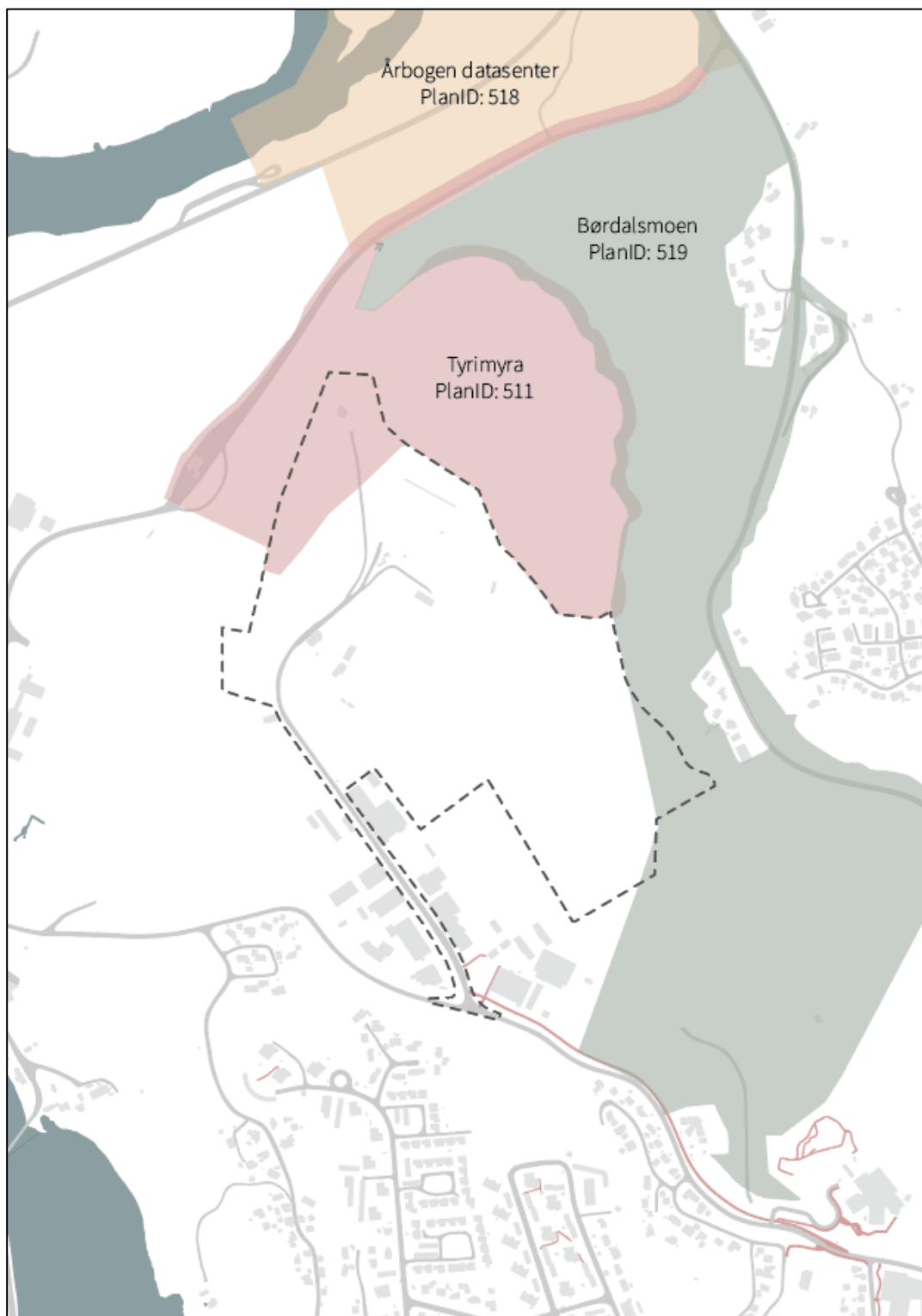
Søndre del av Tyrimyrveien er omfattet av reguleringsplanen for Hovsmarka næringsområde, med planID 259-02. Reguleringsplanen ble vedtatt i 2005, og er av eldre karakter. Tyrimyra er foreslått regulert til kjøreveg, med en bredde på omtrentlig 15 meter gjennom næringsområdet. Nord for næringsområdet er Tyrimyrveien og parkeringsplassen øst for Tyrimyrveien regulert tilsvarende som i områdereguleringen. Det er i dag et misforhold mellom gjeldende regulering av Tyrimyrveien og utbygd vei, da dagens vei ikke samsvarer med regulert kjørevei. Særlig avvik er det ved veikrysset Tyrimyrveien x Hovsmarkveien.

Figur 4-5: Utsnitt av plankartet for reguleringsplanen for Hovsmarka næringsområde. Hentet fra: kart.ringerike.kommune.no

4.4 Pågående plansaker i området

Det er flere pågående planprosesser i området ved Hovsmarka. Det vil være viktig at planarbeidet for Hovsmarka skiløyper blir sett i sammenheng med de pågående planene når det gjelder ulike temaer, blant annet adkomst og gang- og sykkelforbindelser. Detaljreguleringsplanen for Tyrimyra har overlapp med planområdet i nord, mens Børdalsmoen overlapper noe i øst.

Figur 4-6: Pågående reguleringsplaner i tilknytning til planområdet.

4.4.1 Detaljregulering for Tyrimyra 511

Det er satt i gang regulering av et biodrivstoffanlegg på Tyrimyra. Fabrikken som foreslås etablert på Tyrimyra vil produsere bærekraftig flydrivstoff og flyende biodrivstoff. Det har vært avholdt oppstartsmøte, og varsling om oppstart av plan og høring av planprogram ble gjennomført våren 2024. Planområdet til Hovsmarka skiløyper overlapper i nord og grenser inntil planområdet for Tyrimyra i øst.

4.4.2 Børdalsmoen 519

Oppstart for planarbeidet med Børdalsmoen ble varslet januar 2025. Planforslag med konsekvensutredning ble sendt inn til behandling i juli 2025. Formålet med planen er å detaljregulere deler av areal som i områderegulering 381 Treklyngen er avsatt til industriformål til plasskrevende handel og lett industri. Planforslaget inneholder en og en gang- og sykkeltrasé gjennom Hovsmarka, på østsiden av planområdet for Hovsmarka skiløyper.

4.4.3 Detaljregulering for Årbogen datasenter 518

Hensikten med reguleringsplanen er å legge til rette for datasenter med tilhørende teknisk infrastruktur. Det er ønskelig å regulere planområdet til formålene næringsbebyggelse, veg, grønnstruktur m.m. Det har vært avholdt oppstartsmøte, og varsling om oppstart av plan og høring av planprogram ble gjennomført våren 2025. Planforslag med konsekvensutredning er forventet sendt inn til kommunen i slutten av september 2025. Planområdet for Årbogen ligger nord for Hovsmarka.

4.5 Statlige planretningslinjer/rammer/føringer

4.5.1 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027

Plan- og bygningslovens § 6-1 fastslår at regjeringen skal utarbeide nasjonale forventninger til regional og kommunal planleggingen hvert fjerde år. For gjeldende tidsperiode har regjeringen fremhevet at planleggingen skal fremme bærekraftig utvikling. Norge har sluttet seg til 2030-agendaen med 17 mål for å fremme en sosialt, miljømessig og økonomisk bærekraftig utvikling. For denne planen vurderes særlig kapittel tre, *Trygge og inkluderende lokalsamfunn*, å inneholde relevante føringer.

I kapittel tre fremheves viktigheten av varierte møteplasser og tilbud. Det påpekes at kunst og kultur, idrett og øvrig frivillighet bidrar til sosiale fellesskap og gjør lokalsamfunn mer attraktive. I arbeidet med dette må det i planleggingen avsettes tilstrekkelige arealer for kulturutøvelse, idrett og øvrig frivillighet. Det presiseres i dokumentet at idrettsaktivitet i lokalsamfunnene forutsetter utbygging av idrettsanlegg til både organisert idrett og egenorganisert fysisk aktivitet. Regjerings forventningspunkt 30. omhandler nettopp dette, og lyder som følgende: *det skal legges til rette for kultur, kunst, idrett og frivillighet i planleggingen og settes av tilstrekkelige arealer til kultur- og idrettsformål* (Kommunal- og distriktsdepartementet, 2023).

Det presiseres i kapittel fem, *Klima, natur og miljø for framtida*, at naturmangfold går tapt som følge av blant annet arealinngrep, arealbruksendringer, forurensing og klimaendringer. I forventningspunkt 45. oppfordrer regjeringen kommunene til å sette seg mål for å redusere nedbyggingen, mens det i punkt 53. forventes at blant annet viktig naturmangfold, friluftslivsområder og overordnet grønnstruktur kartlegges og sikres i planleggingen.

4.5.2 Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet 2025

Formålet med retningslinjene er å sikre en samordnet og bærekraftig bolig-, areal- og transportplanlegging og bidra til mer effektive planprosesser. Regional og kommunal planlegging er viktige virkemidler for å følge opp bærekraftsmålene og Norges nasjonale og internasjonale forpliktelser på natur-, klima- og miljøområdet. Planleggingen skal bidra til å utvikle bærekraftige byer og lokalsamfunn, legge til rette for verdiskaping og næringsutvikling, og fremme helse, miljø og livskvalitet. Planleggingen skal samtidig bidra til reduserte klimagassutslipp, et klimatilpasset samfunn og ivaretagelse av kulturmiljø og naturmangfold, samt redusere tapet av dyrket mark, natur-, villrein-

og friluftsområder og karbonrike arealer. Planleggingen skal også sikre at det innenfor det samiske reinbeiteområdet tas hensyn til reindriftens bruk av arealene.

Kapittel 5 omhandler «Retningslinjer for regioner med mindre tettsteder og spredtbygde strøk». Ringerike kommune ligger under denne kategorien. Her legges det vekt på:

Stedsutvikling og boligbygging: I mindre tettsteder og spredtbygde områder skal det legges til rette for å utvikle gode og attraktive lokalsamfunn med tilgang til boliger og tjenester. Planleggingen bør bidra til effektiv arealbruk, å styrke og utvikle sentrumsområder og fellesarenaer. Det må vurderes hvordan bebyggelsesstruktur, enkeltbygninger, gater, kulturmiljø, grøntområder og møteplasser kan ha betydning for stedets identitet og bidra til attraktivitet og levedyktig lokalsamfunn. Muligheten for å løse flere funksjoner og formål på samme areal eller i samme bygg bør vurderes.

4.5.3 Rikspolitiske retningslinjer barn og planleggingen (RPR BU/1995)

Retningslinjene gjelder for hele landet og skal legges til grunn ved statlig, regional og kommunal planlegging. RPR BU trådte i kraft i 1989 for å synliggjøre, styrke og ivareta barn og unges interesser i all planlegging og byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven (Miljøverndepartementet, 1995). I utformingen av rulleskianlegget vil følgende punkter under kap. 5, *Krav til fysisk utforming*, være av relevans:

- a) *Arealer og anlegg som skal brukes av barn og unge skal være sikret mot forurensning, støy, trafikkfare og annen helsefare.*
- d) *Ved omdisponering av arealer som i planer er avsatt til fellesareal eller friområde som er i bruk eller er egnet for lek, skal det skaffes fullverdig erstatning. Erstatning skal også skaffes ved utbygging eller omdisponering av uregulert areal som barn bruker som lekeareal, eller dersom omdisponering av areal egnet for lek fører til at de hensyn som er nevnt i punkt b ovenfor, for å møte dagens eller framtidens behov ikke blir oppfylt*

4.5.4 Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2021)

Retningslinjen gir anbefalte utendørs støygrenser ved etablering av nye boliger og annen bebyggelse med støyfølsomt bruksformål. Likeledes gis det anbefalte utendørs støygrenser ved etablering av nye støykilder, som for eksempel veianlegg, næringsvirksomhet og skytebaner. Retningslinjen ble fastsatt 11.06.2021 og skal legges til grunn av kommunene, regionale myndigheter og berørte statlige etater ved arealplanlegging etter plan- og bygningsloven (Klima- og miljødepartementet, 2021).

4.5.5 Universell utforming i planlegging (2021)

Veilederen *Universell utforming i planlegging*, opprinnelig utgitt av kommunal- og moderniseringsdepartementet, har som hensikt å rette oppmerksomheten mot og øke bevisstheten om hvordan planlegging kan bidra til et universelt utformet samfunn. Det vises til hvordan hensynet til universell utforming er ivaretatt i ulike plantyper, herunder i reguleringsplaner. Blant annet vises det til at det i reguleringsplaner kan utformes bestemmelser som bidrar til å skape universelt utformede områder etter pbl. § 12-7, samt eksempler på reguleringsplaner hvor universell utforming er ivaretatt på en god måte (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2021).

4.5.6 Veileder: Rulleskiløyper. Langrenn og skiskyting

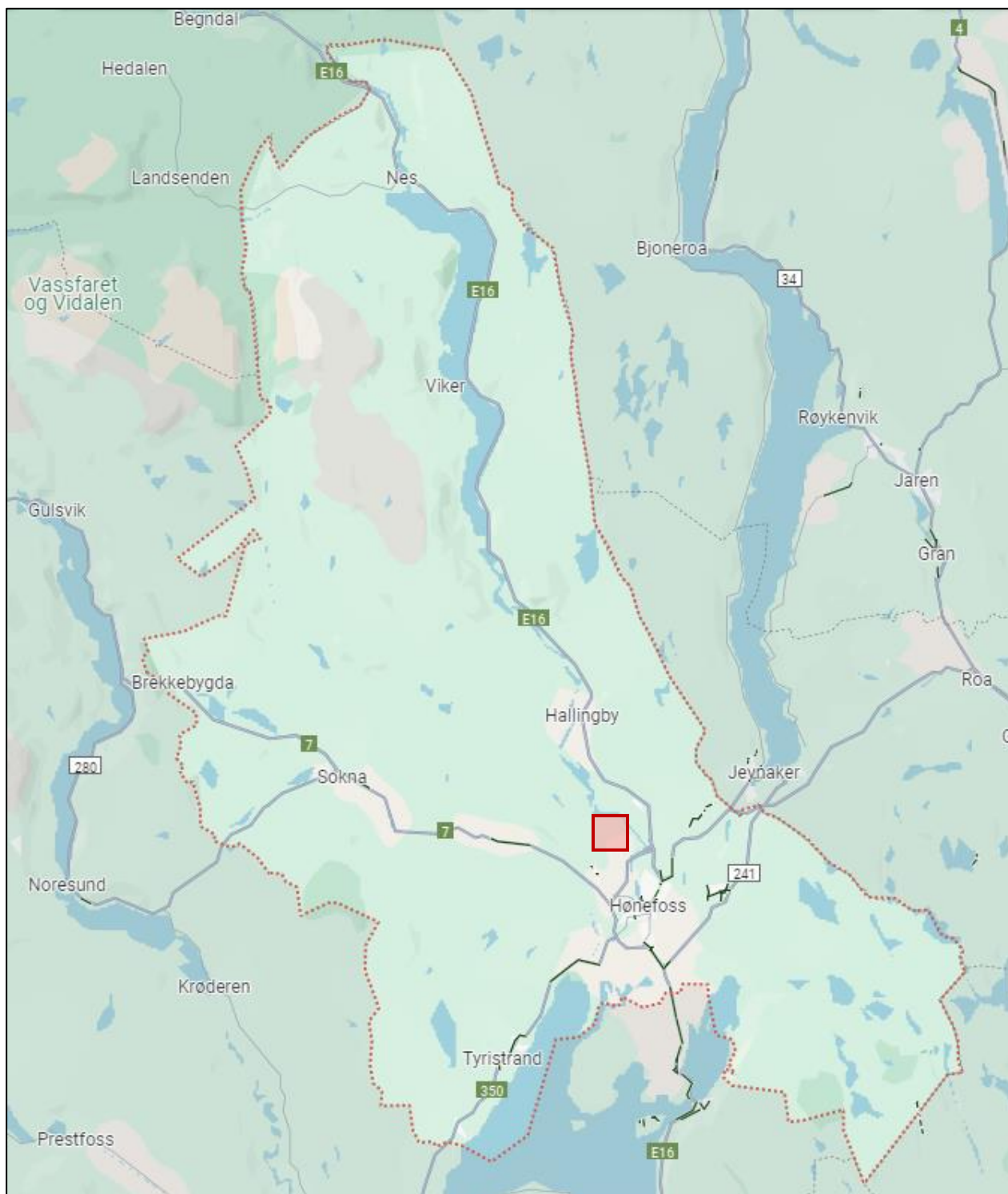
Veilederen gir en omfattende innføring i design og bygging av rulleskiløyper, og er basert på både internasjonale og nasjonale erfaringer. Målgruppene er forbundenenes og kretsenes løypedesignere og anleggsansvarlige, samt planleggere, eiere og driftere av rulleskianlegg. Slik det understrekes i veilederen er det viktig at rulleskiløyper bygges for alle brukergrupper, slik at de overordna idrettspolitiske målene kan imøtekommes (Kulturdepartementet, 2016). I veilederen er fire brukergrupper definert, sammen med de viktigste tekniske løypekravene for hver gruppe:

- **Barn og ungdom opp til 16 år**
Flatt og bredt asfaltert område for «leik» og aktiviteter.
Småkuperte løyper for teknikktraining
- **Juniorer**
Oppoverbakker for intervalltraining
Småkuperte løyper for teknikktraining
- **Senior/eliteløpere**
Utfordrende oppoverbakker for intervalltraining
Lengre, lettere løyper for roligere training
- **Andre som ikke konkurrerer, turløpere, nybegynnere og utøvere med bevegelsesutfordringer**
Lette, flate og rette løyper
Ingen bratte unnabakker

5. Beskrivelse av planområdet, eksisterende forhold

5.1 Beliggenhet

Planområdet er lokalisert nord for Hønefoss sentrum, i Hovsmarka. Vest for planområdet går Hovmarkveien og i øst går E16. Tyrimyrvеien går gjennom planområdet, fra sørvest til nord.

Figur 5-1: Planområdets beliggenhet i Ringerike kommune markert med rød firkant. Kilde: Bakgrunnskart hentet fra Google Maps, 2024.

Avgrensning

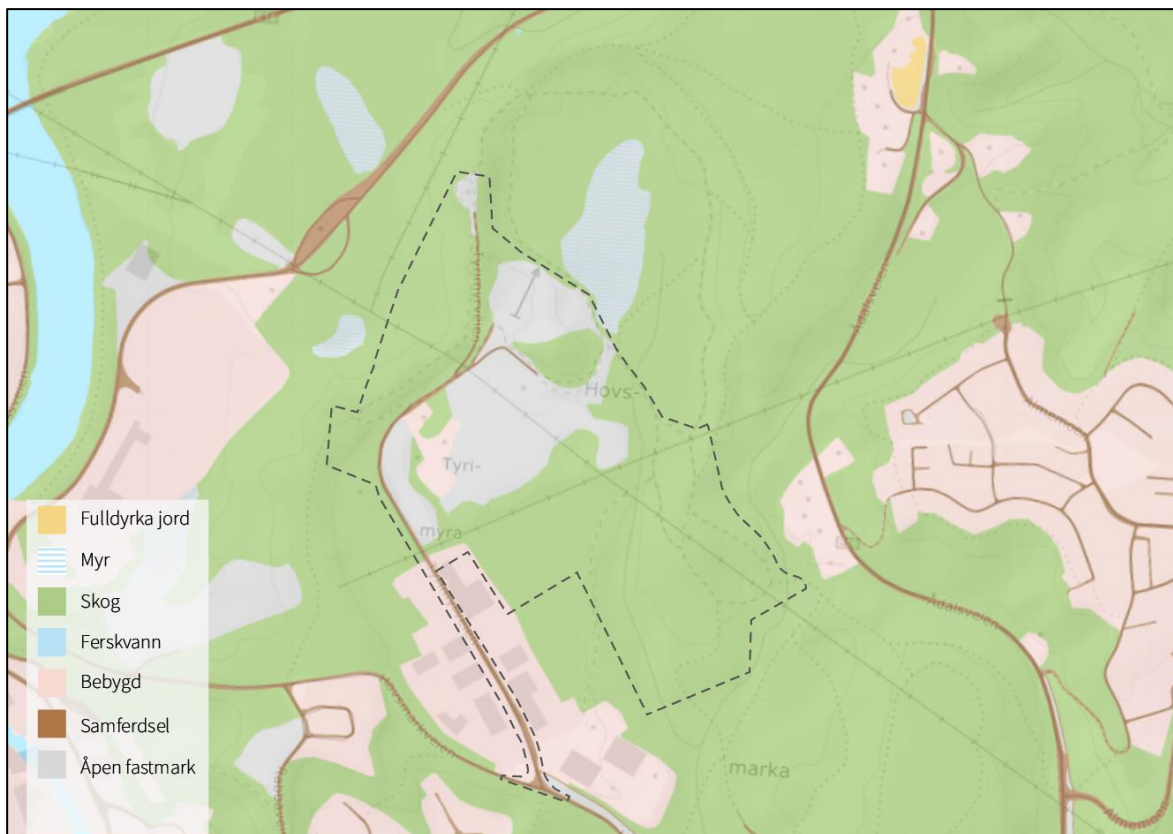
Store deler av avgrensningen for planområdet følger eiendomsgrensen med gårds- og bruksnummer 87/1 i nord og øst. I sørvest går avgrensningen langs ytterkanten av Tyrimyrvеien, og krysser Hovsmarka fra Ringerikshallen mot Havresletta. Hovedvekten av planområdet er omfattet av tre eiendommer, med følgende gårds- og bruksnummer: 87/1, 87/545 og 87/591. I tillegg inngår mindre en mindre del av eiendom 87/3/1. Området som skal reguleres er omtrent 330 dekar.

Figur 5-2: Planområdet med eiendomsgrenser. Kilde: Bakgrunnskart hentet fra Ringerike kommunes karttjeneste.

5.2 Dagens arealbruk og tilstøtende arealbruk

Størsteparten av planområdet består av skog, og er en del av et skogområde. I arealressurskartet AR5 fra Nibio er også majoriteten av planområdet registrert som skog, deretter åpen fastmark. Tilstøtende arealbruk er i hovedsak skog, samt nærings- og idrettsformål i sør. Store deler av planområdet er av uten bebyggelse, men nordre del av planområdet huser noe bebyggelse som tilhører diverse idrett- og organisasjoner. Fra søndre del av planområdet frem til nordspissen av planområdet går det en kjørevei, Tyrimyrvеien.

Figur 5-3: Dagens arealbruk og tilstøtende arealbruk rundt planområdet. Kilde: data og bakgrunnskart kilden.nibio.no, bearbeidet av COWI.

Arealbruken i planområdet er knyttet til idrett, friluftsliv og rekreasjon. Det er flere organisasjoner og klubber som holder til i området, og bruker planområdet til organisert aktivitet. Dette gjelder blant annet for Hønefoss og omegn Brukshundklubb, Hønefoss RC-klubb, Hønefoss Bueskytterlag og Hønefoss skiskytterklubb.

5.3 Stedets karakter

Planområdet preges i stor grad av å ligge i randsonen av næringsareal mot nord og vest, og skogsareal i sør. Nordre del av planområdet er tydelig preget av menneskelig aktivitet, med flere harde flater og høyspentlinjer som setter sitt preg på området. Denne delen av planområdet kan karakteriseres som et åpent område, hvor eksisterende idrettsaktivitet er tydelige elementer i området. Området i nord kan i større grad karakteriseres som et opparbeidet idrettsområde med tilhørende grøntområde, enn motsatt.

Søndre del av planområdet har mindre preg av menneskelig aktivitet, og kan beskrives som en del av et skogsområde. Søndre del kan i større grad karakteriseres som et grøntområde med tilhørende eksisterende rulle- og turtraséer.

Det er lite bebyggelse innenfor planområdet. Det som finnes av bebyggelse ligger i nordre del av planområdet, og er bebyggelse som hører til idretten/klubbene i området. Bebyggelsen innenfor planområdet preges av å være av noe enkel og eldre standard, og mye av det kan karakteriseres som klubbhus, skur eller bod som benyttes av idretten, samt mindre bebyggelse i tilknytning til skytebanen.

I tilknytning til planområdet i sør finnes det nærings- og idrettsbebyggelse. Næringsbebyggelsen har stort volum med enkel utforming og flate tak. Det samme gjelder for idrettsbebyggelsen sør for planområdet, men Ringerike tennissenter er imidlertid nokså nylig oppført og skiller seg noe ut. Øst for planområdet er det en relativ liten klynge med tettlav boligbebyggelse, samt et bilverksted. Helt nord i planområdet ligger et høydebasseng.

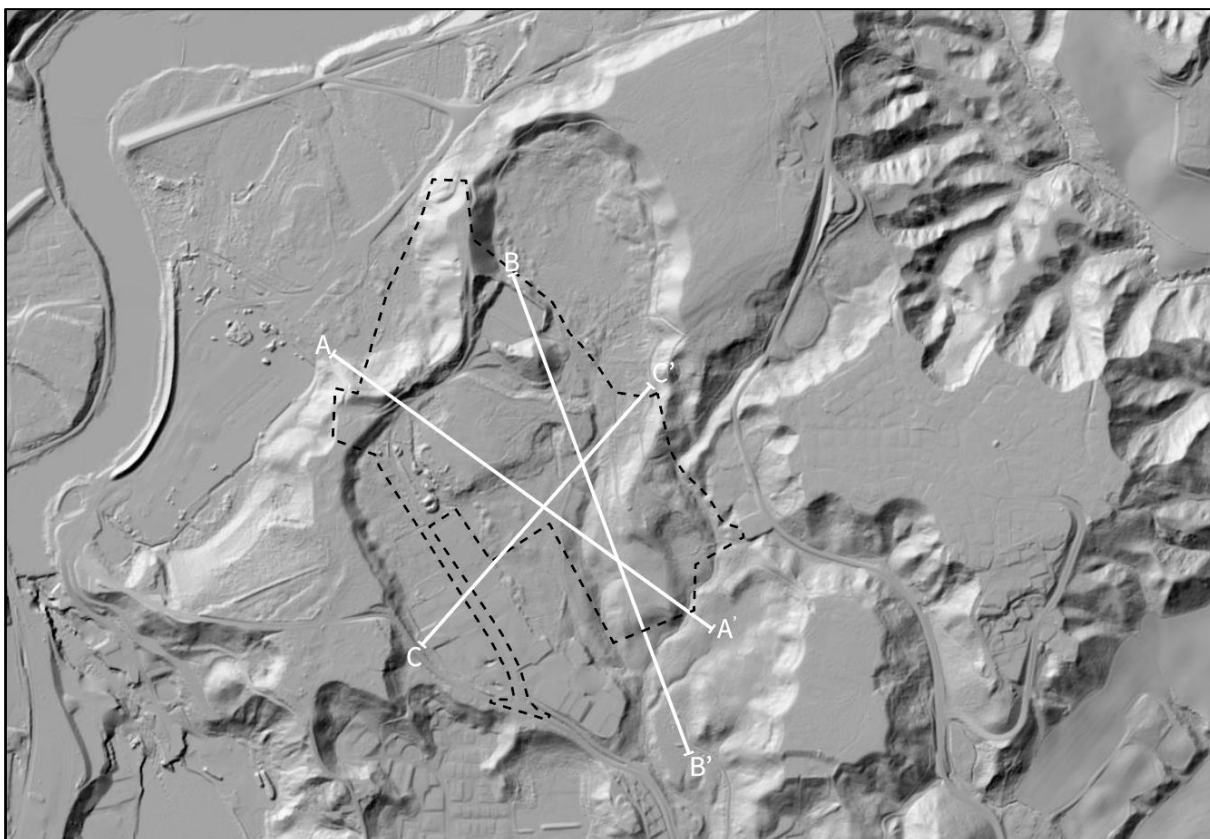
Figur 5-4: Bebyggelsesstruktur i og i tilknytning til planområdet.

5.4 Landskap

Topografi og landskap

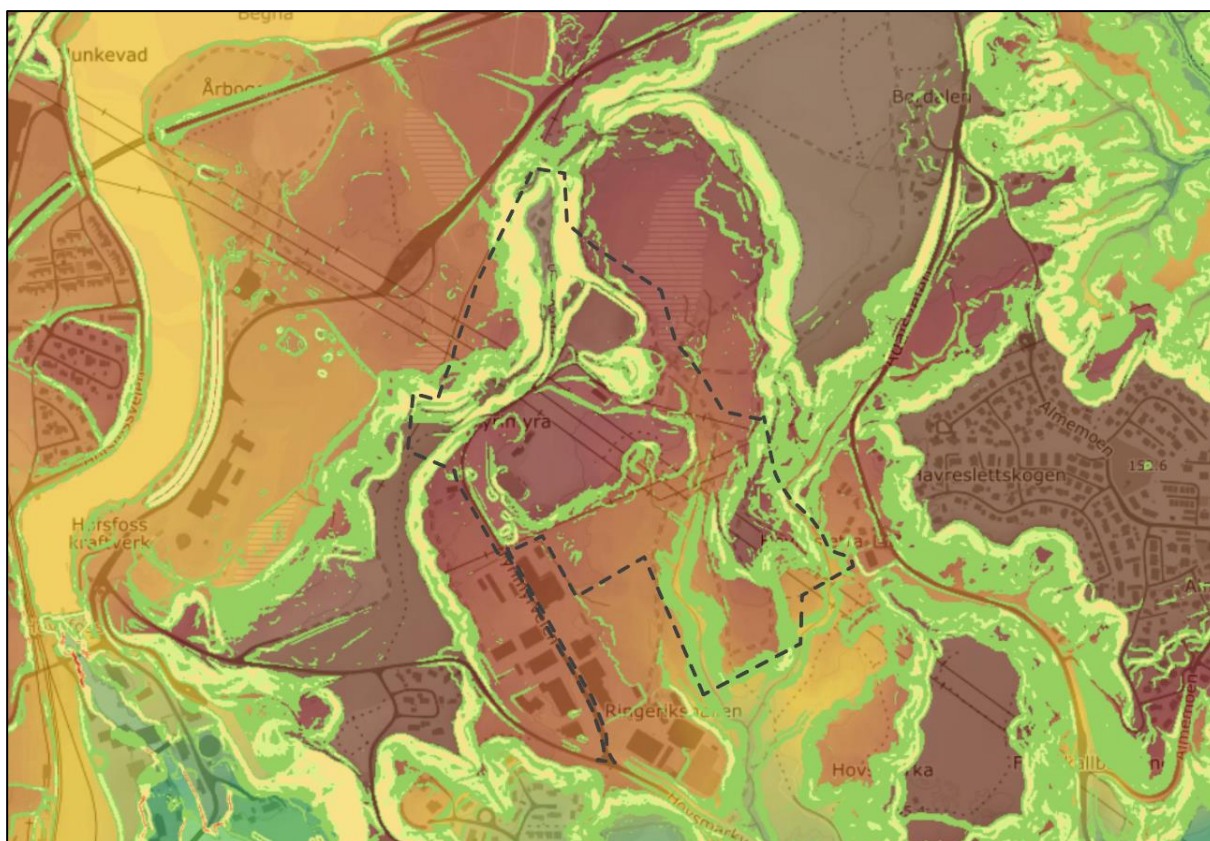
Planområdet ligger innenfor tre registrerte landskapstyper, men størsteparten av planområdet ligger innenfor landskapstypen Grunne daler i ås- og fjellandskap under skoggrensen med bebyggelse/infrastruktur. Natur i Norge (NiN) definerer landskapstypen som «dal- eller skålformede deler av ås- og fjellandskapet, som ikke er store eller nedskårne nok til å inkluderes i hovedtypen dallandskap. Området ligger under skoggrensen, og de delene av landskapet som ikke er dominert av vann, vassdrag og våtmarker og ev. jordbruk og bebygde områder, er normalt dekket med skog. Landskapet er tydelig preget av menneskelig påvirkning.»

Hovsmarka er i dag et stort grøntområde med et sammensatt terreng bestående av flater og bratt ravinelandskap. Innenfor planavgrensningen utgjør området mellom RC-klubben og brukshundklubben i nordvest, og skiskytteranlegget i nordøst en slik flate. Terrengen blir nokså kupert i østre og nordre del av planområdet. I nordre del av planområdet er det en åskam/rygg, hvor et kommunalt høydebasseng ligger på en kolle i nordspissen av planområdet.

Figur 5-5: Terrengmodell vist med skyggerelieff, planområdet markert i svart. Kilde: data og utsnitt hentet fra Høydedata

Området mellom RC-klubben og brukshundklubben i nordvest og skiskytteranlegget i nordøst består av en åpen fastmark, hvor det tidligere har vært et gammelt deponi. I denne delen av planområdet er terrenget svært flatt med lite stigning. Vegetasjonen er lav, og området føles åpent. I hovedsak er det mindre terrenghelning enn 10 grader på det eldre deponiet. Tilsvarende lite helning er det innenfor selve skiskytterbanen, mens det er større helning rundt banen, blant annet med voll bak skyteskivene i nordøst. Sørøst for skiskytterbanen ligger en pyramideformet knaus som «stikker opp» i landskapet. Planområdet ligger i skrående terreng mellom kote ca. +110 til +140. Høydeforskjellen er ca. 25 - 30 meter med gjennomsnittlig helning ca. 1:20 i snitt A-A' og B-B', mens gjennomsnittlig helning for snitt C-C' varierer fra 1:8 til 1:40.

- 0-10 (Transparent) ● 25-30 ● 45-60
 ● 10-25 ● 30-45 ● 60-90

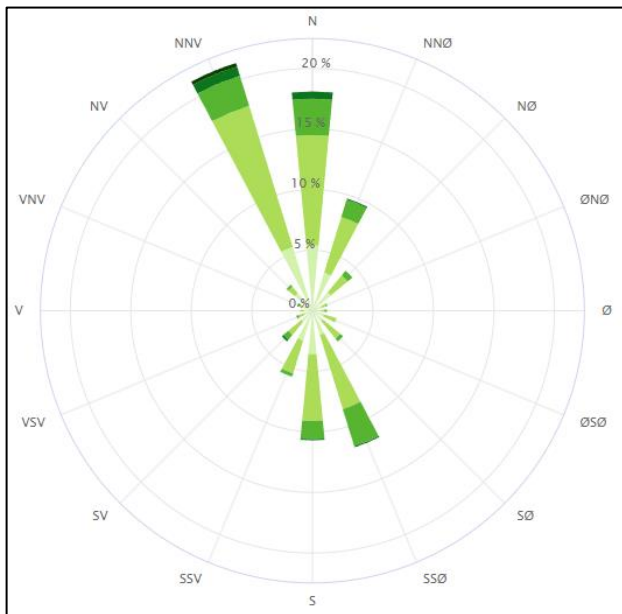
Figur 5-7: Utsikt mot sør, over det eldre deponiet og treningsområdet til brukshundklubben.

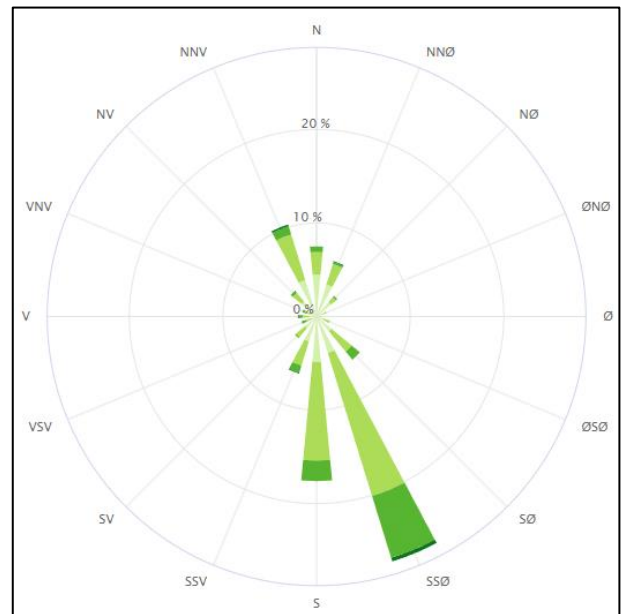
Figur 5-8: Utsikt mot nord, med høyspentmastene godt synlige i landskapet. Eksisterende rulleskiløype i forgrunn.

Vindrose

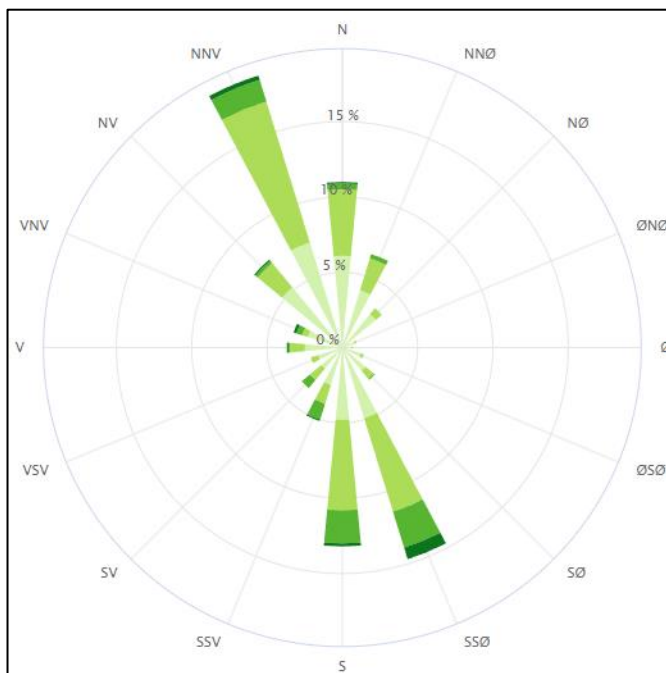
Analysen av vindrose viser vindes retning i de ulike årstidene, vist i figur Figur 5-9 til Figur 5-12. Dataene er hentet fra Norsk klimaservice senter fra perioden desember 2023 til november 2024, målt på værstasjonen Hønefoss-Høyby.

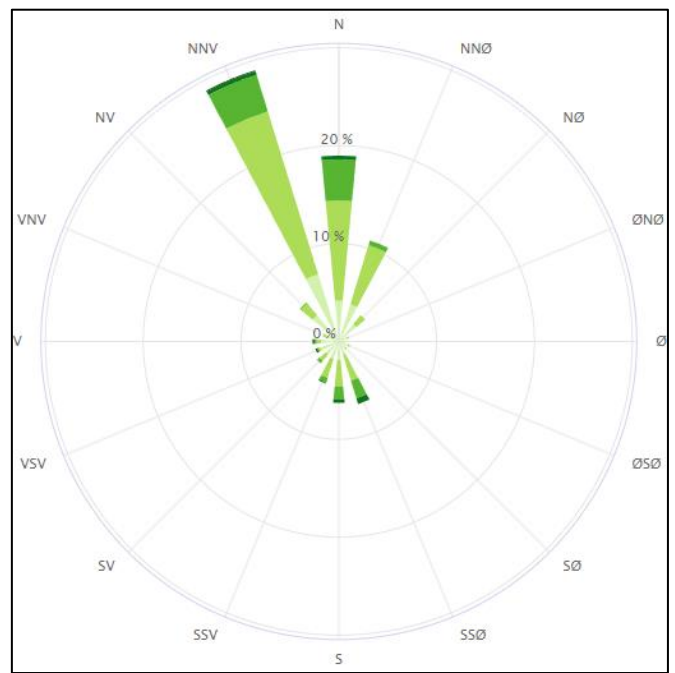
Figur 5-9: Vindrose vår – mars tom mai. Norsk Klimaservice, 2024

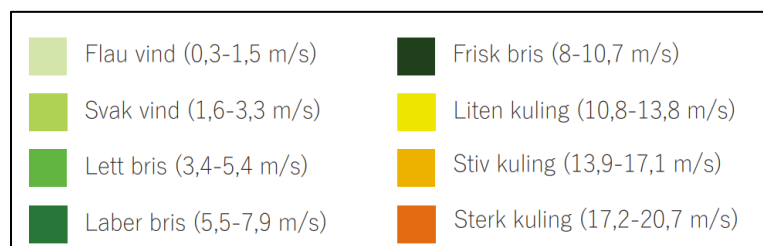
Figur 5-10: Vindrose sommer – juni tom august. Norsk Klimaservice, 2024

Figur 5-11: Vindrose høst – september tom november. Norsk Klimaservice, 2024

Figur 5-12: Vindrose vinter – desember tom februar. Norsk Klimaservice, 2024

Solforhold og lokalklima

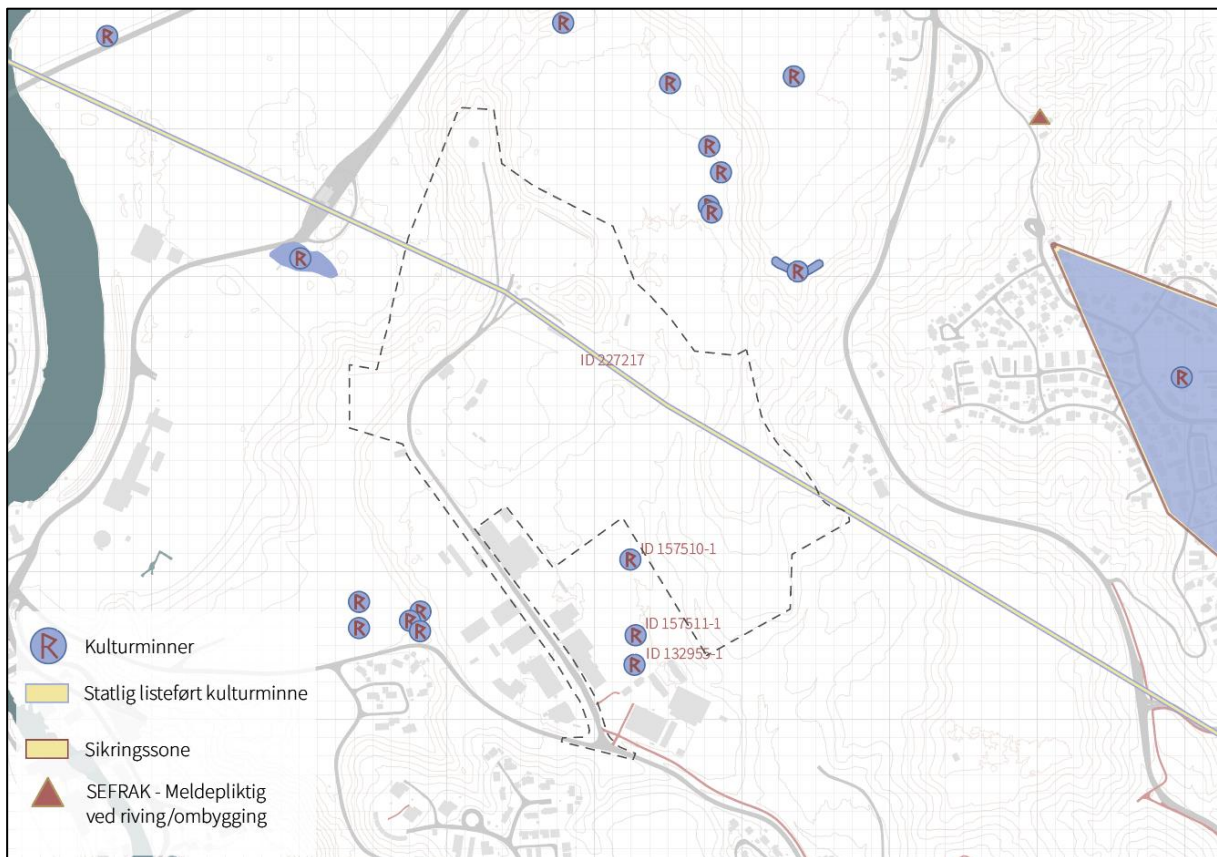
Østlandet får typisk østlig eller nordøstlig på vinteren, mens på sommeren er det mer sørvestlig vind. For store deler av planområdet vil skogen gi noe le for vinden, mens midtre del av planområdet hvor det i dag er åpen fastmark vil være noe mer eksponert for vind.

Estetisk og kulturell verdi

Navnet Hov kommer fra en stor og gammel gård, en av de eldste på Ringerike. Hov gård ligger øst for Høngengata. Ved Hov er det mange navn som begynner på Hov, herunder Hovsmarka. I Hovsmarka var det skog, og gress hvor gårdsdyrene kunne gå og beite. Det var mange husmannsplasser som hørte til gården Hov, blant annet Tyrimyra. Tyrimyra var en husmannsplass frem til 1940-årene. I senere tid ble Tyrimyra en avfallsplass, frem til 1985.

5.5 Kulturminner og kulturmiljø

Det er ikke registrert automatisk fredete kulturminner innenfor planområdet. Det er kjent et høyt antall kulturminner, primært utmarkskulturminner som kullgroper og fangstanlegg fra jernalder og middelalder, i nærheten av planområdet. På stien som gir tilgang til tiltaksområdet ved Ringerikshallen, er det tre kulturminnelokaliteter, ID132955-1, som er fjernet, og ID157511-1, ID157510-1 (Buskerud fylkeskommune, vedlegg RAP-13663 – *Arkeologisk registrering*). En høyspentlinje som krysser planområdet er registrert som et teknisk/industrielt kulturminne, og er av vernetype *statlig listeført*.

Figur 5-13: Kart over kulturminner og kulturmiljø i nærheten av planområdet. Kilde: data fra Miljødirektoratets karttjeneste (Naturbase kart) og vedlegg rapport fra arkeologisk registrering (Buskerud fylkeskommune, 2025).

I forbindelse med varsel om oppstart på planarbeidet gjorde Buskerud fylkeskommune i sin uttalelse oppmerksom på at topografiske forhold og terrengformasjoner synlige på LiDAR-kart tydet på et potensial for menneskeskapte strukturer eller kulturminner i området. For å avklare dette og sikre en helhetlig vurdering av planarbeidet ble det nødvendig å gjennomføre en arkeologisk registrering.

Buskerud fylkeskommune, ved seksjon for kulturarv, gjennomførte en arkeologisk registrering september 2024.

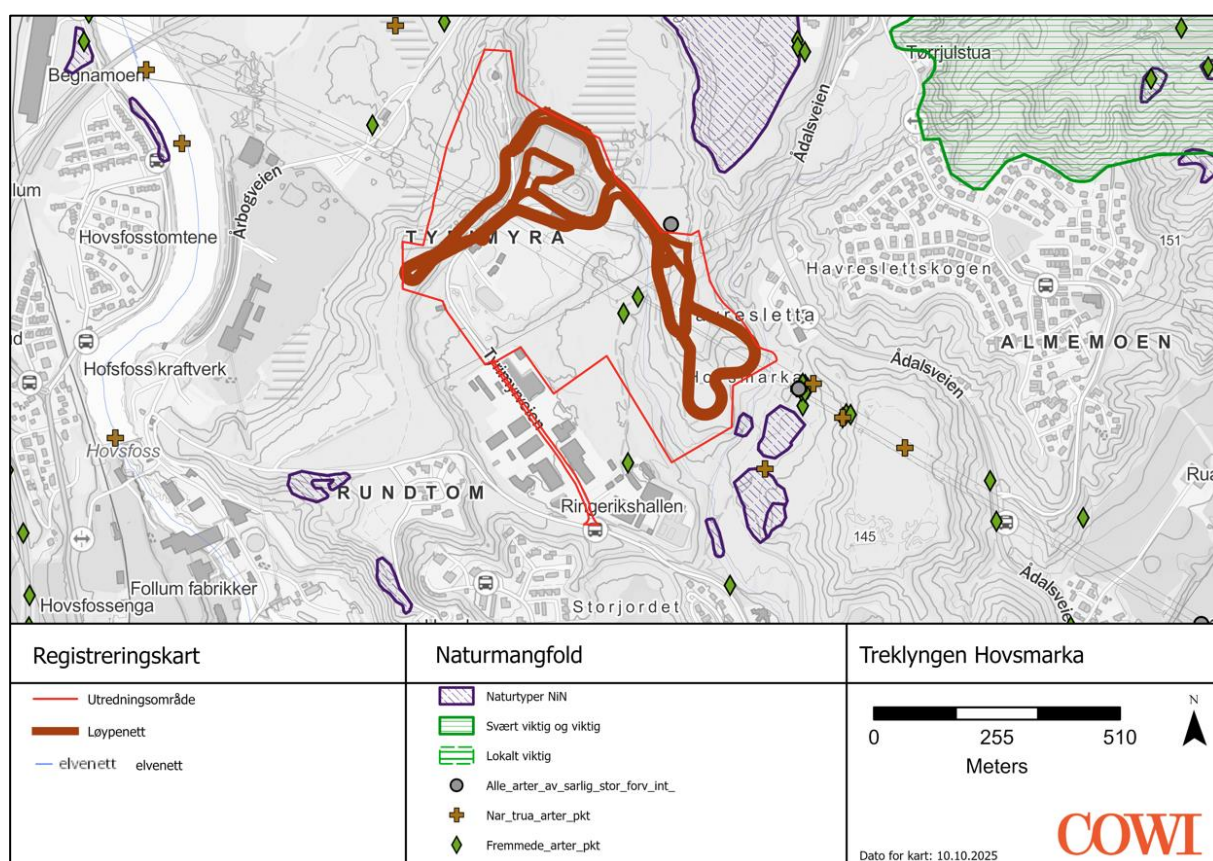
Den arkeologiske registreringen påviste ikke automatisk fredete kulturminner eller kulturminner fra nyere tid innenfor planområdet, til tross for nærliggende kulturminner som kullgroper og fangstanlegg fra jernalder og middelalder. De tidligere registrerte strukturene ved ID 157511-1 og 157510-1 ble vurdert som enten fjernet eller naturlige formasjoner uten menneskelig påvirkning og er dermed ikke automatisk fredet.

For ytterligere informasjon om kulturminner og kulturmiljø vises det til vedlegg *RAP-13663 – Arkeologisk registrering*, utarbeidet av Buskerud fylkeskommune ved seksjon kulturarv.

5.6 Naturverdier

Planområdet og tilgrensende arealer ble naturtypekartlagt etter Miljødirektoratets instruks i 2019. Innenfor planområdet er det ikke avdekket naturtyper eller vernede arealer. Det er registrert naturtype gammel lågurtgranskog som grenser til planområdets yttergrense. Naturtypen bør sees i sammenheng med flere registrerte naturtyper i nærområdet. Det er registrert gammel lågurtgranskog med gamle trær, gammel granskog med liggende død ved.

Grøntområdet har tilbake i tid trolig i sin helhet vært en sammenhengende granskog med store verdier, bestående av ulike suksesjonstrinn og med innslag av forvaltningsinteressante arter. Dagens situasjon for grøntområdet er preget av å være oppstykket, delvis hogd og flathogd/holdt nede under kraftlinjer. Det renner to bekker gjennom området som tilhører Kongshaugen bekkefelt (012-2547-R fra Vann-nett.no). Bekkene samler seg og renner ut i Randselva. Registreringskartet nedenfor viser bekker, naturtyper og arter av forvaltningsinteresse innenfor- og i tilgrensning til planområdet.

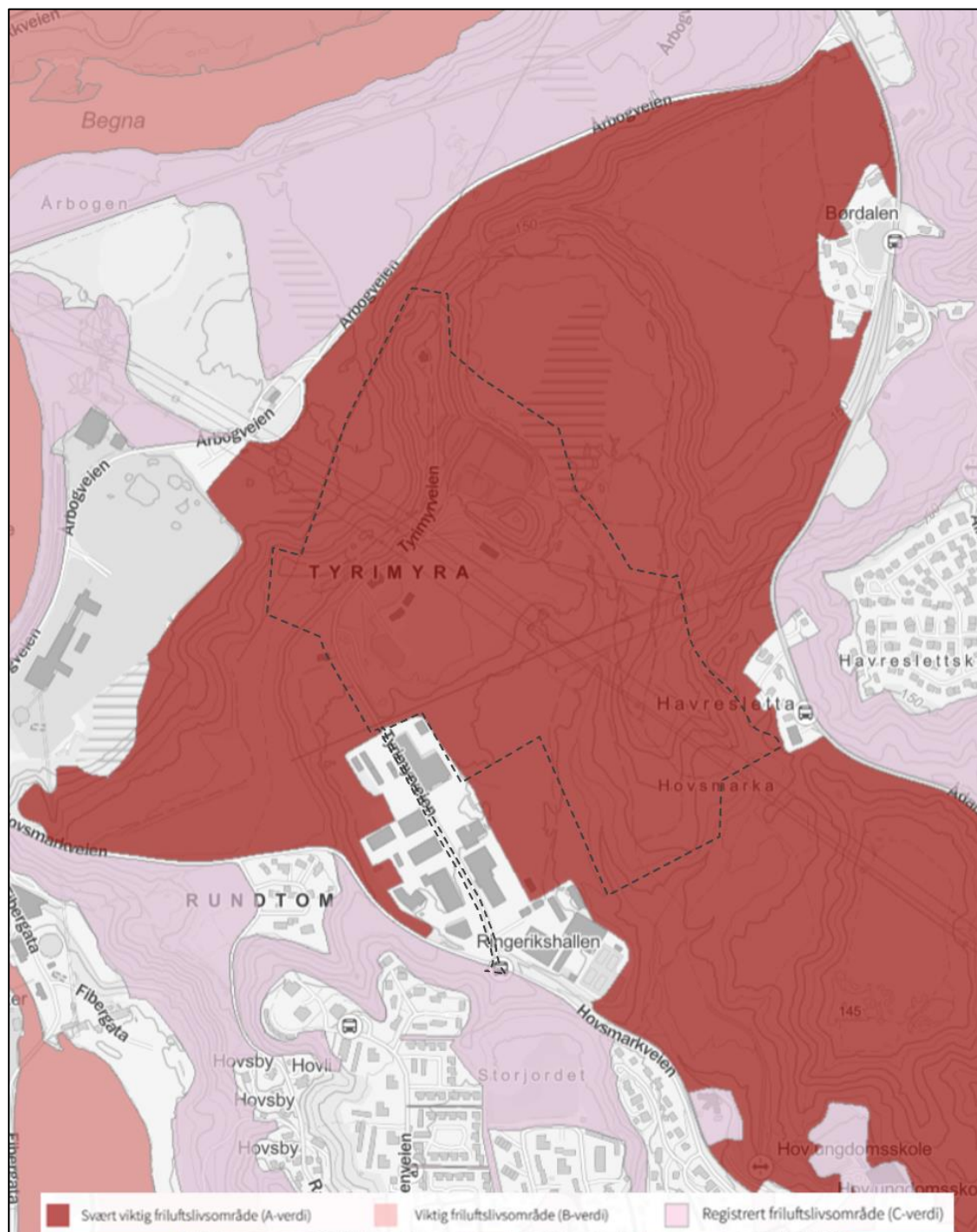

Figur 5-14: Registreringskart for naturmangfold.

Det vises til vedlegg *RAP-05-Naturmangfold*, for ytterlige informasjon om naturmangfold.

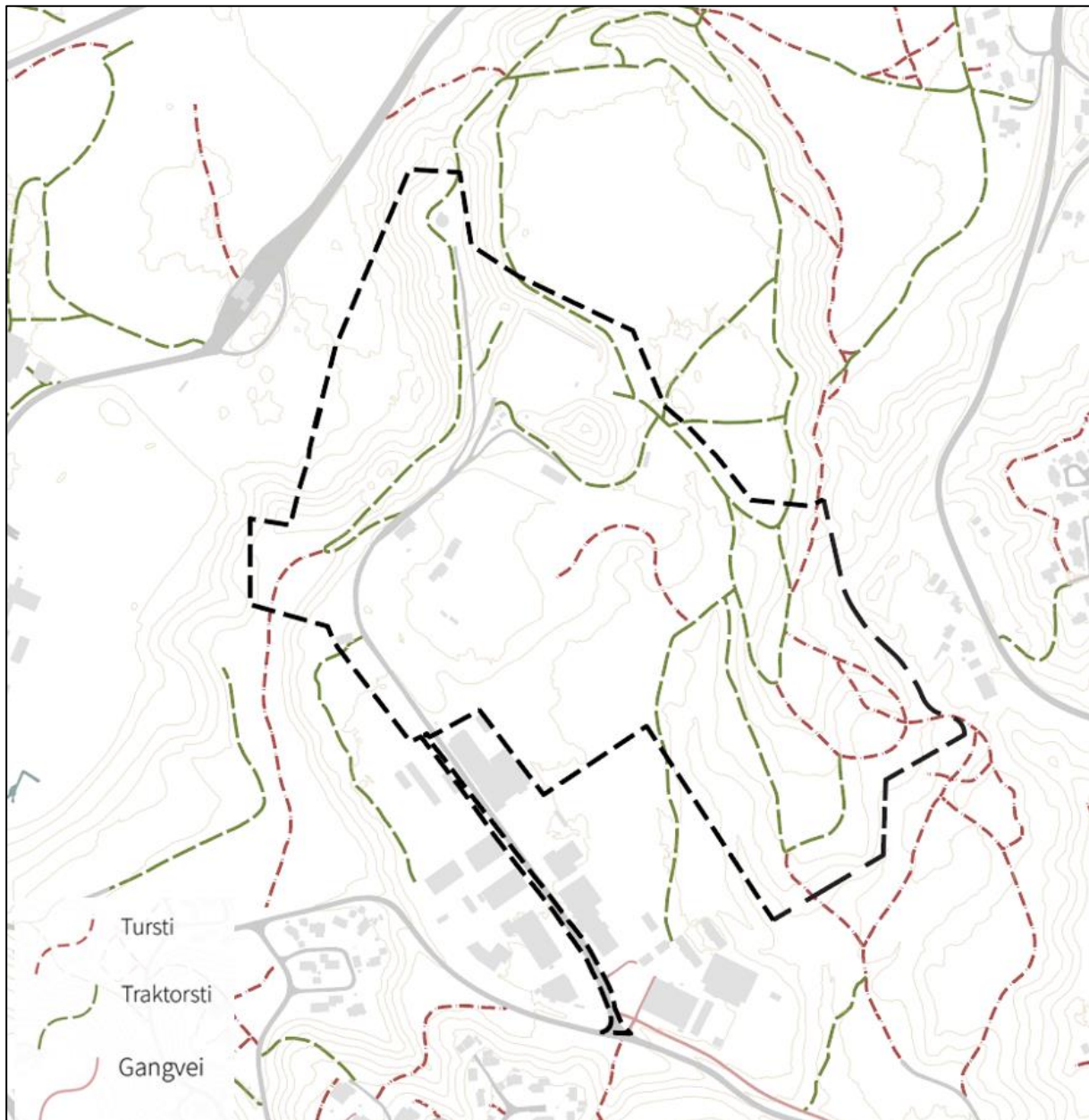
5.7 Rekreasjonsverdi/ rekreasjonsbruk, uteområder

Planområdet inngår i det registrerte friluftslivsområdet «Hovsmarka». Friluftslivsområdet er definert som nærturterreng og har nokså stor utstrekning også utenfor planområdet. Hovsmarka er et viktig og sentrumsnært rekreasjonsområde. Hovsmarka ligger i tilknytning til flere boligområder, og mange i Hønefoss har Hovsmarka som sitt mest brukte friluftsområde.

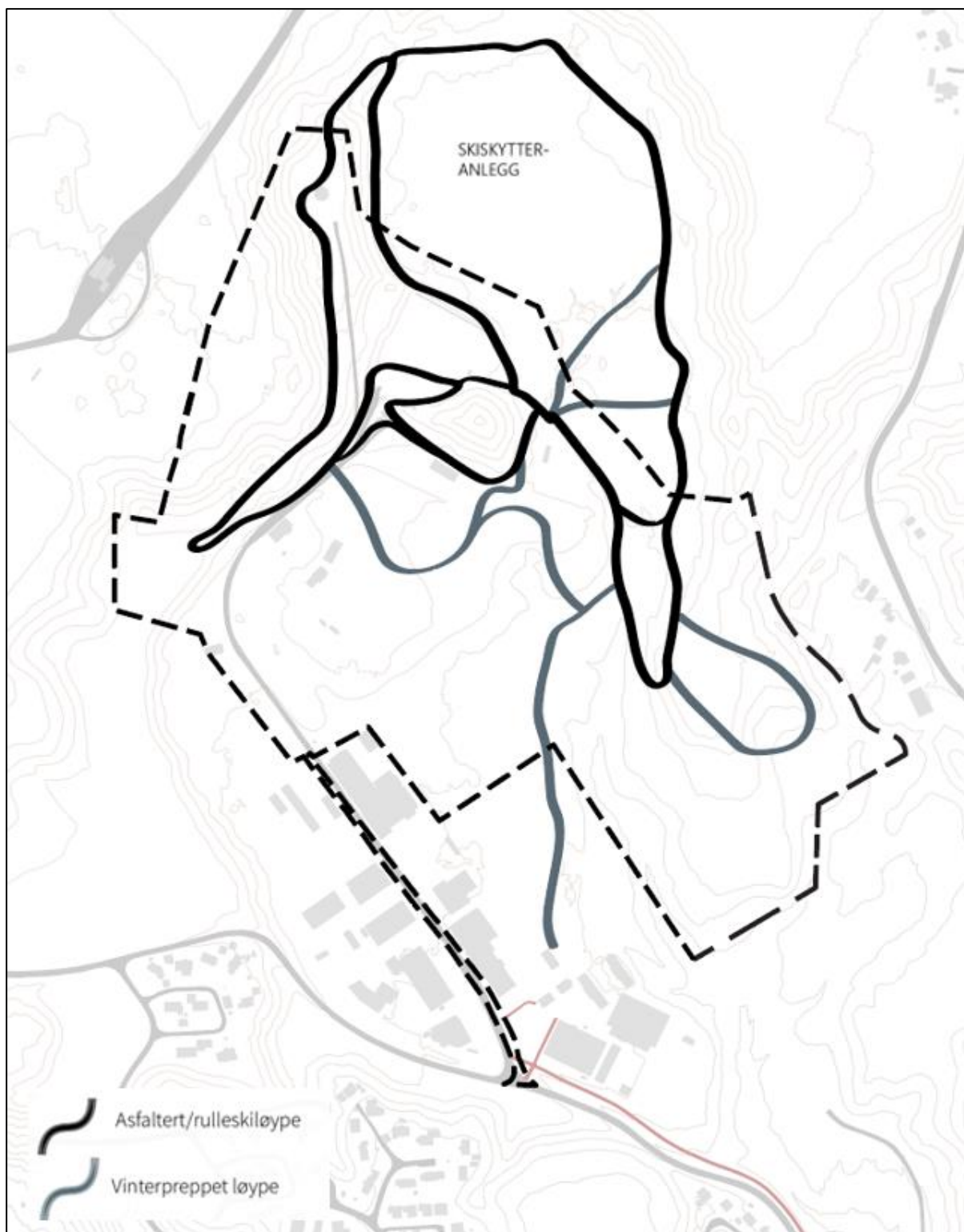
Figur 5-15: Registrerte og kartlagte friluftslivsområder i området. Kilde: data hentet fra Miljødirektoratet.

Hovsmarka er et område som har blitt benyttet til både idrett og friluftsliv i lang tid, og har tydelig preg av menneskelig aktivitet. Det er i dag et stort og sammenhengende nettverk av tur- og traktorstier innenfor friluftslivsområdet Hovsmarka, slik figuren nedenfor viser.

Figur 5-16: Kart over nettverket av tur- og traktorstier på Hovsmarka, samt gangveier. Kilde: data er hentet fra FKB-data.

Eksisterende asfalterte rulleskiløyper og vinterpreppede løyper ligger i dag i hovedsak innenfor planområdet og nord for planområdet, på Tyrimyra. Rulleskiløypene har varierende kvalitet. Mange av løypene bærer preg av flere år med manglende ved vedlikehold/reasfaltering grunnet usikkerhet knyttet til utviklingen av området.

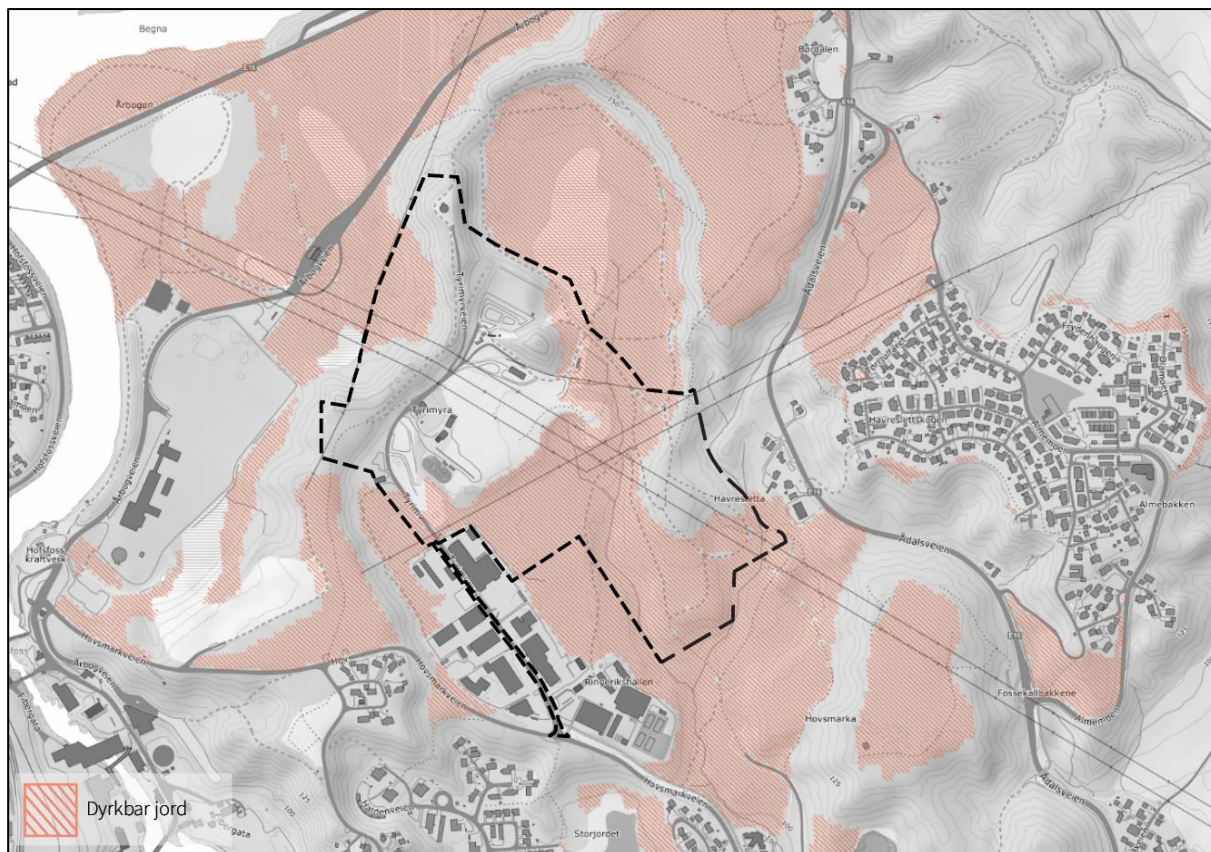
Figur 5-17: Kart over eksisterende asfalterte rulleskiløyper og løyper som blir vinterpreppet.

Det vises til vedlegg RAP-04-Friluftsliv for ytterlige informasjon om rekreasjonsbruk og friluftsliv.

5.8 Landbruk

Jordbruk

Innenfor planområdet er det ikke noe jordbruksareal. Store deler av planområdet har i dag dyrkbar jord, som vist på kartet nedenfor. Historiske flyfoto tilser at planområdet med tilgrensende arealer ikke har blitt brukt som jordbruksareal. I kommunens kartløsning er det eldre deponiet og området rundt eksisterende skiskytteranlegg definert som arealtypen *åpen fastmark*.

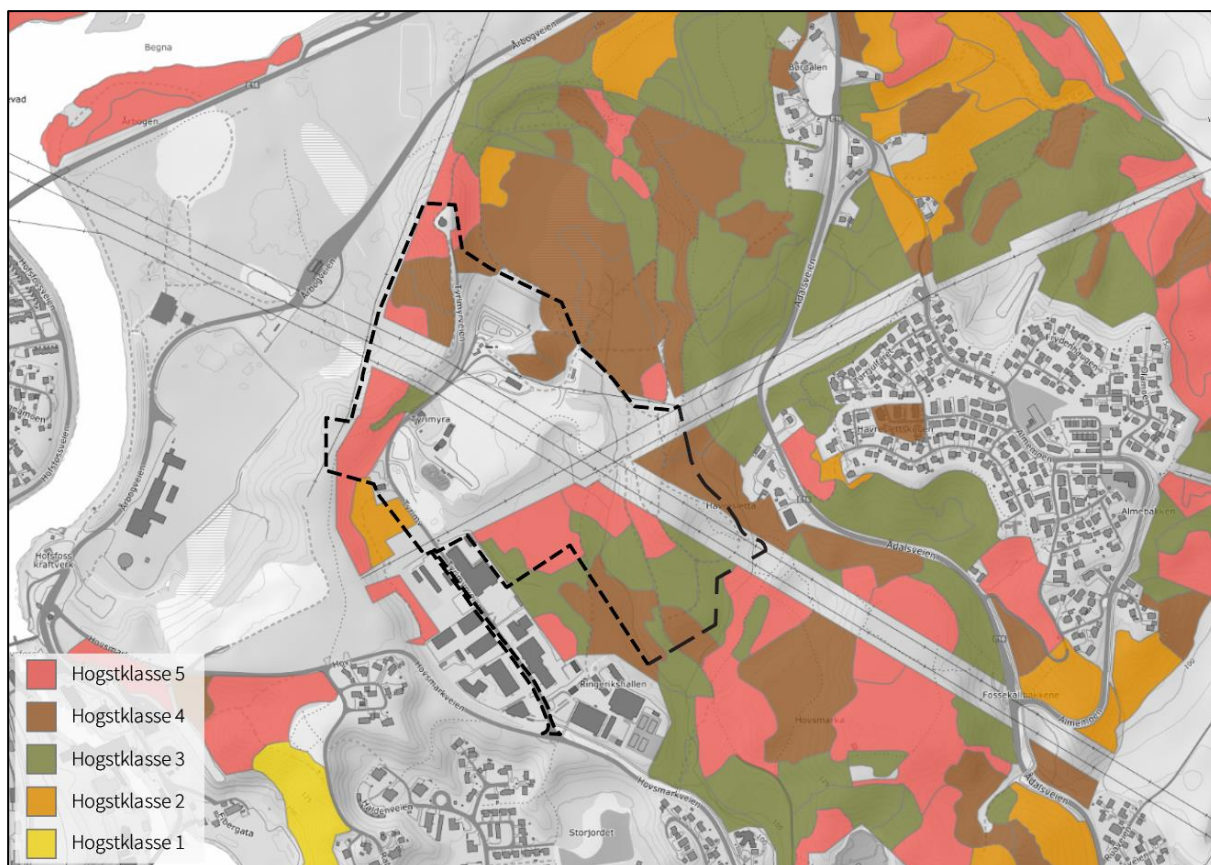

Figur 5-18: Kart av dyrkbar jord. Kilde: data og bakgrunnskart kilden.nibio.no, bearbeidet av COWI.

Skogbruk

Det er Ringerike kommune som eier og skjøtter (plantning, ungskogpleie og tynning) skogen innenfor planområdet. Kommunen har opplyst om at det generelt er mye hogst (over-) moden skog i Hovsmarka. Kartet nedenfor viser at en del skog innenfor planområdet i henhold til NIBIOs karttjenester er klassifisert som hogstklasse 5, *hogstmoden skog – tilveksten stagnerer og det er aktuelt med hogst av bestanden* og hogstklasse 4, *eldre produksjonsskog på vei til å bli hogstmoden*. Tynning er ofte aktuelt.

Skogen innenfor planområdet er registrert med *høg og særs høg bonitet*, og den er gran- og lauvdominert.

Figur 5-19: Kart over hogstklasse. Kilde: data og bakgrunnskart kilden.nibio.no, bearbejdet av COWI.

5.9 Trafikkforhold

Kjøreatkomst, vegsystem og trafikkmengde

Planområdet har atkomst fra Hovsmarkveien via Tyrimyerveien. Det er omtrent 900 meter fra veikrysset ved Hovsmarkveien x Tyrimyerveien til skiskytterstadion. Hovedvekten av biltrafikken kommer fra Hønegata, øst for planområdet. Hønegata går mot Hønefoss sentrum i retning sør og mot E16 i retning nord.

Fylkesvei 290 Hønegata har en trafikkmengde på ca. ÅDT 14 000. Det er ikke kjennskap til gjennomførte trafikktellinger i Hovsmarkveien eller Tyrimyerveien. Det antas at trafikkmengden i Tyrimyerveien er nokså lav, primært brukt som atkomst til næringsbebyggelsen på hver side av veien, samt som drifts- og beredskapsvei til vanntårnet nord i planområdet. Tyrimyerveien nord for næringsbebyggelsen utgjør enden av en blindvei med minimal trafikkbelastning.

Trafikksikkerhet for myke trafikanter

Det er ikke kjent at det har vært noen trafikkulykker innenfor planområdet. I Hovsmarkveien, sør for planområdet, er det registrert to trafikkulykker i Statens vegvesens vegkart fra midten av 90-tallet.

Det er tilbud for gående og syklende langs Hovsmarkveien øst for Tyrimyerveien. Langs Tyrimyerveien er det ingen fortau eller belysning langs veien. Myke trafikanter ferdes på delt areal som bilistene langs Tyrimyerveien. Det er ikke kjent at det i dag er opparbeidet sykkelparkering innenfor planområdet.

Kollektivtilbud

Det går pr. mars 2025 ingen busser i Hovsmarkveien. De nærmeste bussholdeplassene er Morgenbøen og Hønen allé.

Bussholdeplassen Morgenbøen ligger i et boligområde sør for Hovsmarkveien. Gangavstanden til Tyrimyrveien er ca. 0,4 km på sti gjennom et skogsområde. Morgenbøen trafikkeres av linje 228 (Morgenbøen-Hvervenmoen), via Hønefoss sentrum. Det er fire avganger i timen på dagtid og én avgang i timen på kveldstid.

Bussholdeplassen Hønen allé ligger i Hønegata. Gangavstand til Tyrimyrveien er ca. 1,1 km. Hønen allé trafikkeres av linje 103 (Hønefoss – Gjøvik), 113 (Hønefoss – Jevnaker), 231 (Hønefoss – Hallingby/Nes), 232 (Hønefoss – Hallingby/Ringmoen), 233 (Hønefoss – Hallingby/Elsrud). Det er ca. 2-3 avganger i timen pr. retning.

Parkering

Innenfor planområdet er det noe areal tilgjengelig til parkering innerst i Tyrimyrveien, og ved skiskytteranlegget. Hønefoss RC-klubb og Hønefoss og omegn brukshundklubb har eget areal tilgjengelig til parkering. Det er ingen opparbeidede parkeringsplasser innenfor planområdet. Tilgjengelig areal til parkering innerst i Tyrimyrveien er en grusplass. I områdereguleringen for Treklyngen er dette arealet og areal sør langs Tyrimyrveien mot næringsbebyggelsen regulert til offentlig parkering, men dette er ikke opparbeidet.

Figur 5-20: Tilgjengelig areal innerst i Tyrimyrveien som benyttes til parkering.

Hønefoss skiskytterklubb har informert om at det tidligere har blitt holdt større arrangementer med 250-300 deltakere, to til tre ganger i året. Ved slike arrangement er det et stort parkeringsbehov. Skiskytterklubben har ved slike anledninger avtalt med næringsaktørene i Tyrimyrveien at de kan benytte deres parkeringsplasser.

For nærmere beskrivelse av trafikkforhold vises det til vedlegg *RAP-02-Trafikk*.

5.10 Barns interesser

Det er ikke kjent at planområdet blir benyttet av barn og unge til lek eller opphold i dagens situasjon, med unntak av i forbindelse med organisert aktivitet. Planområdet er en del av det registrerte friluftslivsområdet Hovsmarka, men for barn og unge anses søndre del av Hovsmarka å ha større

verdi. I søndre del er friluftslivsområdet, i motsetning til planområdet, tilrettelagt for lek og opphold, med blant annet gapahuk (Stubben), frisbeegolf og naturlekeplass.

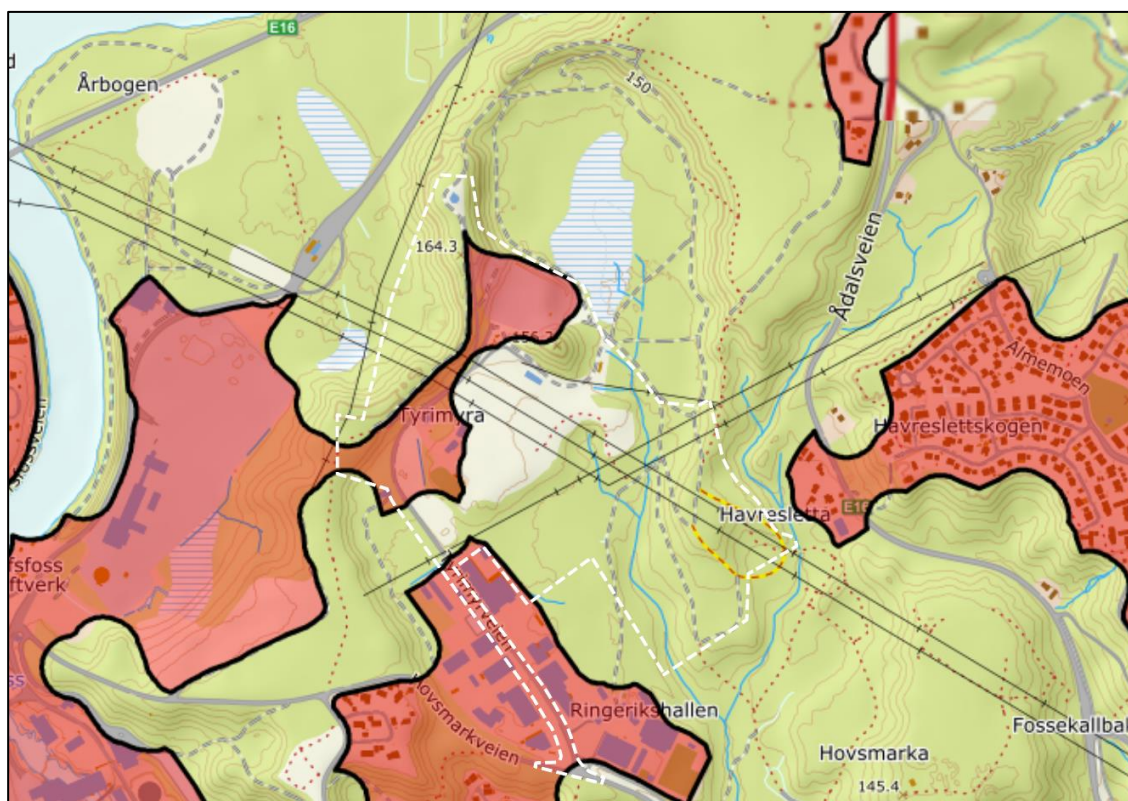
Imidlertid ligger barnehagen Espira Hovsmarka og to skoler i kort avstand til planområdet. De vil i hovedsak benytte den søndre del av Hovsmarka til sine aktiviteter, men skolene og barnehagen vil ligge innenfor tiltakets influensområde.

5.11 Sosial infrastruktur

Det er i dag ingen bolig, helse- og undervisningsbebyggelse innenfor planområdet, og planforslaget vil ikke påvirke den sosiale infrastrukturen i området.

5.12 Teknisk infrastruktur

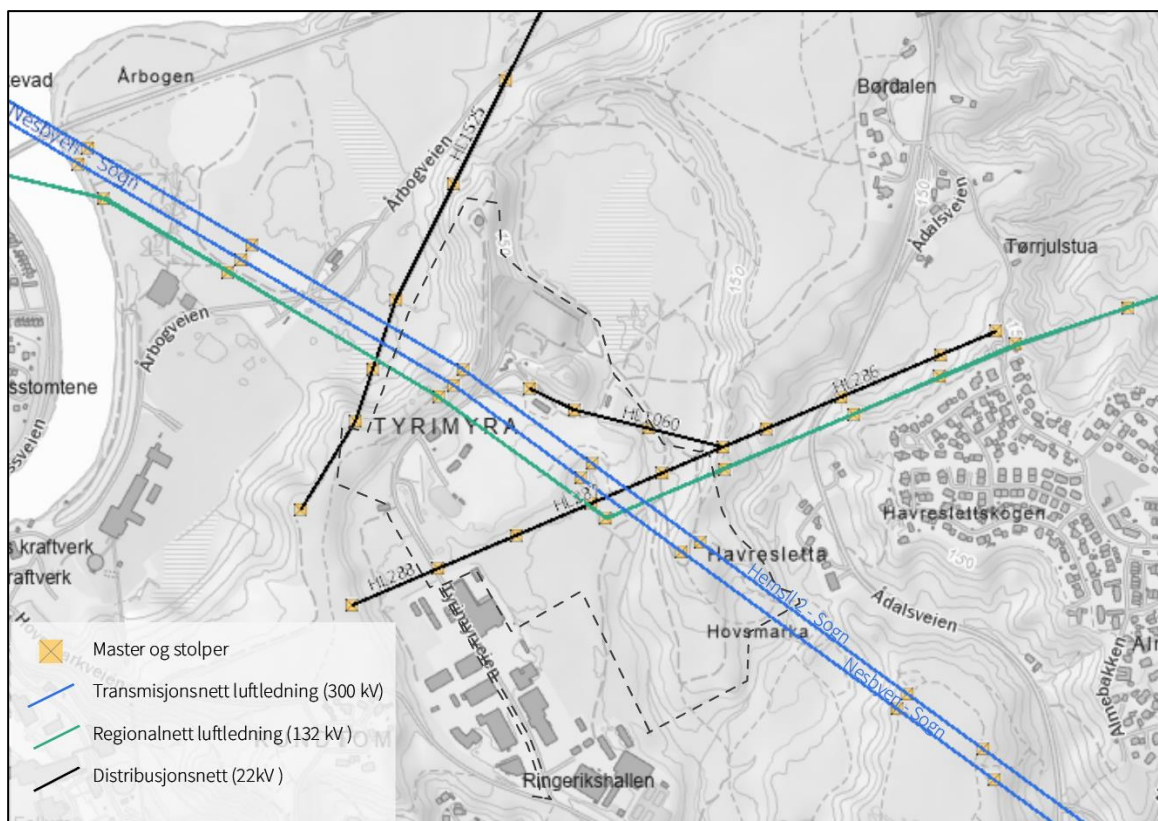
Tyrimyrveien og bebyggelsen i nordre del av planområdet er tilknyttet avløp, slik figuren nedenfor viser.

Figur 5-21: Kart over avløp for tettbebyggelse. Kilde: Ringerike kommunens kartløsning, bearbejdet av COWI.

Det er ikke kjent at det i dag er foreliggende transformatorstasjon innenfor planområdet, ei heller er det ikke registrert transformatorstasjoner i NVEs karttjenester. I kommunens kartløsning er det ikke registrert fjernvarmenett innenfor planområdet.

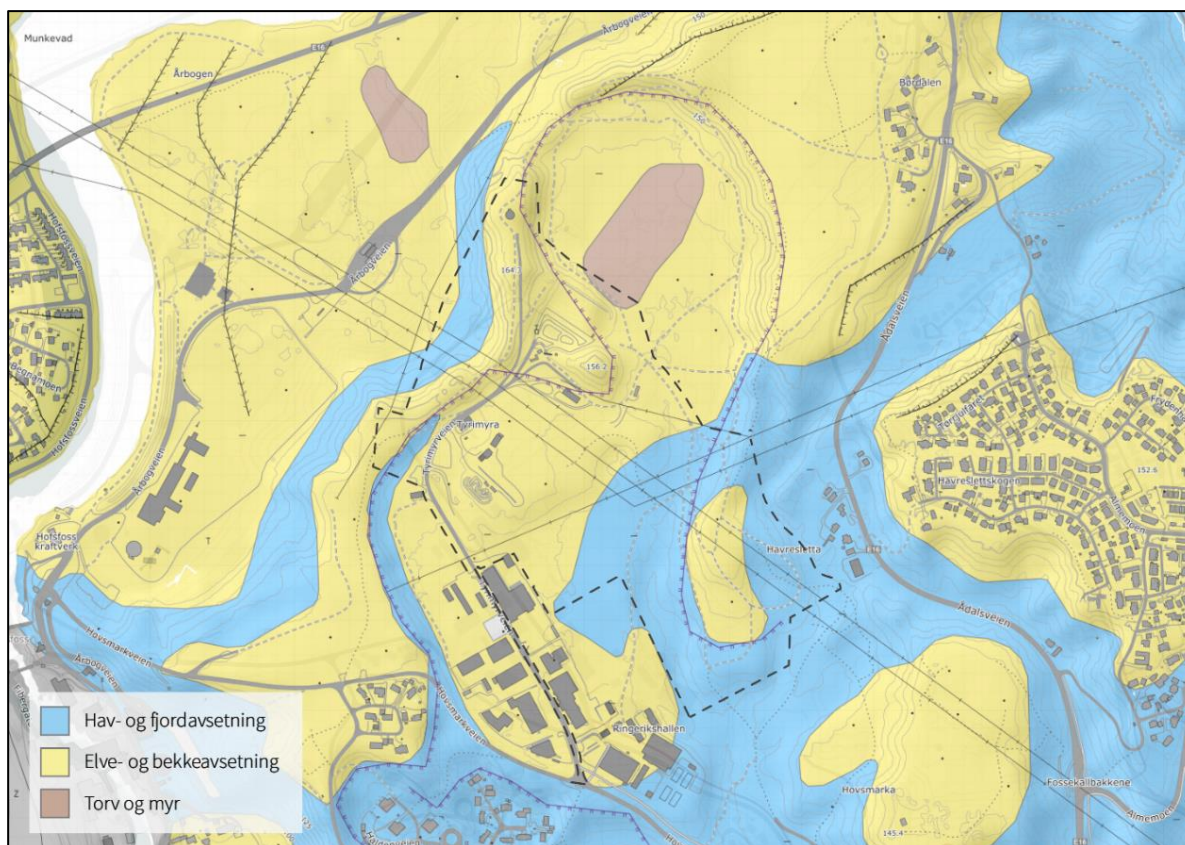
Det er flere luftledninger innenfor planområdet, som vist på figuren nedenfor. Luftledningene for transmisjonsnett eies av Statnett SF, og har begge en spenning på 300 kV. Luftledningen for Regionalnett eies av Glitre Nett, og har en spenning på 132 kV. De svarte luftledningene innenfor planområdet er distribusjonsnett, og eies av Ringerikskraft Nett. Alle luftledningene for distribusjonsnett har en spenning på 22 kV.

Figur 5-22: Kart over utbygd nettanlegg. Kilde: data og bakgrunnskart hentet fra NVEs karttjeneste, bearbeidet av COWI.

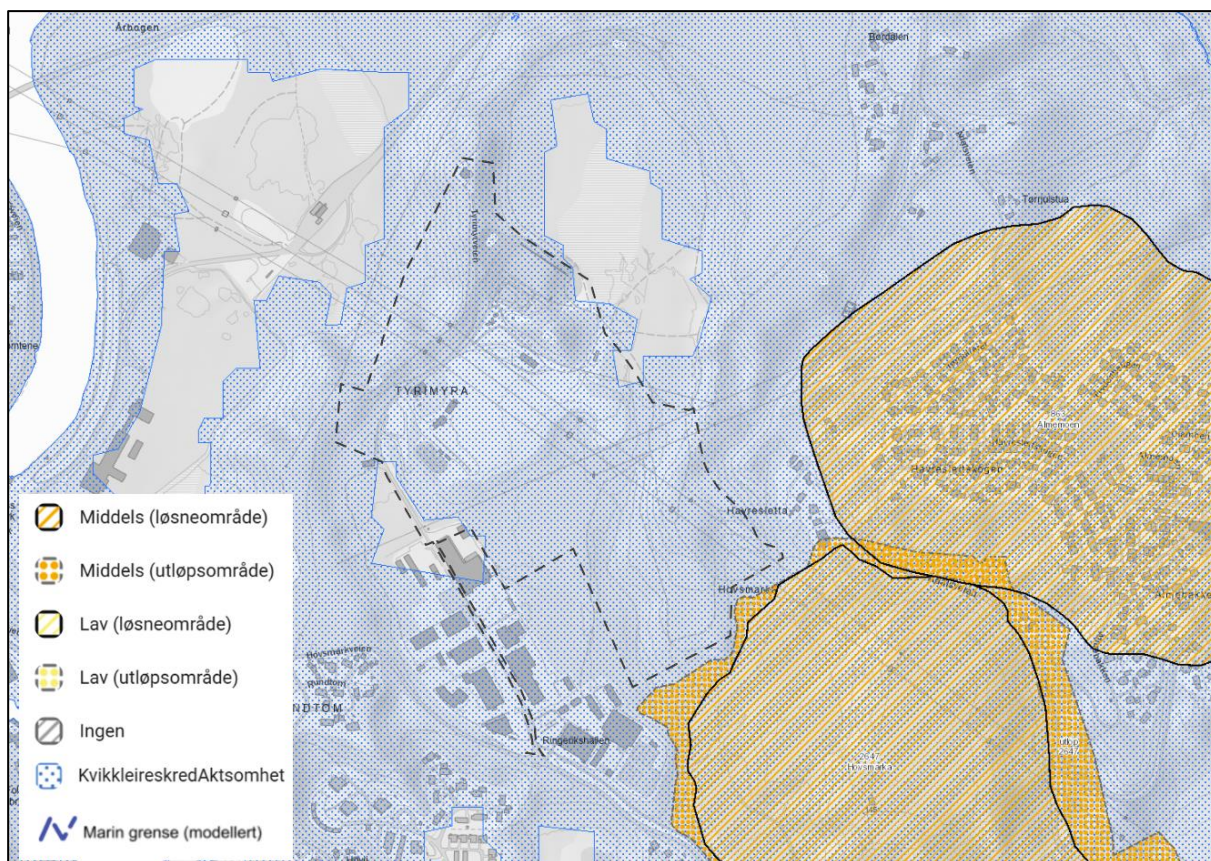
5.13 Grunnforhold

I NGUs løsmassekart ligger planområdet innenfor områder definert som elve- og bekkeavsetning og hav- og fjordavsetning. I nordøst grenser planområdet tett på myr (Tyrimyra). Løsmassetypen elveavsetninger er beskrevet som materiale som er transportert og avsatt av elver og bekker og inneholder sand og grus. Avsetningene kan ha meget varierende mektigheter. Hav- og fjordavsetning kan beskrives som en sammenhengende, finkornet marin avsetning med mektighet opp til mange ti-talls meter.

Figur 5-23: Løsmassekart for planområdet og nærområdet rundt. Kilde: data og bakgrunnskart hentet fra NGUs karttjeneste, bearbeidet av COWI.

Hele planområdet ligger under marin grense, og store deler av planområdet er omfattet av aktsomhetssone for kvikkleireskred. I henhold til NVEs temakart for kvikkleire er det ingen registrerte kvikkleirefaresoner innenfor planområdet. Imidlertid er det to kvikkleiresoner svært tett på planområdet i sørøst, kvikkleiresone 863 Almemoen og 2647 Hovsmarka. Disse kvikkleiresonene er klassifisert til å ha faregrad middels, konsekvensklasse meget alvorlig og plassers i henhold til NVEs sin klassifisering i risikoklasse 4.

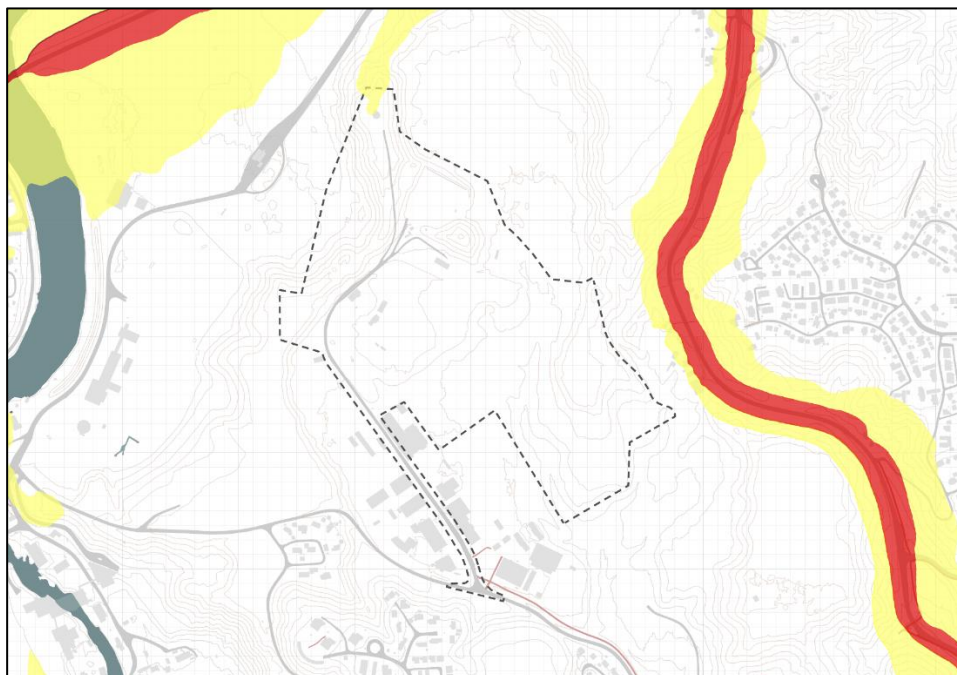
Figur 5-24: Temakart for kvikkleire. Kilde: data og bakgrunnskart hentet fra NVEs karttjeneste, bearbeidet av COWI.

Et mindre areal i nederste del av planområdet, nordøst for Ringerikshallen, ligger innenfor aktsomhetsområde for flom. Deler av området øst og vest for høydebassenget i nordre del av planområdet ligger innenfor aktsomhetsområde for snøskred.

Det er i forbindelse med planarbeidet for Hovsmarka skiløyper blitt utført en områdestabilitetsvurdering av Terraplan AS, utført oktober 2024. I fagnotatet fremkommer det at det ikke er indikasjoner på kvikkleire/spørbruddmateriale innenfor planområdet. Det vises til vedlegg *RIG-NOT-01-Områdestabilitetsvurdering* utarbeidet i henhold til NVEs veileder 1/2019, for ytterlige informasjon om områdestabilitet.

5.14 Støyforhold

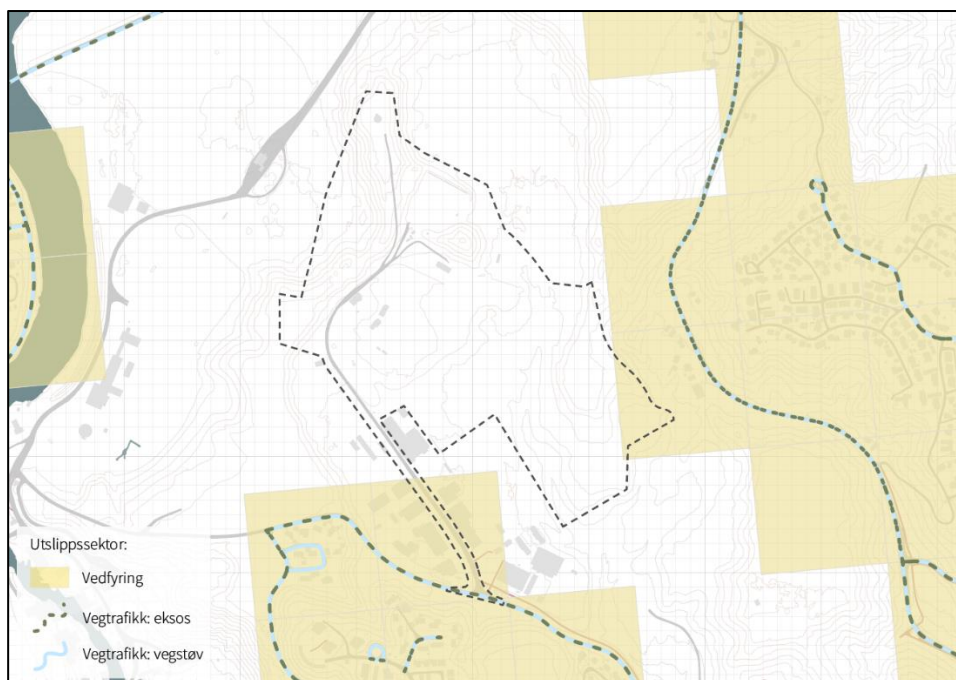
Et svært lite areal nord i planområdet ligger innenfor gul støysone. Tett på planområdet i øst er det støy fra veitrafikk fra E16/Ådalsveien.

Figur 5-25: Støykart.

5.15 Luftforurensning

Kilder til luftforurensning innenfor planområdet er vedfyring i søndre og østre del. Langs E16/Ådalsveien og Hovmarkveien er kilder til forurensning eksos og vegstøv fra veitrafikken.

Figur 5-26: Kart over luftforurensning. Kilde: data hentet fra Miljødirektoratet (<https://utslippssystem.miljodirektoratet.no/>).

5.16 Risiko- og sårbarhet (eksisterende situasjon)

Det er gjennomført en risiko- og sårbarhetsanalyse hvor mulige farer som kan påvirke liv og helse, stabilitet og økonomiske verdier innenfor planområdet har blitt utredet ROS-analysen peker på tre tilfelle av risiko som er analysert i egne skjemaer:

- Snøskred. Det er lav sannsynlighet og middels konsekvenser for hendelse snøskred.
- Flom. Det er lav sannsynlighet og små konsekvenser for hendelse flom.
- Forurensset grunn. Det er middels sannsynlighet og middels konsekvenser for hendelse forurensset grunn.

6. Beskrivelse av planforslaget

Figur 6-1: Utklipp av plankartet med tegnforklaring. Plankartet er tegnet i vertikalnivå 2, på grunnen/overflaten. Det vises til vedlagt plankart for bedre oppløsning.

6.1 Planlagt arealbruk

Planområdet er på ca. 308 dekar totalt. Størsteparten av planområdet reguleres til grønnstruktur (246 dekar) med underformålet friområde. Resterende areal reguleres til bebyggelse og anlegg (75,4 dekar) med underformålene industri, skianlegg, skiløypetrasé og øvrige kommunaltekniske anlegg, og samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur, med undermålene kjøreveg og parkering (12 dekar).

6.1.1 Reguleringsformål med arealregnskap

§12-5. Nr. 1 - Bebyggelse og anlegg	daa
1340 – Industri	27,8
1410 – Skianlegg	21,8
1420 – Skiløypetrasé (2)	24,3
1560 – Øvrige kommunaltekniske anlegg	1,5
§12-5. Nr. 2 - Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur	
2011 – Kjøreveg (2)	6,2
2080 – Parkering	5,7
§12-5. Nr. 3 - Grønnstruktur	
3040 – Friområde (9)	220,9
Totalt alle kategorier	308,2

§12-6 Hensynssoner	daa
360 – Skytebane	14,9
370 – Høyspenningsanlegg (inkl. høyspentkabler)	83,4
390 – Annen fare	58
§12-7 Bestemmelsesområder	
1 – Utforming	1,5

6.2 Gjennomgang av aktuelle reguleringsformål

(§ 12-5 Nr. 1 Bebyggelse og anlegg)

6.2.1 Industri, IND

Feltet IND omfatter eksisterende areal regulert til industri i områdereguleringsplanen for Treklyngen (planID 381). Areal avsatt til industri i områdeplanen videreføres, men det reguleres inn adkomst for drifts- og beredskapskjøretøy, angitt som o_KV2 på plankartet. Det følger av bestemmelsene til planen at det må utarbeides detaljreguleringsplan før det gis rammetillatelse.

6.2.2 Skianlegg, ISA

Feltet o_ISA omfatter eksisterende skiskytterbane med standplass, skytevoll, 32 skyteskiver, plankegjerd, strafferunde- og skiløypetraséer, samt tilhørende idrettsbebyggelse. Innenfor feltet er det i dag eksisterende lysløype med asfalt. Det stilles krav i bestemmelsene at det ved etablering av nye skiløypetraséer må disse opparbeides med belysning (lysløype). Belysningen skal gi minst mulig ulemper mot omgivelsene og naturmangfold, og minst mulig lysforurensning. Dette følger av bestemmelsene til planen.

Arealbruken foreslås videreført som i dag, men det stilles krav at det på skytebanen ikke tillates skyting med kraftigere kaliber enn 0.22LR. Dette fremkommer av bestemmelse 5.1, faresone for skytebane. Eksisterende bebyggelse innenfor feltet reguleres til bebyggelse som inngår i planen, dvs. med eksisterende utnyttelse og høyder.

I tillegg til eksisterende bebyggelse tillates det oppført mindre bygge- og anleggstiltak som bygger opp under formålet skianlegg. Eksempler på dette er høytaleranlegg, speaker, varmebu, etc. Toalett- og servicebygg med en maksimal grunnflate på 100 m² med maksimalt to etasjer, tillates oppført innenfor feltet.

6.2.3 Skiløypetrasé, SKI1-SKI2

Formålet omfatter arealer for skiløypetrasé, det vil si både rulleskiløype og langrennsløype. Samlet areal som avsettes til formålet er 24,3 dekar fordelt på felt o_SKI1 (19,8 daa) og o_SKI2 (4,6 daa). I praksis vil utnyttelsen være betydelig lavere enn 24,3 dekar siden det er fastsatt maksimal bredde på 6 meter for enveistrafikk og 12 meter for toveistrafikk ved etablering av nye og ved reetablering av eksisterende skiløypetraséer i bestemmelsene.

Innenfor felt o_SKI1 åpner planforslaget opp for både for re-asfaltering av eksisterende (belyste) rulleskiløyper og en oppgradering i henhold til gjeldende tekniske krav for rulleskiløyper. I felt o_SKI1 videreføres løypekorridoren til eksisterende traséer i svært stor grad videre. Det er foreslått enkelte nye strekninger/utvidelser av løypenettet, i hovedsak vest for Tyrimyrveien og rundt skiskytebanen. Det stilles krav i bestemmelsene at det ved etablering av nye skiløypetraséer må disse opparbeides med belysning (lysløype).

Felt o_SKI2 tillates ikke asfaltert, men feltet kan opparbeides med belysning (lysløype). Felt o_SKI2 vil benyttes som langrennsløype i vintersesongen, basert på tilgjengelig natursnø. Østre del av feltet viderefører eksisterende grustrasé, mens vestre del av feltet vil være en ny trasé.

6.2.4 Øvrige kommunaltekniske anlegg, ØK

Formålet omfatter eksisterende høydebasseng, og feltet o_ØK er offentlig.

(§ 12-5 Nr. 2 Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur)

6.2.5 Kjøreveg, o_KV1-o_KV2

Felt o_KV1 og o_KV2 omfatter Tyrimyrveien, og er offentlige. Felt o_KV1 reguleres med varierende bredde. Gjennom Hovsmarka næringsområde reguleres veien i tråd med eksisterende veidimensjoner fra veikrysset Hovsmarkaveien X Tyrimyrveien. Det er skrevet ytterligere om veiutforming under kap. 6.6.2.

6.2.6 Parkering, P

Felt o_P er offentlig. Innenfor felt o_P tillates det etablert parkeringsplasser og oppført oversiktskart og informasjonsskilt. Minimum to parkeringsplass avsettes til bevegelseshemmede ved opparbeidelse av felt o_P. Feltet reguleres i tråd med gjeldende områderegulering for Treklyngen.

(§ 12-5 Nr. 3 Grønnstruktur)

6.2.7 Friområde, FRI1-FRI9

Alle felt regulert til friområde er offentlig. I områder avsatt til grønnstruktur tillates kun bygge- og anleggstiltak som bygger opp under formålet, og som i tillegg er utformet med gode og naturlige overganger til urørt terreng. Verdifull vegetasjon skal bevares og skjøtsel bør fremme naturmangfold.

Områder avsatt til grønnstruktur skal ha god tilknytning til og sammenheng med tilgrensende areal for idrettsformål, herunder skianlegg og skiløypetrasé. Nødvendige skjæringer og fyllinger for opparbeidelse av skiløypetraséer tillates, med maksimal høyde 6,6 meter generelt (8 meter innenfor bestemmelsesområde #1).

6.3 Gjennomgang av aktuelle hensynssoner

6.3.1 Skytebane, H360

På skytebanen tillates ikke skyting med kraftigere kaliber enn 0.22LR. Det er ikke tatt inn ytterligere bestemmelser om sikkerhet utover det som er nevnt ovenfor i reguleringsplanen, fordi dette vil være regulert av den til enhver tid gjeldende forskrift. All skyting skal skje i samsvar med instruks godkjent av politiet.

Det følger av bestemmelsene til planen at skiskyting skal foregå mellom kl. 08.00 og 20.30, og at tillates maksimalt 20 renn-dager i året.

6.3.2 Høyspenningsanlegg, H370

Hensynssonen er faresone knyttet til eksisterende høyspenningsanlegg over planområdet. Ved tiltak innenfor sonen skal det tas hensyn til de til enhver tid gjeldende restriksjoner for høyspenningsanlegget.

6.3.3 Annen fare, H390 (forurenset grunn/deponi)

Hensynssonen er faresone for forurenset grunn/deponi. Faresonen for forurenset grunn/deponi i områdereguleringsplanen for Treklyngen (planID 381) videreføres. Det planlegges ingen tiltak/endringer innenfor faresonen, og fyllingen foreslås ligge urørt.

6.4 Bestemmelsesområder

6.4.1 Utforming #1

Bestemmelsesområde omfatter den delen av traseen der det kan være behov for fylling og myr på 8 meter.

6.5 Parkering

Det stilles ikke krav om parkering for det enkelte felt for bebyggelse og anlegg. Parkering innen planområdet tillates etablert på felt avsatt til formål parkering, o_P. Regulering av felt o_P er en videreføring og utvidelse av eksisterende parkering innenfor planområdet. HC-parkeringsplasser skal dimensjoneres etter behov, med minimum to plasser.

Plassering av, og parkering for sykkel/sparkesykkel, skal redegjøres for i landskapsplanen som skal sendes inn sammen med søknad for rammetillatelse.

6.6 Trafikkløsning

6.6.1 Kjøreatkomst

Kjøreatkomst til planområdet vil være fra Tyrimyrvеien (felt o_KV1), tilsvarende dagens situasjon. Det reguleres ingen internveier eller sekundæreatkomster til planområdet.

Atkomst til høydebassenget innenfor felt o_ØK opprettholdes som i dag. Det vil si at det der felt o_SKI1 reguleres over Tyrimyrvеien, mellom felt o_KV1 og o_KV2 legges det til rette for videre sambruk av drifts- og beredskapsvei og skiløypetrasé. Det er satt bestemmelse om at skiløypetraséene innenfor feltet skal utformes på en slik måte at de ikke er til hinder for drifts- og beredskapsveien.

Det er foreslått et løypenett hvor beredskapsvei og skiløypetrasé krysses. Der felt o_KV2 krysser felt o_SKI1 skal veiene ligge på samme nivå. Vertikalkurvatur for felt o_KV2 må tilpasses før og etter kryssingen, for å ivareta tverrfallet til skiløypetraséen. Det er krav om at kryssløsning for felt o_KV2 skal være opparbeidet, i henhold til ovennevnt utforming, før ny skiløypetrasé i felt o_SKI1 tas i bruk (brukstillatelse). Rekkefølgekravet er satt for sikre at drifts- og beredskapsveien forblir tjenlig til sitt formål også etter istandsettelse av en eventuell skiløypetrasé.

6.6.2 Utforming av veger

Tyrimyrvеien er den eneste veien som reguleres i planforslaget, som felt o_KV1 og o_KV2. Felt o_KV1 og o_KV2 reguleres med en utforming som sikrer en fungerende drifts- og beredskapsvei til høydebassenger innenfor felt o_ØK, og adkomst til nordre del av friluftslivsområdet.

For felt o_KV1 varierer bredden av Tyrimyrvеien gjennom Hovsmarka næringsområde, men i hovedsak er bredden på veien i søndre del i underkant av 5 meter til overkant av 7 meter. Det har ikke blitt identifisert behov underveis i planarbeidet som tilsier at en ny veistandard eller oppgradering av Tyrimyrvеien er nødvendig. På bakgrunn av dette reguleres strekningen gjennom næringsområdet i tråd med eksisterende veidimensjoner. Det stilles ikke kravopparbeidelse i henhold til gjeldende vegnormaler og til byggeplan, og godkjenning av byggeplan for veien. Regulering som viderefører dagens veiutforming, ivaretar veiens funksjon som atkomstvei til planområdet og beredskapsvei til høydebassenget.

Nord for næringsområdet videreføres gjeldende regulering fra områdeplanen for Treklyngen for felt o_KV1, med en bredde på omtrentlig 7 meter.

Felt o_KV2 reguleres med en bredde på 3,1 meter, for å sikre tilstrekkelig bredde på minimum 3 meter for drift- og beredskapsvei.

6.6.3 Tilgjengelighet for gående og syklende

Området vil i stor grad bli stengt for kjørende, med gode nettverk av tur- og rulleskiløyper innenfor og i tilgrensning til planområdet.

Det er ikke regulert gang og sykkelvei langs Tyrimyrveien. Atkomst for gående og syklende planlegges som i dagens situasjon, langs Tyrimyrveien, som har lav trafikkmengde. Ved Ringerikshallen og Hovsmarka barnehage/Hov ungdomsskole er det også en turstiatkomst som leder til søndre del av planområdet.

Det følger av bestemmelsene til planen at sykkelparkering skal plasseres i nærhet til naturlige inngangsporter til løypenettet, og være utstyrt med muligheter for sikker låsing av sykler.

6.6.4 Felles atkomstveger, eiendomsforhold

Det reguleres ikke felles atkomstveger innenfor planområdet. Atkomst til nordre del av Hovsmarka vil være fra Tyrimyrveien, tilsvarende slik det er i dag.

6.7 Miljø

6.7.1 Støy

Miljødepartementets retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442, kap.3) gjelder for reguleringsplanen.

6.7.2 Plan for anleggsfasen

Det følger av bestemmelsene til planen at skal utarbeides en plan for anleggsfasen. Det skal redegjøres for massehåndtering, og overskuddsmasser skal leveres til godkjent mottak. Planen skal forelegges Ringerike kommune sammen med søknad om tillatelse til tiltak, og redegjøre for flere forhold herunder:

- Utbyggingsfaser/etapper og gjennomføring
- Massedeponering, inkludert redegjørelse for prosjektert antatt masse som skal flyttes ut av planområdet og grad av gjenbruk av massene.
- Anleggstrafikk
- Plassering og arealbehov for rigg- og anleggsområder, midlertidige massedeponier, lagerplasser, atkomst, parkering, anleggsgrjerder med mer.
- Kjøremønster for hvordan trafikken forbi og gjennom området skal håndteres, herunder anleggstrafikk.
- Tiltak for istandsetting av arealer, herunder beplantning som påvirkes midlertidig i anleggsfasen.
- Det skal utarbeides en egen beredskapsplan for håndtering av uventet grunnforurensning i hele planområdet.
- Det skal iverksettes tiltak for å hindre spredning av fremmede, skadelige arter som konsekvens av anleggsarbeidet.
- Det må gjennomføres kartlegging av støysensitive arter, herunder hekkende rovfugl. Anleggsfasen må gjennomføres mest mulig skånsomt for disse, og legges utenom hekketiden.

6.8 Universell utforming

Skiløypetraséene ved skianleggsområdet vil være rette, brede og ha lite helning, tilpasset brukergruppen «*Andre som ikke konkurrerer, turløpere, nybegynnere og utøvere med bevegelsesutfordringer*» i veilederen for rulleskiløyper. Disse vil derfor være godt egnet for personer med nedsatt funksjonsevne.

6.9 Uteoppholdsareal

6.9.1 Offentlige friområder og skogstier/traktorvei

Størsteparten av planområdet er foreslått regulert til grøntområde (friområde), omtrent 247 dekar. Eksisterende uasfalterte skogstier videreføres og vil ikke bli berørt. Innenfor felt o_SKI2 er det foreslått en ny strekning og utvidelse av grustraséen i søndre del av planområdet. Utvidelsen sikrer et større løypenett for langrenn under vintersesongen, men vil i store deler av året fungere som en ny tursti for allment friluftsliv og rekreasjon.

Det følger av bestemmelsene til planen at det skal utarbeides en landskapsplan til rammetillatelse. For å sikre god lesbarhet skal det oppføres områdekart og informasjonsskilt. Det anbefales særlig fokus på skilting og merking ved krysningspunkter/overgangspunkter fra uasfalterte traséer til rulleskitraséer. Og andre mulige konfliktområder, herunder tydelig merking og skilting ved nedoverbakker.

6.9.2 Skiløypetraséer

Fleksibilitet

Planforslaget legger til rette for økt utbygging av skiløypetraséer, både i lengde og bredde. Samtidig åpner planen opp for reasfaltering av eksisterende traséer innenfor planområdet. I plankartet er det den grunn særlig to partier langs felt o_SKI1 hvor det reguleres nokså vidt for å ivareta begge muligheter. Dette gjelder mellom felt o_FRI1 og o_FRI4, og nord for felt o_FRI8.

Hensikten med å regulere inn begge muligheter er å gi fleksibilitet ved utvikling og opparbeidelse av skiløypenettet som hensyntar trinnvis utbygging og finansiering (herunder tilskudd i forbindelse med spillemiddelordningen).

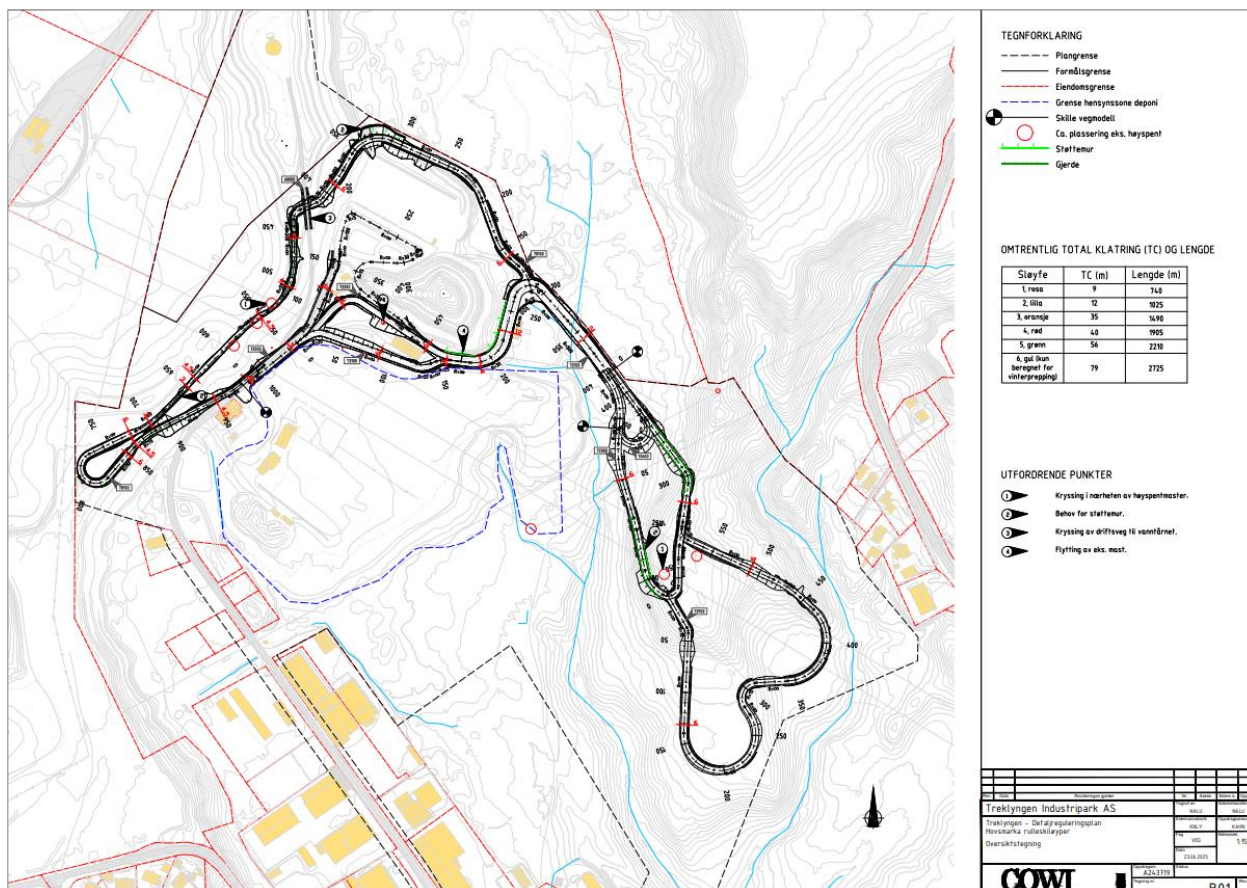
Regulering av felt o_SKI1 og o_SKI2 er basert på geometritegninger utarbeidet av veiingeniør. I plankartet er det valgt å regulere skiløypetraséene med ytterligere to meter bredde, en meter på hver side av traséekanten. Dette er gjort for å sikre tilstrekkelig fleksibilitet i planen, dersom eventuelle utfordringer må gjennomføres i detaljprosjekteringen/utbyggingsprosessen.

Geometri og utforming av løypene

Foreslått utforming av felt o_SKI1 og o_SKI2 baserer seg på geometritegningen nedenfor. I utformingen av geometrien for løypenettet har tekniske krav fra veilederen «[Rulleskiløyper](#)» blitt innarbeidet, samtidig som tilpasninger til lokale forhold og terreng har blitt gjennomført. For traséer ved skiskytterbanen herunder strafferunden, er disse tenkt videreført med kun behov for mindre oppgraderinger. Disse fremkommer derfor ikke av geometritegningen nedenfor.

Følgende standarder for design av rulleskiløyper er innarbeidet i geometrien:

- Løypene består av flere sløyfer, med forskjellig teknisk nivå (herunder klatring/totalsum stigning).
- Noen sløyfer er uten særlige tekniske utfordringer slik at nybegynnere og barn kan bruke dem. Disse har tilstrekkelig lengde for bruk til rolig trening for voksne utøvere, gruppetrening for yngre og for utøvere med bevegelsesutfordringer.
- Løypene er skissert med minimum 4 meter bredde, slik at brukere kan passere hverandre. Unntaket er en løypestrekningen på under 50 meter, på åsen vest for klubbhuset. Her beholdes dagens bredde på 3 meter av hensyn til sikkerhetsavstand fra eksisterende mastefundament for kraftlinjen.
- Bredde på løypene er utformet på bakgrunn av om løypen går oppover, nedover eller ligger i flatt terreng.
- For løypene som skal benyttes til konkurranseløyper har disse blitt utformet enda bredere, særlig i svinger (5 til 6 meter) og i oppoverbakker (6 meter).

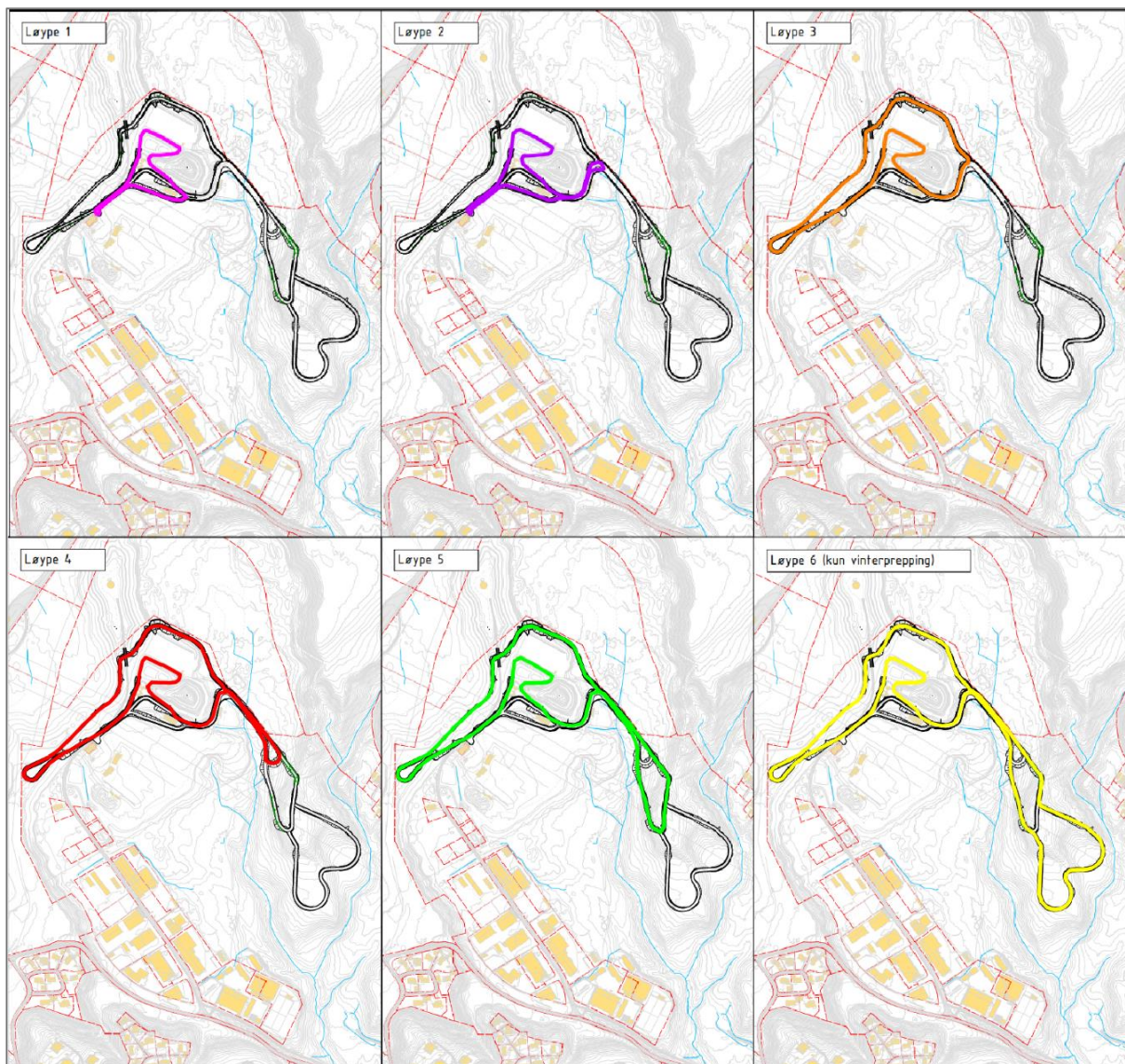
Figur 6-2: Geometritegning av sløyfenettet.

Eksisterende løyper er 3 meter i bredden, mens nye løyper skal ha en bredde på 4-6 meter. I oppoverbakke skal det være minst 6 meter bredde, mens det nedover skal være minst 4 m. Det er også noen steder hvor løypene er mer enn 6 meter i bredden, her skal det gå skiløpere i begge retninger. Der løypene er 6 meter eller smalere har de ensidig fall. Tverrfallet følger kurvene i flatt terreng og nedoverbakke. Enkelte steder nærmest stadion er bredden på 9-12 meter, og her er det takfall, da det vil gå skiløpere i begge retninger.

Langs flere deler av sløyfenettet vil det være behov for fyllinger/skjæringer og støttemurer. Denne muligheten er ivarettatt i fellesbestemmelse 3.10, i tillegg til at planen åpner for opparbeidelse av grøfter og nye lykestopler (for lysløype) i tilknytning til felt o_SKI1, o_SKI2 og o_ISA.

Sløyfenett

Planforslaget legger opp til seks sløyfer. Dette innebærer en endring fra innledende fase av planarbeidet, hvor det skulle legges til rette for sju sløyfer. Kartet nedenfor viser alle seks løypene, hvorav løype seks er planlagt kun som en vinterpreppet løype.

Figur 6-3: Oversiktstegning av sløfjenettet.

Tabell 1 Viser omtrentlig total klatring (TC) og lengde

Sløyfe	TC (m)	Lengde (m)
1. Rosa	9	740
2. Lilla	12	1025
3. Oransje	35	1490
4. Rød	40	1905
5. Grønn	56	2210
6. Gul (vinterpreppet)	79	2725

6.9.3 Grønnstruktur, vegetasjon og hogst

Grønnstruktur og vegetasjon

Av sikkerhetsmessige årsaker tillates ryddig av vegetasjon/busker og felling av trær langs løypenettet, også innenfor areal regulert til grøntområde (friområde). Opparbeidelse av rulleski- og skiløypenettet i henhold til gjeldende standarder vil medføre hogst langs løypenettet. Selve løypekorridoren bør ryddes til omlagt 8 til 10 meter, der løypa som planlegges asfaltert og trenger veifundament er mellom 4 til 6 meter. Dette for å påse at trær, større busker og grener ikke faller inn over løypene. I fellesbestemmelse 3.10 presiseres det at det ikke skal fjernes skog og vegetasjon utover det som er nødvendig for å ivareta aktuell standard og sikkerhet.

Innenfor felt o_FRI9 er omtrent ca. 10-12 store furuer, som har blitt spart ved tidligere hogst da de er grove og majestetiske. Det er satt egen bestemmelse for felt o_FRI9 om at det til den grad det er mulig skal etterstrebtes å bevare eksisterende furutrær, som ligger i søndre del av feltet.

Hogst og skogsdrift

I søndre parti av sløyfenettet, i felt o_SKI2, har det blitt gjort vurderinger av hvordan fremkommeligheten for lassbærer skal ivaretas i planforslaget. Vurderinger på nåværende tidspunkt tilsier at det er usannsynlig av luftledninger bli hengende for lavt, under 4,5 meter, slik at skogsmaskiner ikke kan passere. Det anses derfor ikke nødvendig å sette inn krav eller bestemmelser om dette.

Kjørerampe for lassbærer vil kun være nødvendig dersom felt o_SKI2 blir liggende over tilstøtende terreng (fylling), som vil gi en kant som maskinen må passere i det aktuelle området.

Detaljprosjekteringen av felt o_SKI2 er ikke utført på nåværende tidspunkt. Dersom det blir behov for fylling på det aktuelle området er det avklart med landbruksavdelingen i Ringerike kommune at dette kan løses i praksis uten å medføre skade på skiløypetraséen.

6.9.4 Overvann

Overvann skal håndteres etter tretrinnsstrategien. Kommunens retningslinjer for overvann er styrende for utarbeidelsen av overvannsløsninger. Det skal dimensjoneres og sørges for trygg blågrønn overvannshåndtering med klimajustert 100-års regn på egen eiendom. Naturlige flomveier skal bevares.

Det følger av bestemmelsene til planen at det ikke skal være økt avrenning fra området og ned til øvrig bebyggelse. Og at for å minimalisere mengden sigevann, skal det etableres en grøft mellom deponiet og tilgrenset løype.

6.10 Avbøtende tiltak/ løsninger ROS

Tabell 2 viser oppsummering og forslag til risikoreduserende tiltak fra ROS-analysen.

For hendelse 3, forurenset grunn, som er identifisert med middels sannsynlighet og konsekvens (gul/ middels risiko) er forslag til avbøtende ivaretatt i plankartet og bestemmelsene. Område med fare for forurenset grunn er vist på plankartet med skravur. Det planlegges ingen tiltak/endringer innenfor faresonen, og fyllingen skal ligge urørt. Kravet om at enhver form for tiltak innenfor området må avklares med Ringerike kommune følger av bestemmelse 5.4, Faresone forurenset grunn.

Tabell 2 Viser oppsummering og forslag til risikoreduserende tiltak.

Nr.	Hendelse	Risiko	Forslag til tiltak
1	Snøskred		Tiltaket bør legges med god avstand til området med snøskredaktsomhet. Om tiltaket må inn på området bør det gjøres en geoteknisk vurdering av snøskredpotensialet.
2	Flom		Det skal sikres god avrenning så det ikke vil bli liggende vann over anlegget over lengere perioder.
3	Forurenset grunn		Enhver form for tiltak innenfor området må avklares med Ringerike kommune. Det planlegges ingen tiltak/endringer innenfor faresonen, og fyllingen foreslås ligge urørt.

6.11 Rekkefølgebestemmelser

Det følger av rekkefølgebestemmelsene til planen at før det gis igangsettingstillatelse for felt o_SKI1 og o_SKI2 skal fremmede arter være kartlagt.

Oversiktskart og informasjonsskilt skal oppføres iht. godkjent landskapsplan, samt ved o_P, før felt o_ISA og o_SKI1-o_SKI2 tas i bruk (brukstillatelse). Oversiktskartet skal vise skytebanens beliggenhet, faresoner for skytebaner, løypekart og løyperetninger. Informasjonsskiltet skal vise instruks ved eventuell ulykke, telefonnummer til aktuelle nødetater, samt åpningstider. Nødvendig og riktig skilting og merking skal være oppført.

Før det gis brukstillatelse på o_SKI og o_SKI2 skal bekjempelsestiltak være utført. Og bekjempelse og håndtering av planmaterialet skal skje etter oppdatert fagkunnskap.

Det stilles videre et rekkefølgekrav om at krysningsløsning for felt o_KV2 (drift- og beredskapsveien opp til felt o_ØK) skal være ferdig opparbeidet i henhold til bestemmelse 4.2.1 før felt o_SKI1 kan tas i bruk (brukstillatelse).

7. Virkninger/konsekvenser av planforslaget

7.1 Overordna planer

7.1.1 Med hjerte for Buskerud – Regional planstrategi for Buskerud 2024-2027

Planforslaget støtter opp om intensjonene i fylkeskommunens planstrategi som omhandler ivaretagelse av viktige natur- og friluftsverdier. Store deler av tur- og rulleskitraséene innenfor planområdet preges av år med manglende vedlikehold og oppgradering. Årsaken til dette har vært usikkerhet knyttet til fremtidig utviklingen av Hovsmarka/Tyrimyra. Planforslaget vil gi en juridisk sikring av bruken av området for idrett, friluftsliv og rekreasjon, og bidra til ivaretagelse av eksisterende natur- og friluftsverdier

Etableringen av et fullverdig konkurranseanlegg er et løft for idretten i regionen, og vil sikre et tilbud utenfor kommunens grenser.

7.1.2 Kommuneplanens samfunnsdel 2021-2030 med arealstrategi

Planforslaget vil være et bidrag til måloppnåelse for flere av hovedmålene i kommuneplanens samfunnsdel, og bygger opp under hovedmålene 2.2 og 3.3.

10
MINDRE
ULIKHET

HOVEDMÅL 2.2.

I Ringerike opplever innbyggerne mestring, og alle har mulighet til å delta i kultur-, idretts- og andre fritidsaktiviteter.

Planen vil sikre en arena og møteplass for både uorganisert og organisert aktivitet hele året, rulleski ved sommerhalvåret og langrennsski ved vinterhalvåret. Etablering av et løypenett tilpasset flere brukergrupper med forskjellige nivåer innebærer en styrkning av breddeidretten. Det vurderes at Hovsmarka i sin helhet, med arealene rundt Ringerikshallen, vil bli ytterligere styrket og forbedret som et bynært område for idrett, rekreasjon og kultur.

HOVEDMÅL 3.3.

I Ringerike har alle tilgang til grøntområder, vann og vassdrag for lek og rekreasjon.

Planforslaget vil og være et bidrag til oppnåelse av hovedmål 3.3 i samfunnsdelen, ved å ivareta og sikre tilgangen til grøntområder for en større målgruppe enn tidligere. Planen åpner opp for asfaltering av traséer, og det tilrettelegges for at deler av løypenettet utformes slik at det kan benyttes av mennesker med nedsatt funksjonsevne.

7.1.3 Kommuneplanens arealdel 2019-2030

Planforslaget er i samsvar med kommuneplanens arealdel, og har i hovedsak sammenfallende arealbruk. Arealdelens intensjon om at eksisterende grønnstruktur bør bevares understøttes av planforslaget ved at det har blitt etterstrebt størst mulig gjenbruk av eksisterende traséer. Videre ivaretas intensjonen om at friområder skal utformes så de tilrettelegges for alle i planforslaget, ved at det åpnes for oppgraderte og asfalterte traséer.

Deler av planområdet er foreslått regulert til arealformålene skianlegg og skiløypetrasé. Dette er ikke underformål til formålet grønnstruktur. Planforslaget vurderes likevel å støtte opp under intensjonen i kommuneplanens arealdel, da dette vil være et bygge- og anleggstiltak som i stor grad bygger opp under formålet, da langrenn/rulleski ligger i slingsrommet mellom idrett og friluftsliv.

7.1.4 Pågående rullering av kommuneplanens arealdel

I pågående rullering av kommuneplanens arealdel er størsteparten av planområdet avsatt til tilsvarende arealformål som gjeldende arealdel, og planforslaget vurderes, i likhet som for gjeldende

arealdel, å være i tråd med overordnede planer. Det presiseres i pågående rullering av arealdelen at for grønnstrukturområde Hovsmarka FRI_E1 er skogsdrift tillatt i samsvar med gjeldende regelverk, men hogst er meldepliktig. Videre skal hensyn til friluftsliv og idrett vektlegges, og grønne opplevelseskvaliteter langs eksisterende og planlagte stier skal skjermes i størst mulig grad. Planen bidrar til intensjonen om at hogst ivaretas innenfor planområdet, samt vektlegger ivaretar friluftslivs- og idrettshensyn.

Deler av planområdet i nordvest er forslått avsatt til grønnstruktur med underformålet naturområde. Planforslaget legger til rette for arealformålet skiløypetrasé, og en realisering av planforslaget vil innebære fysiske inngrep som opparbeiding og planering av terreng. Denne delen av planområdet vurderes å ikke være i tråd med kommuneplanens arealdel.

7.2 Landskap

I dag er store deler av felt o_SKI1, og særlig felt o_ISA, preget av harde flater og eksisterende skytebane med tilhørende skytevoll, skyteskiver, standplass m.m. I den nordre delen av planområdet videreføres eksisterende bebyggelse med de samme byggehøyder, utnyttelse og bruk. Det tillates oppført mindre bygge- og anleggstiltak, samt et toalett- og servicebygg innenfor felt o_ISA. Virkningene knyttet til bebyggelse er redegjort under kapittel 7.4, byform og estetikk.

Realisering av felt o_SKI1 i henhold til aktuell standard for rulleski vil medføre terrenginngrep og etablering av konstruksjoner, herunder støttemurer og sikkerhetsgjerder. En utvidelse av sløfkenettet i både bredde og lengde vil ikke skille seg ut fra eller bryte med landskapskarakteren, da området i dag bærer preg av opparbeidelse for skiskyting og rulleski. Imidlertid vil fjerning av trær/vegetasjon, terrenginngrep og ytterligere asfaltering gjøre sløfkenettet mer synlig i landskapet og medføre noe mer visuelle virkninger enn i dag.

Etablering av vinterpreppet løype i vestre del av felt o_SKI2 vil endre landskapsbildet sammenlignet med dagens situasjon. Denne delen av feltet består i dag av skog. Planforslaget åpner opp for en 6 meter asfaltert trasé. Dette vil legge beslag på eksisterende grønnstruktur og medføre felling av trær, også på sidene av traséen. Til tross for at etablering av felt o_SKI2 vil påvirke landskapsbildet vurderes det at traséen vil fremstå som en videreføring av eksisterende skogsstier/traséer, spesielt av traséen øst i felt o_SKI2.

Dagens parkeringsplass innenfor felt o_P er kun delvis opparbeidet som en grusparkering, og har i dag et rotete uttrykk. En «oppstramming» av denne bedømmes også å være positivt for landskapsbildet.

For størsteparten av planområdet iverksettes ingen tiltak som gir svært synlige terrenginngrep eller fjernvirkninger. De landskapsmessige virkningene er begrenset til nærvirkning. Tiltakenes nærvirkning vil skje i tilstøtende arealer til eksisterende idrettsformål. Størsteparten av arealene som reguleres til skianlegg og skiløypetrasé er i dag allerede etablert i tråd med foreslått regulering. Samlet vurderes planforslaget i liten grad å påvirke landskapskarakteren i området, ei heller opplevelsen av området.

7.3 Stedets karakter

Planområdets karakter kan sies å være todelt. Søndre del av planområdet, tettere på Ringerikshallen, kan karakteriseres som et grøntområde med skogs- og turstier. Nordre del av planområdet kan karakteriseres mer som et åpent område, hvor eksisterende idrett- og klubbaktivitet setter sitt preg på området.

Planforslaget åpner både for reasfaltering av eksisterende rulleskiløyper og en oppgradering i henhold til gjeldende tekniske krav for rulleskiløyper. Virkninger knyttet til stedets karakter er her derfor vanskelige å fastslå, da dette vil avhenge av hvorvidt eksisterende løyper reasfalteres, eller om de oppgraderes og det etableres nye traséer. Virkningene som omtales nedenfor er basert på en «full» realisering av det planforslaget åpner for. Det vil si med opparbeidelse av nye asfalterte løyper og vinterløyper som fremkommer i stiplede linjer i figuren nedenfor, samt reetablering av eksisterende rulleskiløyper i tråd med gjeldende standard. For traséer ved skiskytteranlegget, herunder

Ved realisering av planen vil området rundt skiskytteranlegget bære tydeligere preg av opparbeidelse og tilrettelegging for idrettsformål. I planforslaget knytter reguleringen av skiløypetraséene seg i stor grad opp mot dagens traséer. På nordsiden av planområdet åpnes det for opparbeidelse av nye asfalterte løyper i forlengelsen av eksisterende asfalterte løyper ved skiskytteranlegget, samt i en sving vest i planområdet. En oppgradering av eksisterende løyper med større bredde og etablering av nye asfalterte løyper vil forsterke stedets karakter som idretts- og aktivitetsområde i nord.

For søndre del av planområdet, i felt o_SKI2, tillates det ikke asfaltering på løypene. Realisering av planforslaget kan medføre ny vinterløype i sørvest, slik figuren ovenfor viser. Siden det ikke tillates asfaltering innenfor feltet o_SKI2 vil en ny løype i storparten av året fungere som en forlengelse av skog/turstiene i området. For søndre del av planområdet vurderes stedets karakter som grøntområde med tilhørende turtraséer å bestå.

Dagens bebyggelse innenfor planområdet videreføres og vil ikke berøres av planforslaget. Med unntak av mindre bygge- og anleggstiltak som knytter seg til arealformålet innenfor felt o_ISA, samt et toalett- og servicebygg, åpner ikke planen opp for ny bebyggelse. Ved å eventuell opparbeidelse av mindre bygge- og anleggstiltak innenfor felt o_ISA tas det høyde for at nybygging vil knytte seg hensiktsmessig mot eksisterende bebyggelse, og vurderes å ikke ville skille seg ut fra eksisterende arealbruk.

7.5 Kulturminner og kulturmiljø, evt. verneverdi

I forbindelse med planarbeidet gjennomførte Buskerud fylkeskommune, ved seksjon for kulturarv en arkeologisk registrering. Registreringen påviste ikke automatisk fredete kulturminner eller kulturminner fra nyere tid innenfor varslet planområdet. Planforslaget vurderer å ikke medføre virkninger på tema kulturminner og kulturmiljø, og er i tråd med retningslinjer vedrørende kulturminner i Regional plan for areal og transport i Buskerud.

Dersom det under anleggsarbeider imidlertid treffes på automatisk fredete kulturminner som ikke har blitt påvist skal arbeidet umiddelbart stanses i den utstrekning det berører kulturminnet. Dette følges av kulturminneloven, og er i tillegg hjemlet i fellesbestemmelsene for Hovsmarka skiløyper.

7.6 Forholdet til kravene i kap. II i Naturmangfoldloven

Planområdet er allerede sterkt påvirket, det er registrert lite naturmangfold med høy verdi. Tiltaket vil i stor grad basere seg på gjenbruk av arealer med eksisterende langrenns trasé. Derfor vurderes prosjektets konflikt med fagtema naturmangfold som svært lavt. Vurdering av påvirkning har forbehold om opprettholdelse av vannveier og som leveområde for organismer i og ved bekkesystemene.

§ 8 (Kunnskapsgrunnlaget)

"Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet."

"Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet."

Vurdering av prosjektet: Store deler av planområdet er allerede bebygget og sterkt påvirket av menneskelig aktivitet. All natur som er vurdert å bli direkte berørt består av triviell vegetasjon.

Vurdering av naturen innenfor planområdet er basert på nasjonale databaser.

Hensikten med planen er å legge til rette for oppdatering av eksisterende rulle-skibane, med nødvendig infrastruktur. En realisering av denne planen gjør det mulig å bygge opp under eksisterende infrastruktur for nærmiljøet.

Det er triviell natur innenfor planområdet, og prosjektet vurderes kun å ha potensialet for indirekte virkning på nærliggende/tilgrensende naturområder av forvaltningsinteresse. Det er registrert rødlistede fuglearter, men ingen er registrert som hekkende / kurtiserende, kun som forbipasserende. Prosjektets konfliktnivå med fagtema naturmangfold vurderes derfor som svært lavt.

Trasé er foreslått å krysse bekkesystem, krysning vil skje på tilsvarende sted hvor dagens trasé krysser. Ny trasé vil utvides i bredden, som gir en firdobling av kulvertlengden. Det er i denne vurderingen etter naturmangfoldloven, lagt til grunn et forebold om opprettholdelse av vannveier og vandringsmulighet for tilhørende organismer i og langs bekk. Det er usikkert hvorvidt prosjektet negativt påvirker kantvegetasjon langs bekk.

Kunnskap om naturmangfoldet er hentet inn fra offentlig tilgjengelige databaser. Prosjektområdet er fra tidligere, i sin helhet kartlagt i 2019, gjennomført av Norconsult. Området er kartlagt etter metode, Miljødirektoratets kartleggingsinstruks.

Kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt nok som beslutningsgrunnlag for denne skrivebordsvurderingen.

§ 9 (føre-var-prinsippet)

"Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for nærmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak."

Vurdering av prosjektet: Etter vår vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet og virkninger på naturmangfoldet. Føre-var-prinsippet får dermed ikke anvendelse, jf. naturmangfoldloven § 9.

§ 10 (økosystemtilnærming og samlet belastning)

"En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet vil bli utsatt for."

Vurdering av prosjektet: Det aktuelle tiltaket vil ikke gjøre det vanskeligere å oppnå forvaltningsmålene for arter eller naturtyper, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Vi er heller ikke kjent med andre tiltak/inngrep eller andre påvirkningsfaktorer som vil påvirke det aktuelle naturmangfoldet. Vår vurdering er derfor at den samlede belastningen på økosystemene er liten.

§ 11 (kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)

"Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets karakter."

Vurdering av prosjektet: Risiko for skade på natur skal vurderes fortløpende i prosjektarbeidet. Det forutsettes at tiltakshaver bærer kostnadene ved gjennomføring av tiltak for å redusere risiko og forhindre skade på natur i forbindelse med prosjektet.

§ 12 (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, samt lokalisering)

"For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater."

Vurdering av prosjektet: Prosjektets lokalisering er fornuftig for fagtema naturmangfold, siden det ikke legger beslag på urørte arealer, men heller benytter seg av allerede sterkt menneskepåvirkede områder.

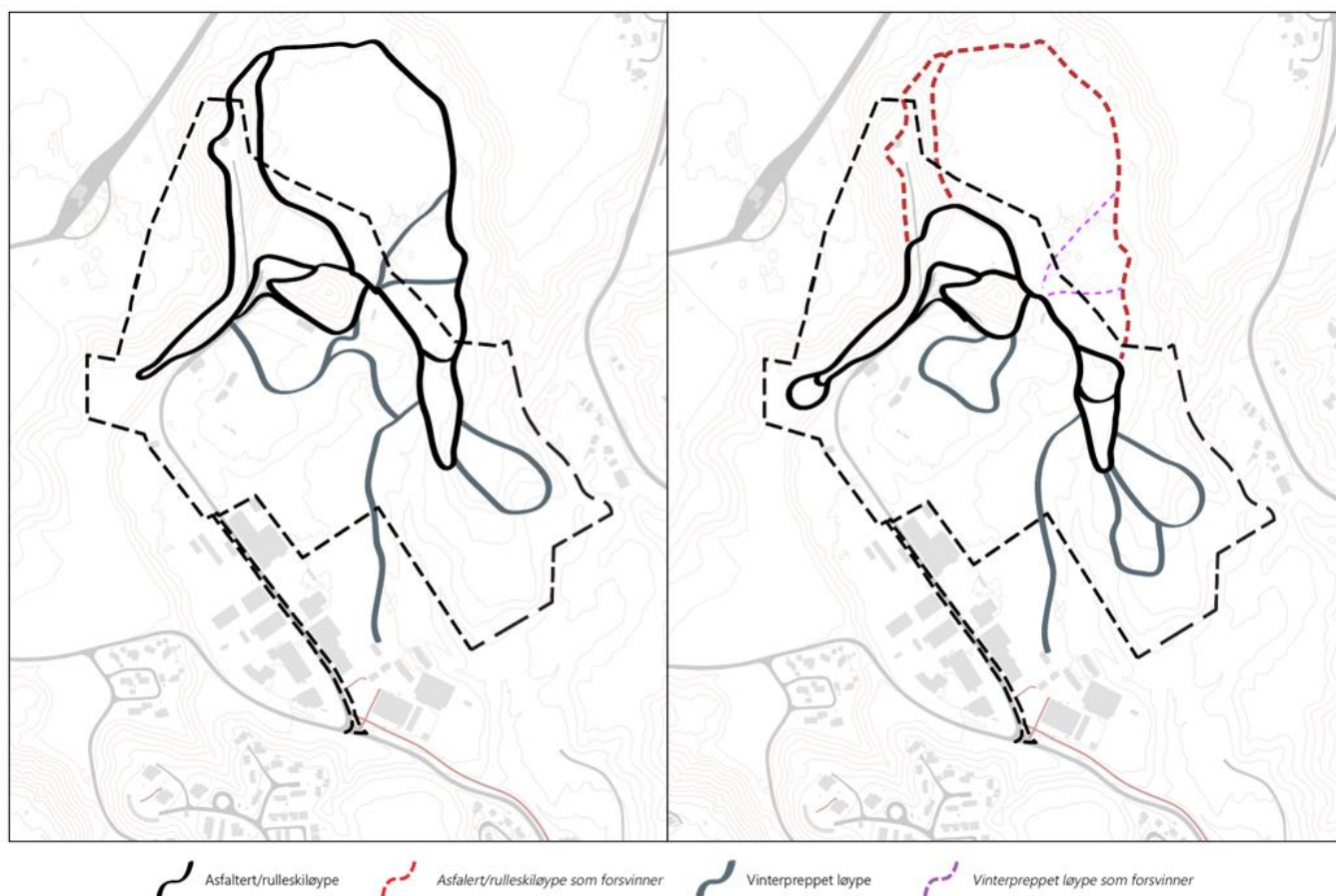
Det er fremmet anbefalinger om å ikke spre fremmede arter. Hvordan dette ivaretas videre i prosjektet er per nå ikke bestemt. Det er også fremmet anbefalinger vedrørende utforming av kulvert hvor bekk krysser med trasé. Utforming av kulvert skal opprettholde vannveien og med en utforming som tilrettelegger for organismene som lever i og langs bekken.

7.7 Rekreasjonsinteresser/rekreasjonsbruk

Skiløypenett og turstinett

Et vesentlig hovedgrep og virkning av detaljreguleringsplanen er å sørge for at rekkefølgebestemmelse § 7, punkt 8, i områdereguleringen av Treklyngen 381 oppfylles. Planforslaget erstatter eksisterende løyper, anlegg og friluftsbuk som blir berørt av næringsutviklingen i områdeplanen.

Kartet nedenfor viser dagens (til venstre) og fremtidig skiløypenett (til høyre) ved realisering av planforslaget for Hovsmarka skiløyper og fabrikkreguleringen på Tyrimyra.

Figur 7-2: Dagens løypenett til venstre og planlagt fremtidig løypenett ved realisering av reguleringsplanene Hovsmarka skiløyper 514 og Tyrimyra 511.

Turveinettet vil påvirkes nokså tilsvarende likt som skiløypenettet, ved at tur- og traktorstier på Tyrimyra forsvinner. Ny vinterpreppet løype i søndre del av planområdet vil fungere som en traktorsti/tursti utenfor vintersesongen. En virkning som må, ses i sammenheng med planarbeidet for Hovsmarka skiløyper er ny ferdselsåre for mye trafikanter som skal reguleres i planarbeidet for Børdalsmoen. Det skal i denne planen reguleres en ny gangforbindelse fra Risesletta og ned til Hønefoss sentrum.

Det vurderes svært positivt at planen sikrer et sammenhengende lysløypenett i et sentrumsnært friluftslivsområde. En oppgradering av parkeringsplassen slik det legges til rette for vil gjøre parkeringen i området enklere, og gi plass til flere biler. Virkningene for turveinettet avbøtes betydelig med ny gangforbindelse som planlegges i reguleringsplanen for Børdalsmoen, samt ved at ny vinterpreppet løype vil fungere som en tursti størsteparten av året. Samlet sett er det flere tiltak som gir bedre tilrettelegging for rekreasjonsbruk.

Støy og frykt

Planen sikrer videre bruk av skytebanen. Ved gjennomføring av planforslaget vil det bli mer skytetrening i området, som de siste årene har avtatt grunnet usikkerhet av fremtidig utvikling av området. Støy knyttet til skiskyting er meget liten sammenlignet med skytebaner der det skytes med grovere kaliber. Til tross for dette kan noen få forringet sin friluftsopplevelse grunnet støy, og skiskyting kan gi en følelse av utrygghet for brukere av nærliggende områder.

Konkurranser

Et av hovedgrepene til planen er å sikre anleggelse av et fullverdig konkurranseanlegg for rulleski. Konkurransearrangementer vil medføre negativ påvirkning for andre brukere av planområdet, i form av blant annet støy, trafikk og tilgjengelighet av friluftslivsområdet. Ved konkurranser vil det være behov å fortrenge andre brukere, og parkeringskapasiteten i og i nærhet til planområdet vil være svært begrenset. Det er usikkert hvor ofte konkurranser vil arrangeres etter opparbeidelse og oppgradering av løypenettet er gjennomført, men det anslås et sted mellom to til tre ganger i året. Sett i lys av de mange positive virkninger for idrett og rekreasjon slike arrangementer gir, vurderes de ulemper dette medfører å være en akseptabel virkning av tiltaket.

Grensesnittet mellom idrett og rekreasjon

De største virkningene bedømmes å være knyttet til mulig konflikt mellom idrett og friluftsliv. Brukere vil oppsøke Hovsmarka på ulike grunnlag, noen for å søke ro i naturen, andre for fysisk aktivitet og mosjon. I dag er nordre del av planområdet i større grad tilrettelagt for sistnevnte fremfor førstnevnte, og planforslaget introduserer flere grep og tiltak som ytterligere tilrettelegger for idrett. Den organiserte treningen vil oppta igjen etter realisering av planforslaget. I tillegg må en forvente økt aktivitet når det gjelder uorganisert trening når skiløypetraséene i felt o_SK11 og o_ISA opparbeides og oppgraderes.

Det har ikke vært ønskelig å regulere turtreaser på kryss og tvers av skiløyper. Regulering av sambruk vil kunne skape konflikter og øke ulykkesrisikoen for blant annet påkjørsler. Det vil være åpent for at man kan utnytte området til både å gå og sykle, men det vil være rulleski som er hovedaktiviteten. Ved å ikke regulere sambruk, vil dette synliggjøres og skape en felles forståelse av området.

Støy og sikkerhet

COWI AS utarbeidet i 2011 en rapport om støy fra skiskytingsanlegg i forbindelse med forslag om etablering av skiskytingsanlegg ved nedlagte Huken pukkverk i Oslo. Det fremkommer i rapporten at skiskytingsanlegg gir noe støy i de nærmeste omgivelsene til standplass, men at omfang og grad av støy vil variere, og må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. I en situasjon med flatt terreng og ingen støydemping vil rød og gul sone utgjøre 650 meter i skyteretning og 300 meter i sideretning. Rapporten viser at topografisk plassering av de enkelte anlegg har avgjørende betydning for omfang og grad av støy. I tillegg vil det være mulig å støydemppe standplassene (Miljøverndepartementet, 2012).

Basert på ovennevnte utredning vurderes virkningene av støy fra skiskytteranlegget å være begrenset. Skiskytteranlegget ligger skjermet til i Hovsmarka på et flatt platå, med kupert terreng som omkranser skytebanen og lang avstand til støyutsensetiv bebyggelse. Det er lenger avstand enn 650 meter i skyteretning og 300 meter i sideretning fra skytebanen til nærmeste boligbebyggelse.

Støyaspektet fra skiskyting gi en følelse av utrygghet for brukere av Hovsmarka for rekreasjon- og friluftsbuk. Det er i bestemmelsene stilt krav til utforming av skiskytebanen for å ivareta sikkerhet, men siden det i dag er en eksisterende skiskytebane er mange sikkerhetshensyn allerede ivaretatt i utformingen. Dette gjelder blant annet skytevoll bak skyteskivene, som fungerer som en sikringsvoll. Videre er det satt krav til et sikkerhets-plankegjerdet til en høyde som godkjennes av myndighetene (politiet). Erfaring fra andre skiskytebaner, blant annet fra Fossum og Vestmarka skiskytteranlegg i Bærum kommune, viser at det i liten grad er konflikter mellom skiskytningsaktivitet og friluftsliv/annen rekreasjon på samme område.

For øvrige krav knyttet til sikkerhet for skiskytebane er dette hjemlet i forskrift om våpen, skytevåpen, våpendelar og ammunisjon (våpenforskrifta).

7.8 Trafikkforhold

Det forventes liten endring i biltrafikken i Tyrimyrveien som følge av tiltaket, slik at trafikksikkerheten og trafikkavviklingen i liten grad blir påvirket. Hvis skiskytterklubben lykkes i økt rekruttering, kan det bli noe økning i trafikk i forbindelse med henting/bringning av barn og unge. Planforslaget legger ikke til

rette for endringer av veinettet innenfor planområdet, men åpner opp for ytterligere opparbeidelse av parkering innenfor felt o_P.

For nærmere beskrivelse av trafikforhold vises det til vedlegg *RAP-02-Trafikk*.

7.9 Barns interesser

I rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging er det hjemlet nasjonale mål knyttet til gode oppvekstvilkår med fysiske, sosiale og kulturelle kvaliteter. Retningslinjene stiller videre krav til fysisk utforming, herunder at arealer og anlegg som brukes av barn og unge skal være sikret mot forurensning, støy, trafikfare og annen helsefare. Planforslaget legger opp til at ovennevnte mål og føringer ivaretas.

Planforslaget vil styrke Hovsmarka som en møteplass for kultur og idrett for barn og unge. Planen åpner for et nytt og oppgradert løypenett som utformes i henhold til tekniske løypekrav for brukergruppen *barn og ungdom opp til 16 år*, definert i veilederen Rulleskiløyper. En del av løypenettet vil ha en fysisk utforming som er flatt og bredt, som sikrer arealer for «leik» og aktiviteter, samt småkuperte løyper for teknikktraining. En utforming tilpasset brukergruppen barn og ungdom vil gi trygghet og gode løypeløsninger som anses positivt for barn og unge.

Planforslaget berører ikke skogsområdene og uteområdene ved Hov skole og barnehage.

7.10 Universell tilgjengelighet

Det vurderes som positivt at planen åpner for at skiløypetraséene skal re-asfalteres/oppgraderes med nytt asfaltdække, med opptil 6 meter i enveistrafikk og opptil 12 meter for toveistrafikk. Dette vil gi bedre og mer likestilte omgivelser for personer med nedsatt funksjonsevne. Det er også positivt at skiløypetraséene rundt skytebaneområdet er planlagt utarbeidet med god bredde, lite helning og ingen bratte unnabakker. Dette vil bidra til at rulleskiidretten blir mer tilgjengelig for en større målgruppe, da disse løypetraséene er godt egnet for utøvere med bevegelsesutfordringer.

I planbestemmelsene stilles det krav til minimum en parkeringsplass avsettes til bevegelseshemmede ved opparbeidelse av felt o_P.

7.11 ROS

Oppsummert er det ikke identifisert risikoforhold som gjør at området anses uegnet for formålene planforslaget legger til rette for. Det er vurdert at planforslaget ikke medfører økt risiko for hendelser og risiko vurderes tilstrekkelig ivaretatt.

Det vises for øvrig til ROS-analysen, vedlegg *RAP-06-ROS* for ytterligere informasjon.

7.12 Jordressurser/landbruk

Reguleringsbestemmelsene legger føringer som viderefører skogsdriften innenfor planområdet, og virkningene knyttet til skogbruk vurderes derfor å være beskjedne.

Innenfor planområdet er det registrert dyrkbar jord. Majoriteten av dette ligger utenfor areal foreslått regulert til bebyggelse- og anleggsformål. Imidlertid er deler av felt o_SKI1 og o_SKI2 innenfor areal registrert med dyrkbar jord. Jord lagt under bygg eller asfalt kan ikke tas i bruk igjen til matproduksjon. For felt o_SKI2 tillates ikke asfaltering, og planforslaget medfører ingen irreversible inngrep på dyrkbar jord.

Felt o_SKI1 er registrert med dyrkbar jord på areal øst for eksisterende skytebane og videre sørover i omtrent 350 meter. Den delen av feltet som er registrert med dyrkbar jord er i stor grad allerede asfaltert, og har vært det over lang tid. En utvidet asfaltert trasé vil medføre virkninger for dyrkbar jord, men i realiteten er majoriteten av felt o_SKI1 fra før uegnet for matproduksjon.

7.13 Teknisk infrastruktur

Overvann

Planforslaget legger til rette for økt utbygging av skiløypetraséer, både i lengde og bredde, hvilket vil gi flere tette flater. Samtidig åpner planen opp for reasfaltering av eksisterende traséene innenfor planområdet. I vurderingen av virkninger for overvann er det tatt høyde for at en «maksimal» realisering av planforslaget.

Ved «maksimal» realisering av planforslaget legges det til rette for økt utbygging av tette flater, i all hovedsak på eksisterende skiløypetraséer (breddeøkning), samt i tilknytning til dagens løypenett (nye traséer/lengdeøkning). I dagens situasjon ligger det omtrent 10 300 m² løyper i asfalt og 1200 m² løype med grus. Resten av planområdet er hovedsakelig skog eller gress. Grov utregning viser at andel asfalterte og gruslagte flater øker fra 3,4% til 5,9% av planområdet. Det vil si omtrent 16 900 m² løyper i asfalt og 3500 m² grus.

Overvannsberegninger gjort i forbindelse med planarbeidet viser at økningen av asfalterte- og grusbelagteflater vil tilfredsstille krav til trinn 1 av 3-trinnsstrategien. På trinn 2 er det krav til fordøyning av et 25års regn. Det skal etableres grøfter rundt løypene som kan tåle stående vann. De stedene der det ikke er grøfter skal vannet strømme videre på terreng som i dagens situasjon. Vannet vil hovedsakelig ende opp i bekkene til Kongshaugen bekkefelt. Siden resipienten ligger nær argumenteres det for at det ikke er nødvendig med fordøyning av dette vannet før det renner ut i bekkene.

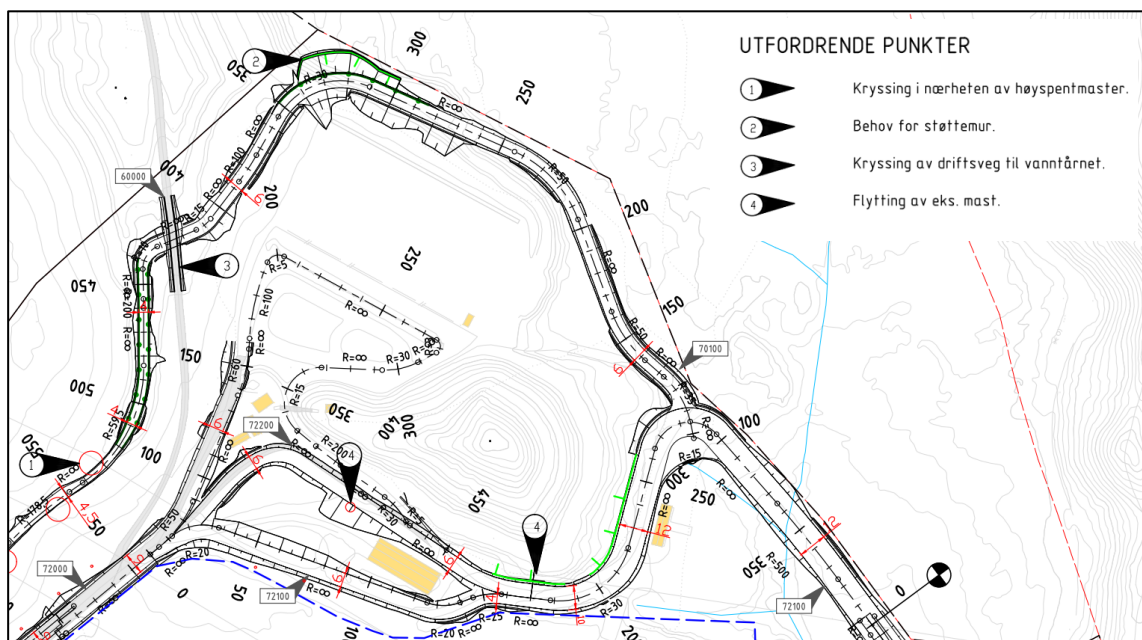
Det vises til vedlegg *RAP-03-Overvann* for ytterligere informasjon vedrørende fagtema overvann.

Vann og avløp

På nåværende tidspunkt av planarbeidet vurderes planforslaget å ikke ha vesentlige virkninger som omhandler forbruksvann.

Luftledning for distribusjonsnett

Realisering av planforslaget med oppgradering av skiløypetraséene i henhold til gjeldende tekniske krav for rulleskiløyper vil medføre at en strømstolpe innenfor felt o_ISA og en innenfor felt o_FRI6 må flyttes. De to stolpene som må flyttes er markert på utsnittet nedenfor som punkt 4.

Figur 7-3: Utsnitt av geometritegning av sløyfenettet som viser hvilke to stolper (punkt 4) som må fjernes ved realisering av planforslaget.

7.14 Masseforvaltning og massebalanse

Det er ikke gjort beregninger på overskuddsmasse. Det bemerkes at planforslaget både legger til rette for reasfaltering av eksisterende rulleskiløyper og en oppgradering i henhold til gjeldende tekniske krav for rulleskiløyper. Virkninger knyttet til masseforvaltning og massebalanse vil avhenge av hvorvidt eksisterende løyper reasfalteres, eller om de oppgraderes og det etableres nye traséer.

Massehåndtering og overskuddsmasse vil bli redegjort for i plan for anleggsfasen, som skal forelegges Ringerike kommune før arbeider igangsettes.

7.15 Økonomiske konsekvenser for kommunen

Planforslaget vil ikke ha nevneverdige økonomiske konsekvenser for kommunen.

7.16 Konsekvenser for næringsinteresser

Planen åpner ikke for arealformål knyttet til næring, og vurderes å ha begrenset direkte konsekvenser for næringsinteresser. Imidlertid må konsekvenser for næringsinteresser i forbindelse med planarbeidet for Hovsmarka skiløyper ses i sammenheng med pågående plan 511, detaljregulering for Tyrimyra. Utarbeidelsen av planforslaget for Hovsmarka skiløyper er et av flere rekkefølgekrav som må gjennomføres før utbyggingen på Tyrimyra kan igangsettes.

Biojet AS har startet opp et planarbeid for å etablere en fabrikk for produksjon av fornybart drivstoff på Tyrimyra. Fabrikken skal produsere bærekraftig flydrivstoff, men også biodiesel som typisk brukes av industrien eller innblandes i bensin. En eventuell etablering vil ha positive næringsmessige virkninger for lokalsamfunnet. Foreløpig tall viser at fabrikken kan genere mellom 90 til 100 arbeidsplasser, og vil være en investering på 8-10 mrd. NOK. I tillegg vil fabrikken skape flere indirekte arbeidsplasser. Fabrikken på Tyrimyra vil ha vil ha positive konsekvenser for skognæringen, treforedlingsindustrien og øvrig næringsliv i Ringeriksregionen.

7.17 Interessesmotsetninger

En reguleringsplan for et større område har som regel flere interessesmotsetninger. Følgende interessesmotsetninger vurderes som de mest sentrale for detaljreguleringsplanen for Hovsmarka skiløyper:

- Hensyn til naturmangfold/bevare vegetasjon i nordre del av Hovsmarka og ønske om å videreutvikle idretts- og rekreasjons tilbudet i området ved å legge til rette for et fullverdig konkurranseanlegg for rulleski.
- Balansen mellom bruken av planområdet, med omkringliggende arealer, til friluftsliv/rekreasjon og videreutvikling å idrettstilbudet i området. Personer vil oppsøke Hovsmarka på ulike grunnlag, noen for å søke ro i naturen, andre for fysisk aktivitet og mosjon. Tiltaket kan medføre en endret brukeropplevelse for den målgruppen som primært bruker Hovsmarka og planområdet for friluftsliv/rekreasjon, ved at planområdet blir ytterligere opparbeidet for rulleski/langrenn og får et noe endret landskapsbilde.

7.18 Avveining av virkninger

Under utarbeidelse av planforslaget har det vært stort fokus å videreføre og styrke Hovsmarka som et område for idrett, rekreasjon og friluftsliv. En tidlig føring i planarbeidet har vært å etterstrebe gjenbruk av eksisterende traséer, for å minimere virkninger på naturmangfold og landskap, samt friluftsliv og annen idrett/aktivitet i området. Dette mener planfremmer at er godt ivaretatt, blant annet ved å tilpasse løsninger for traséutforming i henhold til både tekniske krav og landskapsform.

Videre er asfalterte rulleskiløyper som berøres av fabrikkreguleringen på Tyrimyra foreslått erstattet vest for Tyrimyrveien og vest for skytebanen, i forlengelsen av eksisterende asfalterte rulleskiløyper. I tillegg åpnes det opp for ny traséløsning ved felt o_FRI5. Dette innebærer at ingen av dagens uasfalterte skogstier reguleres til asfalterte skiløypetraséer/rulleskiløyper, hvilket gir få virkninger for friluftsliv. For friluftsbruk og rekreasjon i Hovsmarka som helhet er det viktig at plangrepet i denne

planen ses i sammenheng med reguleringsplanen for Børdalsmoen. Som en del av planarbeidet for Børdalsmoen skal det reguleres en ny gangforbindelse fra Risesletta og ned til Hønefoss sentrum. Dette vil være en svært positiv virkning for friluftsliv i området, og et viktig avbøtende tiltak for utbyggingen som skjer i Hovsmarka/Tyrimyra.

Realisering av planforslaget vil medføre virkninger på natur/vegetasjon, i form av inngrep ved etablering av nye og utvidelse av traséer, samt hogst på siden av disse. Det er gjort en avveining om at videreutviklingen av Hovsmarka som en arena for både organisert- og uorganisert aktivitet og rekreasjon prioriteres.

Etableringen av et fullverdig konkurranseanlegg er et løft for idretten i regionen, og vil sikre et tilbud utenfor kommunens grenser. Det er i dag ingen tilsvarende anlegg i Asker og Bærum kommune. Planfremmer mener det er positivt at det legges til rette for en videreutvikling av det som allerede er etablert i området, og vurderer det som positivt for nærmiljøet at et fullverdig konkurranseanlegg kan etableres i Hovsmarka. Dette vil ligge sentralt i Hønefoss, med umiddelbar nærhet til eksisterende turveinett og idrettstilbud, også utenfor planområdet (Ringerikshallen og Hønefoss tennisklubb). Tiltaket vil styrke idretts- og friluftstilbudet på Hovsmarka, og bidra til å styrke Hovsmarka som en viktig idrettsplass i Hønefoss.

8. Innkomne innspill

8.1 Merknader

Oppstart av detaljreguleringsplan for 514 Hovsmarka skiløyper ble kunngjort 11.juni 2024 i Ringerikes Blad, og på Ringerike kommunes nettside. Frist for å komme med skriftlig innspill var 07. august 2024. Det innkam 8 innspill og merknader. Hovedtemaer i merknadene er naturmangfold, ivaretagelse av friluftsliv og eksisterende aktivitet/idrett i området, vannmiljø, overvannshåndtering, landskapsbilde, skogbruk og sikkerhetsavstander til ledningsanlegg innenfor planområdet.

9. Referanser

- Buskerud fylkeskommune . (2018, februar 15). *Regionale planer*. Hentet fra bfk.no: https://bfk.no/_f/p104/i8d6c19c7-f495-4ae9-b32c-7e8300ec73cf/regional-plan-for-areal-og-transport-i-buskerud-2018-2035.pdf
- Buskerud fylkeskommune . (2024, mai 07). *Høring: Regional planstrategi for Buskerud, 2024-2027*. Hentet fra bfk.no: <https://bfk.no/politikk/slik-kan-du-pavirke/horinger-og-offentlig-ettersyn/horing-regional-planstrategi-for-buskerud-2024-2027.203085.aspx>
- Buskerud fylkeskommune. (2017, april 27). *Regionale planer*. Hentet fra bfk.no: https://bfk.no/_f/p104/i8d6c19c7-f495-4ae9-b32c-7e8300ec73cf/regional-plan-for-areal-og-transport-i-buskerud-2018-2035.pdf
- Kommunal- og distriktsdepartementet . (2023, juni 20.). *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027*. Hentet fra regjeringen.no: <https://www.regjeringen.no/contentassets/d71a3e61e774485fb4a98cab9255e53f/no/pdfs/nasjonale-forventninger-2023-2027-bokmaal.pdf>
- Kommunal- og distriktsdepartementet. (2018, september 28). *Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning*. Hentet fra lovdata.no : <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2018-09-28-1469>
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet . (2021, mai 31). *Veileder i universell utforming* . Hentet fra regjeringen.no : https://www.regjeringen.no/contentassets/69872218a4f547a28be23fd7adb44e5c/no/pdfs/h-2480-b-universell-utforming-i-planlegging_v2.pdf

- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2014, september 26). *Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging*. Hentet fra regjering.no: <https://www.regjeringen.no/contentassets/689bae9d728e48e8a633b024dcd6b34c/sprbatp.pdf>
- Kulturdepartementet. (2016, desember 21). *Veileder: Rulleskiløyper. Langrenn og skiskyting (V-0998)*. Hentet fra regjeringen.no: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/veileder-rulleskiløyper.-langrenn-og-skiskyting-v-0998/id2536209/>
- Miljøverndepartementet . (1995, september 20). *Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging* . Hentet fra lovdata.no: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1995-09-20-4146>
- Miljøverndepartementet. (2012, Februar 1). *Regjeringen.no*. Hentet fra Ringerike kommune, tillatelse etter markaloven til igangsetting av arbeid med reguleringsplan for Ringkollen: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/ringerike-kommune-tillatelse-etter-marka/id701033/>
- Viken fylkeskommune . (2021, november 24). *Temastrategier* . Hentet fra bfk.no: <https://bfk.no/tjenester/planlegging/samfunnsplanlegging/temastrategier/>
- Viken fylkeskommune. (2020, desember 18). *Veien til et bærekraftig Viken - regional planstrategi 2020-2024*. Hentet fra bfk.no: <https://bfk.no/tjenester/planlegging/samfunnsplanlegging/regional-planstrategi/veien-til-et-barekraftig-viken-regional-planstrategi-2020-2024/>

10. Vedlegg

-
- A1: 514_Planinitiativ Hovsmarka sør
- A2: 514_Plankart Hovsmarka skiløyper
- A3: 514_Planbestemmelser Hovsmarka skiløyper
- A2: Områderegulering for Treklyngen (381) planbeskrivelse
- A3: Områderegulering for Treklyngen (381) bestemmelser
- A4: Områderegulering for Treklyngen (381) plankart
- A5: RIG-NOT-01-Områdestabilitetsvurdering
- A6: RAP-13663 – Arkeologisk registrering
- A7: RAP-02-Trafikk
- A8: RAP-03-Overvann
- A9: RAP-04-Friluftsliv
- A10: RAP-05-Naturmangfold
- A11: RAP-06-ROS

-
- B1: 514_Varslingsbrev Hovsmarka skiløyper
- B2: 514_Varslet plangrense Hovsmarka skiløyper
- B3: 514_Alle innkommende innspill til varsel om oppstart
- B4: 514_Sammendrag av kommentarer og innspill til oppstart med forslagsstillers kommentarer.